

90 jaar Veerkracht en Vitaliteit

De Oegstgeester Sociëteit De Harmonie is op 30 oktober 1934 opgericht. Het doel van de Sociëteit is beschreven in artikel 2 van de statuten en 'is het bevorderen van het gezellig verkeer tussen haar leden en het samenbrengen van diegenen die dit streven willen steunen. Daartoe worden op door het bestuur te bepalen tijden bijeenkomsten gehouden.'

90 jaar Veerkracht en Vitaliteit

Een Harmonieuze geschiedenis

**Oegstgeester Sociëteit
De Harmonie, 1934-2024**

In een aantal hoofdstukken van dit lustrumboek zijn QR-codes opgenomen die verwijzen naar PDF-documenten of interviews op de website van de Sociëteit. Deze achterliggende sites zijn te openen met de camera-app op een iPhone of Android-toestel, door na openen van de app de camera op de QR-code te richten. De QR-code verschijnt dan op het scherm en zodra volledig in beeld verschijnt er een melding om de achterliggende site van de QR-code te openen en daarop te tikken. Indien moeite met lezen van de QR-code, ga naar de website van De Harmonie > Kies in menu Verslag-Foto_ook Sport > Lustrum > Gewenst item.

Copyright © 2024: Oegstgeester Sociëteit De Harmonie

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

Lustrumboek 2024 ‘90 jaar Veerkracht en Vitaliteit’

	Voorwoord burgemeester van Oegstgeest	7
	Voorwoord voorzitter Sociëteit De Harmonie	
	Voorwoord redactie ‘90 jaar Veerkracht en Vitaliteit’	
1	Herinneringen aan de Harmonie in Batavia	13
2	Schat van een archief, een ode aan onze ‘archivisten’!	20
3	Portret van het eerste (Indisch) bestuur van de Sociëteit De Harmonie	25
4	Geschiedenis van de Sociëteit aan de hand van elf voorzitters. Deel I. 1934-1986, Sociëteit De Harmonie als biljarten bridgeclub	35
5	Geschiedenis van de Sociëteit aan de hand van elf voorzitters. Deel II. 1986-2023, Oegstgeester Sociëteit De Harmonie als echte Sociëteit	49
6	De huisvesting van de Sociëteit	69
7	De Sociëteit in Coronatijd	75
8	De commissies van en gezelschappen in de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie	83
9	‘Illegale’ invoering van de Harmoniestropdas?	90
10	De Harmonie en het ringrijden op Koninginne- en Koningsdag	96
11	De positie van de vrouw in De Harmonie	103

12	De (her)ontdekking van de beervlinder ‘Blavipelosia staatsi’	109
	Registers	115
	• bestuursleden en leden	
	• overleden leden 2014-2023	
	• excursies 2015-2024	
	• ‘Het Woord is Aan’ en ‘Avondlezingen’ 2014-2023	
	Slotwoord van de lustrumcommissie	142
	Colofon	147

Voorwoord burgemeester van Oegstgeest

Waarde leden van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie,

Slechts één keer in het jaar treedt De Harmonie naar buiten en dat is tijdens het traditionele ringsteken op Koningsdag in het Wilhelminapark. Deze zin viel te lezen in een interview naar aanleiding van het 17^e

lustrum. In datzelfde interview is opgetekend dat zo'n 90 procent van de leden met pensioen is.

Nu, vijf jaar later, is geen sprake meer van het ringsteken op Koningsdag en treedt u niet meer naar buiten. Is hier een relatie met klimmen der jaren van de leden?

Geenszins, kan ik volmondig schrijven. Sinds mijn aantreden ben ik met mijn partner Vera jaarlijks te gast bij uw lunch op Koningsdag. Zoals ook uit dit lustrumboek blijkt bent u een levendige vereniging die zowel sportief als cultureel bruist. Tevens heeft u zorg voor elkaar en de partners.

U viert dit jaar het 90-jarig bestaan van uw Sociëteit. Ik feliciteer u van harte met deze mijlpaal. En spreek de wens uit dat bij een volgend lustrum u terug kunt kijken op publieke optredens bij het ringsteken met het aangespannen paard. Waarbij ook een equipe van de Harmonie, traditiegetrouw in donker pak met hoge hoed en oranje sjerp, heeft deelgenomen.

Het is mieters dat zo'n sociëteit voor velen van u een baken, een trefpunt in het leven is. De Harmonie is een bindmiddel voor de Oegstgeester samenleving; als burgemeester van dit dorp kan ik dat van harte toejuichen. En dat mag best worden gezien, al dan niet in stemmig pak.

Emile Jaensch

Voorwoord voorzitter Oegstgeester Sociëteit De Harmonie

Voor U ligt het Lustrumboek 2024, waarin 90 jaar veerkracht en vitaliteit van de Herensociëteit ‘De Harmonie’, beschreven is. De samenstellers hebben een bijzondere mooie prestatie verricht.

Enkele heren uit Oegstgeest hadden in 1934 de gemeenschappelijke wens om een sociëteit op te richten waar heren uit Oegstgeest en de nabije omgeving elkaar regelmatig zouden kunnen ontmoeten. Het doel van de vereniging werd vastgelegd in de statuten:

‘Het bevorderen van het gezellig verkeer tussen haar leden en het samenbrengen van diegenen die dit streven willen steunen. Daartoe worden op door het bestuur te bepalen tijden bijeenkomsten gehouden.’

Door de jaren heen geldt deze regel nog steeds en wordt deze van harte door iedereen ondersteund, wat blijkt uit het groot aantal leden die een actieve taak in de één of andere commissie c.q. gezelschap hebben. Indrukwekkend is ook de goede opkomst bij onze diverse bijeenkomsten.

Het ledenaantal varieerde in de afgelopen 90 jaar, maar altijd vormden de leden van de Sociëteit een pluriform, maar hecht gezelschap, waarbij heel duidelijk is dat voor velen de Herensociëteit een belangrijk onderdeel vormt van hun leven. De Sociëteit kent dan ook een veelheid van activiteiten, waarbij het plezier voorop staat en de gouden regel geldt: ‘Niets moet.’

Interessant is dat men in het verleden vaak de uitdrukking Groot-Oegstgeest gebruikte. Ik neem aan dat men daarmee wilde aangeven, dat de dorpsgrens geen beperking zou moeten zijn voor het lidmaatschap. Ook dat is een gedachte, die we nog steeds koesteren. Kortom de Herensociëteit ‘De Harmonie’ van Groot-Oegstgeest kijkt trots terug op haar verleden en vol vertrouwen naar de toekomst.

Thijs Teeling

Voorwoord redactie Lustrumboek 2024

Dit is het vierde boek dat ter gelegenheid van een lustrum van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie is opgesteld. Eerdere lustrumboeken verschenen steeds met een tussenperiode van 10 jaren. In 1994 voor de eerste keer en daarna in 2004 en 2014. Het eerste lustrumboek beschreef vooral de Sociëteit in haar omgeving, Oegstgeest, met veel feitelijkheden over Oegstgeest en haar geschiedenis. In de lustrumboeken van 2004 en 2014 komen vooral leden van de sociëteit aan het woord in de vorm van interviews en verslagen van sociëteitsactiviteiten.

*Vlnr Jops van der Steenhoven, Arie Nieuwenhuijzen Kruseman,
Geert van Etten en Gellius Leopold*

In dit lustrumboek heeft de redactie voor een andere insteek gekozen. Aan de hand van de elf voorzitters die de Sociëteit hebben geleid wordt de geschiedenis van de Sociëteit beschreven. Daarnaast is een aantal voor de Sociëteit waardevolle en deels ook indringende gebeurtenissen zoals de coronacrisis van het afgelopen decennium nader toegelicht. Daarin komt niet slechts de Indische achtergrond van de Sociëteit naar voren maar ook haar veerkracht en vitaliteit door de jaren heen. Dit is dan ook de titel van dit boek en het thema waar omheen het 18^e lustrum van de Oegstgeester Sociëteit wordt georganiseerd.

In lijn met de vorige lustrumboeken zijn ook in dit boek overzichten opgenomen van de besturen van de Sociëteit, haar leden en de lezingen

en excursies die in het afgelopen decennium zijn gehouden respectievelijk georganiseerd. Hiermee hoopt de redactie dat dit vierde lustrumboek een goed beeld geeft van de rijke historie van de Sociëteit en de diversiteit van haar leden en activiteiten die door die leden zijn ondernomen. Een vereniging als de Oegstgeester Sociëteit bestaat niet slechts uit leden, maar vooral door haar leden. Dit vierde lustrumboek is een proeve daarvan. Naast de redactie heeft een aantal leden een bijdrage geleverd. En ook één van de partners, namens de partners en Harmonieuze Dames, als illustratie van de grote betrokkenheid van het ‘thuisfront’ bij het reilen en zeilen van de Sociëteit. De Oegstgeester Sociëteit De Harmonie is een herensociëteit – en zal dat ook blijven – maar realiseert zich tevens dat dat niet zonder de partners kan. De redactie is allen die een bijdrage aan dit boek geleverd hebben zeer erkentelijk. Evenals de medewerkers van Erfgoed Leiden en Omstreken voor ondersteuning bij het onderzoek naar de geschiedenis van de Sociëteit. De redactie wenst u bij het lezen van dit lustrumboek evenveel plezier als de redactie bij het samenstellen daarvan heeft gehad.

Geert van Etten
Gellius Leopold
Arie Nieuwenhuijzen Kruseman
Jops van der Steenhoven

1

Herinneringen aan de Harmonie in Batavia

Harry Knipschild

In het tijdperk van de Franse Revolutie, de Franse tijd, veranderde er veel in de wereld – ook in het gebied dat we nu Indonesië noemen. In 1800 kwam er een einde aan de VOC, de Verenigde Oost-Indische Compagnie. Keizer Napoleon liet een sterke man naar Batavia sturen om Java en de specerijeilanden stevig onder Franse suprematie te brengen. De keuze viel op Herman Willem Daendels (1762-1818), die zich al eerder voor de Franse belangen had ingezet, onder andere bij het verdrijven van stadhouder Willem V (1795) en het verdedigen van de Bataafse Republiek tegen de inval van de Britten en Russen in 1799.

Eenmaal gearriveerd in Batavia (januari 1808) slaagde Daendels er als gouverneur-generaal en maarschalk in alle macht naar zich toe te trekken. Door zijn energiek en centralistisch optreden werd de Hattemer weldra betiteld als de ‘kleine Napoleon’. Tot aan zijn vervanging in 1811 door J.W. Janssens, wist de maarschalk een landing van de Britten op Java te voorkomen.

Daendels

Daendels liet het ‘verpestende’ Batavia aanzienlijk uitbreiden. Het kasteel en de stadsmuren werden gesloopt, grachten gedempt en het regeringscentrum verplaatst naar Weltevreden. Hoe langer hoe meer welgestelden vestigden zich rondom het Koningsplein.

Historicus Wim van den Doel: ‘Het was geen toeval dat tijdens Daendels’ bewind de nieuwe sociëteit, de Harmonie, niet in het oude Batavia, maar op de kruising van de Molenvliet en Rijswijk werd gevestigd. De hoofdstad van Nederlands-Indië zou niet langer een ‘Nederlands’ aanzien hebben, maar een ‘Indische’ aanblik krijgen: die van een uitgestrekte en ruim opgezette tuinstad.’

Daendels was een perfectionist. Hij was niet alleen militair, maar ook gepromoveerd jurist. De gouverneur-generaal bemoeide zich, zoals gebruikelijk, met de kleinste details. Zo legde hij niet alleen de exacte ligging vast, maar ook alle

afmetingen en positie van het gebouw, inclusief dikte van de muren, buiten en binnen, alle kamers, tot en met de toiletten (gemakhuisjes), kolfbaan en woning van de kastelein. Vanwege de oorlogssituatie werd de bouw niet meteen voltooid. Er waren andere prioriteiten. Pas onder het bestuur van de Britse luitenant-gouverneur Raffles kon de sociëteit opgeleverd worden. Er moesten aardig wat financiële problemen overwonnen worden om dat mogelijk te maken. De opening vond plaats op 18 januari 1815.

Sociëteitsgebouw in Batavia in 1844

De Harmonie had het steeds financieel moeilijk, zeker nadat Nederland het gebied weer terugkreeg van de Engelsen, meldden de bronnen. ‘In 1823 en 1824 steeg de nood opnieuw voor de sociëteit. Zij was slecht bij kas. Het gebouw moest noodwendig enige herstellingen ondergaan. De vloer in de danszaal was geheel verteerd. Een milde regering behoedde de Harmonie voor verval. Een sieraad van de hoofdplaats, de enige gelegenheid tot vereniging van

talrijke gezelschappen, zowel bij hoge feestdagen en plechtigheden, als voor gezellige bijeenkomsten, verdiende haar behartiging, al ging zij met offers gepaard.'

De Harmonie verloor zijn zelfstandigheid, kon je in 1842 lezen. 'Sedert die tijd (het laatst van 1824) was het gebouw geheel het eigendom van het gouvernement, waarover de sociëteit de vrije beschikking had, terwijl zij het gouvernement met haar meubels etc. bij publieke feesten bijstond. Van 's lands wege werd voorzien in het onderhoud van het gebouw. Alleen het witte binnenhuis en het schoonhouden van het lokaal bleven ten laste van de sociëteit.'

Harmonie en disharmonie

Niet iedereen vond dat de naam van de sociëteit de sfeer goed weergaf. Dat was niet verbazingwekkend anno 1842. 'Harmonie heerst in geen enkele sociëteit – vooral niet op plaatsen waar zo tegenstrijdige belangen werken als te Batavia. Al die mensen die daar aan het biljart staan, of voor de speeltafels zitten; die in de nieuwspapieren lezen of slechts toekijken; ieder met een glas wijn, bier, likeur of water voor zich – al die mensen kunnen geen harmonie daarstellen. Eer- en geldzucht verdelen de harten.

De zegepraal troont op het voorhoofd van diegenen die in hun ondernemingen slaagden. Het gelaat van de ongelukkige sukkelaar trekt samen van verdriet en spijt. De wellusteling juicht er om een pas gepleegde, betaalde verleiding – naast de innig beminnende, die wanhopige pogingen aanwendt om zijn zelfbedrog te vergeten, en eeuwig aan de verstoting denkt, terwijl hij krachten inspant om zijn geheim voor de aanwezigen te verbergen.

Onaangename contrasten. Nogmaals: nee. Er is geen harmonie in sociëteiten denkbaar. Zij bestaat immers evenmin in de grote maatschappij daarbuiten, waarvan de sociëteiten een verkleind afbeeldsel zijn. Eigenbelang zwaait de scepter.'

De redacteur van tijdschrift 'De Kopiist' ging nog wat dieper in op biljarten en kaarten.

'Bij biljartspel is sprake van een gezonde beweging, leniging der spieren, krachtoefening in de armen, bevallige, althans ongedwongen houding. Daarbij is het een spel dat het langste duurt, eer de rekening van winst en verlies komt. Sommigen maken er twee uren van. En wat hebt u dan verbeurd? Zoveel kwartjes als partijen. En, als het heel royaal is, een fles champagne, die u zelf hebt helpen opdrinken.'

Het kaartspel zou minder aantrekkelijk zijn. 'Dat plat zitten; het hoofd geleidigd van alle goede gedachten, als ze er ooit in geweest zijn. Dat laat voortspe-len tot diep in de nacht. Ik spreek nog niet van de eeuwige spanning, waarin

men verkeert, terwijl hoop op winst en vrees voor verlies elkander onophoudelijk afwisselen; noch van de langzaam werkende, angstige verandering in de trekken van degene die in het begin van het spel won en vervolgens telkens verliest; noch van de doffe, maar almaar vuriger wordende blik van de verliezer, die er weer bovenop denkt te komen. Dat alles is walgend – een akelig tafereel bij een geveinsde vrolijkheid.’

Met andere woorden: ‘Een hartstochtelijk kaartspeler is verloren voor de maatschappij. Een hartstochtelijk biljartspeler blijft een opgeruimd mens.’

Batavia 1619-1869

In *Soos en samenleving in tempo doeloe* (1965) keek Hein Buitenweg terug op de ‘histoire íntime’ van de Harmonie. Hij wees op het jaar 1828 toen men er een Oud-Hollandse kermis georganiseerd had. ‘Men trof hier aan hansworsten en kwakzalvers, mallemolens en koekkramen, stalletjes met eieren en zuur – en het voornaamste dat tot een Amsterdamse kermis behoort.’

De biljartzaal in de 20^e eeuw

Op 29 mei 1869 werd het 250-jarige bestaan van Batavia herdacht. ‘Thans beleefde men een schitterende reprise van de stichting. Tegelijkertijd werd de

eerste steen gelegd voor het grote standbeeld van Jan Pieterszoon Coen, vóór het zogenaamde Grote Huis op Weltevreden.

Al maanden van tevoren had men zich op de festiviteiten voorbereid. Veel wat daarvoor nodig was, had men uit Europa moeten ontbieden. Het bal in de Harmonie vormde de schitterende slotscène. Het was gekostumeerd en het mocht gezegd worden, dat de blanke muren van de Harmonie niet eerder de weergave gezien hadden van zoveel fraaie klederdrachten.

Kunstenaar Isidore van Kinsbergen had de muren gedrapeerd en met schilderwerk getooid. Hij had de Harmonie aangekleed'. Al wat Venetiaanse lantaarns, Perzische tapijten, Europese luxe-meubels, heraldieke écussons, fraaie draperieën en tropische gewassen, met nog tal van wapens, vaandels en chasinetten tot die aankleding hadden kunnen bijdragen, was hier verenigd tot een luisterrijk geheel. Allereigen hingen bloemkorven en guirlandes, terwijl een soort van apotheose gevormd werd door het borstbeeld van Coen, gedragen door geniën en gekroond door het wapen van Batavia.

Ter gelegenheid van de herdenking van de stichting van Batavia in 1619 hadden de stoomvaartmaatschappijen een 'wilverzorgd souper' aangeboden. 'Veertig tafels, elk voor twaalf personen, vulden de eetzaal. Bij het nagerecht droeg de voorzitter van de feestcommissie een vers voor. Het eindigde met de regels, tot het borstbeeld gericht:

'Zo is uw heldennaam met onverbreekbare band
Verbonden aan de bloei van het Indisch vaderland
En drinkt van eeuw tot eeuw met mij de feestdrank na
Die ik thans breng met dit glas aan Coen, Batavia.'

Indische etiquette

Informatie over de rol van de vrouwen is te vinden in het in boekvorm verschenen verslag van Willem van Rees, *Herinneringen uit de loopbaan van een Indisch officier* (1874).

Kort na aankomst in Batavia was Van Rees getuige van een bal in de Harmonie. 'Tweeduizend uitnodigingen zijn namens de gouverneur-generaal rondgezonden aan allen, die in enige betrekking staan tot het gouvernement.

Het front van het sociëteitsgebouw is met lampions verlicht. De gasten komen in groten getale op en brengen hun dames in de tweede danszaal. Daar zitten honderden schone vrouwen in driedubbele rijen langs de gedecoreerde wanden. Aan het hoofd van de zaal staan enige sofa's, bestemd en ten dele al bezet door de vrouwen van de hoogste ambtenaren. De binnenruimte is gevuld door schitterende uniformen en stijf-geborduurde rokken.

Alles blinkt, tot de ogen der mensen toe. De lichte en doorzichtige toiletten, de schone kapsels en welriekende bloemen, de essences wier geur zich met die der bloemen vermengt, maken de atmosfeer bedwelmend en brengen de zinnen in verwarring.’

Over het arriveren van de gouverneur-generaal legde Van Rees vast: ‘Aller ogen baden zich in het reine genot van de landvoogd te mogen bewonderen. De dames nemen het toilet van de gouvernante op. Ze beginnen er meteen opmerkingen over te maken.

Spoedig wordt de mars gespeeld. Het is een teken dat het bal wordt geopend. De Grote Heer biedt met een glimlach zijn arm aan de vrouw van de vicepresident van de raad van Indië. Deze laatste vraagt aan de gouvernante de eer haar zijn arm te mogen aanbieden.

Alle grote mannen volgen het voorbeeld. Ieder weet vooruit, welke dame hij de eer moet aandoen of mag hebben de arm te presenteren, naar gelang de dame de echtgenoot is van een lager of hoger ambtenaar. Het is een officieel feest. Alles gaat er dus officieel toe.

De plaatsen der dames, ofschoon niet genummerd, hebben ieder hun bestemming. Wee de dame die inbreuk op iemands rechten maakt. Eindelijk heeft *chacun* zijn *chacune* aan de arm. Nu zet de escorte zich met alle deftigheid in beweging – volgens rang en anciënniteit.

Wat zijn die dames aan het hoofd der kolonne gelukkig. Wat werpen zij met lieve glimlachjes vernietigende blikken om zich heen. Hoe goedhartig kijken zij neer op hen, die de wand blijven garneren en die zij in het voorbij gaan bijkans onder hun golvend kleed bedelven. Want hoe uitgestrekt de zaal ook zijn mag, zij is te klein om de promenade algemeen te maken.

Vrouwen van controleurs, kommiesen, kapiteins, vrouwen onder de f500 per maand (’s mans traktement wel te verstaan) hebben dus geen gelegenheid de schoonheid van hun toilet ten toon te spreiden.’

Concordia en de Harmonie

Over een wat latere periode, na de opening van het Suezkanaal (1869), schreef Van den Doel dat er veranderingen hadden plaatsgevonden. ‘Batavia’s bovenstad kende twee belangrijke pleinen: het enorme Koningsplein, waaraan het paleis van de gouverneur-generaal, het museum en de bibliotheek van het Bataviaasch Genootschap, het spoorwegstation Gambir en de huizen van de Europese elite lagen, en het Waterlooplein, waar belangrijke gouvernementgebouwen gevonden konden worden.

Aan het Waterlooplein was ook de militaire sociëteit Concordia gevestigd, die zich, omdat zowel mannen als vrouwen er welkom waren, aan het einde

van de negentiende eeuw in een grotere populariteit mocht verheugen dan de oudere herensociëteit de Harmonie.

Het sociale leven in Batavia speelde zich volledig rondom de twee sociëteiten af, waarbij er vaak weinig meer te doen was dan te kaarten, te biljarten of rond de 'kletstafel' onder het genot van een bittertje de laatste nieuwtjes en roddels uit te wisselen.'

In de Franse tijd vonden grote veranderingen plaats. Ook in onze jaren is dat het geval. Batavia is al lang omgedoopt in Jakarta. Een monument voor Coen is er niet meer in Indonesië, alleen (nog) in Hoorn. Ook het gebouw van de Harmonie is verdwenen. In het jaar 2000 schreef Ida Indawati Khouw in de krant, de Jakarta Post, een artikel getiteld 'Clubhouse Harmonie is now a parking lot.' Van de goede oude tijd, tempo doeloe, is weinig meer over.

Literatuur

- Joh. Olivier, *Aanteekeningen gehouden op eene reize in Oost-Indië*, Amsterdam 1827
- Engelbertus de Waal, 'De kopiist', 1841/2
- W.A. van Rees, *Herinneringen uit de loopbaan van een Indisch Officier*, Den Haag 1874
- Hein Buitenweg, *Soos en samenleving in tempo doeloe*, Den Haag 1965
- H.W. van den Doel, *Het Rijk van Insulinde, Opkomst en ondergang van een Nederlandse kolonie*, Amsterdam 1996
- Ida Indawati Khouw, 'Clubhouse Harmonie is now a parking lot', Jakarta Post, 9 december 2000.

2

Schat van een archief, een ode aan onze ‘archivisten’!

Geert van Etten¹

Voor ons onderzoek naar de geschiedenis van de Sociëteit hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van ons archief dat is ondergebracht bij Erfgoed Leiden en Omstreken aan de Boisotkade. Zonder het bestaan van ons archief zouden wij de alomvattende 90-jarige geschiedenis van onze Sociëteit (1934-2024) niet hebben kunnen schrijven. De eer voor de vorming en het beheer van het archief komt volledig toe aan onze secretarissen van het bestuur, in het bijzonder Carel van Haeften, Henk Bakker, Jan Matze en Joan Voormolen. Interessant in dit verband is een woordenwisseling in de rondvraag van de bestuursvergadering van 24 januari 2004 waarbij penningmeester Cees Zegveld opmerkt dat naar zijn mening niet zo uitbundig verslag hoeft te worden gedaan van de jaarvergadering, waarop secretaris Henk Bakker antwoordt dat ‘in de vorige vergadering expliciet is gevraagd dit wel te doen om toekomstige historici ter wille te zijn als die ooit eens uit de archieven iets willen samenstellen.’

Chronologie van het archief van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie

Gedurende de eerste 70 jaren werd het archief van de Sociëteit beheerd door de secretaris. Het besluit om het archief bij een professionele organisatie onder te brengen dateert van eind 2004 en begin 2005 toen het bestuur onder leiding van Ruud van Otterloo een ad hoc archiefcommissie in het leven riep, bestaande uit Han Los, Jan Heesterman en vanuit het bestuur secretaris Henk Bakker. Deze commissie organiseerde in juni 2005 een lezing op Het Witte Huis door twee deskundigen van het toenmalige Regionaal Archief Leiden (RAL), C. de Graaf en M. Louwerse, die tijdens een tegenbezoek van acht Sociëteitsleden op 19 oktober 2005 een rondleiding verzorgden. Daar werden ook zaken gedaan, zoals blijkt uit het jaarverslag van de archiefcommissie 2005, opgesteld door Han Los: ‘De archivaris, mevrouw drs. A.H. Netiv, heeft ons

¹ Bij het samenstellen van dit hoofdstuk is dankbaar gebruik gemaakt van de informatie van Jan Matze over de totstandkoming van het archief van de Sociëteit.

Overhandiging van het archief 2008-2020 door voorzitter Thijs Teeling en secretaris Joan Voormolen aan directeur A. Netiv van Erfgoed Leiden en Omstreken

doen weten dat het uit 1934 stammende archief van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie als welkome aanvulling een vaste plaats zal krijgen in het pand van de archiefbewaarplaats van de regio Rijnland.’

Volgens een beschrijving in oktober 2007 van P.J.M. de Baar, archivaris van het RAL, was ons archief van de eerste jaren vrij incompleet. Die situatie veranderde duidelijk vanaf de tachtiger en negentiger jaren, toen Carel van Haften het secretariaat voerde. Al met al groeide het archief flink en dat was de reden om te proberen het ergens goed onderdak te geven en uiteindelijk is dat het RAL geworden. Tot zover de heer Baar. Niet duidelijk is geworden in hoeverre het archief van de gemeente Oegstgeest kandidaat was, dat overigens in 2021 volledig bij Erfgoed Leiden en Omstreken, de opvolger van het RAL, is ondergebracht.

Na verkennende besprekingen van Ruud van Otterloo en Henk Bakker met Maria Louwerse van het RAL werd op 26 april 2006 een contract getekend. Van september 2006 tot juni 2007 werkte de archiefcommissie elke woensdagmorgen in het RAL om het geheel onderwerpgewijs te sorteren en

chronologisch op volgorde te leggen. Eind 2007 was de archiefcommissie klaar en kon ze worden opgeheven. Het archief van de jaren 1934 -2003 kon daarmee worden overgedragen. In 2010 hebben Henk Bakker, Jan Matze en Henk Reitsma nog het archief van de jaren 2004-2007 ingebracht. Hiervoor is geen commissie ingesteld.

Een tweede grote en tijdrovende actie vond plaats nadat op initiatief van secretaris Jan Matze in januari 2007 werd besloten om voor onze uitgebreide verzameling fotoboeken over de periode 1988-2004 een fotoarchiefcommissie in het leven te roepen. In de loop van 2007 werd de commissie samengesteld, bestaande uit Hans Bertens, Theun Bruins en Jan Matze namens het bestuur. Eind 2008 waren laatstgenoemde en Hans Bertens op bezoek bij mevrouw Maria Louwerse om te bespreken hoe de beschrijving van de fotoboeken eruit zou moeten zien om deze archieftechnisch gezien zinvol te laten zijn. Dit zou een hele klus worden: per foto moest worden vermeld: de maker, ter gelegenheid van wat en wanneer en wie erop staan. In oktober 2010 kon worden gemeld dat het beschrijven van de fotoboeken klaar was en dat deze, inclusief beschrijving, bij het RAL waren ingeleverd, in totaal 13 banden.

Zo kon na een vijf jaar durende operatie en dankzij monnikenwerk van een aantal van onze leden zowel het algemene als het fotoarchief van onze vereniging over de periode 1934-2007 bij het RAL worden ondergebracht.

Op vrijdag 25 november 2022 werd in het gebouw van Erfgoed Leiden en Omstreken het archief over de jaren 2008-2020 officieel overgedragen. De Sociëteitsdelegatie bestond uit voorzitter Thijs Teeling, secretaris Joan Voormolen en leden van de redactie van het Lustrumboek 2024 Arie Nieuwenhuijzen Kruseman, Geert van Etten en Gellius Leopold. Van de zijde van Erfgoed Leiden en Omstreken waren aanwezig A. Netiv, directeur en M. Roscher, regio-coördinator. Deze bijeenkomst is door Gellius Leopold op video en foto vastgelegd (zie QR-code).

*Overhandiging archief
aan Erfgoed Leiden*

Gesprek met Maria Louwerse

Op 18 augustus 2022 spraken Jan Matze en Geert van Etten met Maria Louwerse, archiefinspecteur Erfgoed Leiden en Omstreken, uitgerekend vijf dagen voordat zij met pensioen zou gaan (zie kader pagina 24). Doel van het gesprek was om herinneringen op te halen aan de langdurige contacten met (bestuurs)leden van onze Sociëteit voor de omvangrijke inventarisatie en feitelijke overdracht van het algemene en het fotoarchief, die in de jaren 2005-2010

Gesprek van Jan Matze en Geert van Etten met Maria Louwerse, archiefinspecteur van Erfgoed Leiden en Omstreken op 18 augustus 2022

onder het bestuur van Ruud van Otterloo en later van Jan-Willem Meijeraan hadden plaatsgevonden.

Inventaris archief Oegstgeester Sociëteit De Harmonie

Het archief bevat een schat aan gegevens over het reilen en zeilen van onze vereniging, waarvan de volgende hoofdstukken een weergave vormen. Bijzonder is dat de notulen van bestuurs- en algemene ledenvergaderingen en ook van jaarverslagen over de periode 1934-1986 handgeschreven zijn. Voor degenen die belangstelling hebben om in ons archief bij Erfgoed Leiden en Omstreken te snuffelen zij vermeld dat het archief van onze Sociëteit is opgebouwd naar de volgende rubrieken en belangrijkste onderverdelingen:

Organisatie

- Statuten en reglementen
- Benoeming (ere)leden en commissies
- Bestuursvergaderingen
- ALV-vergaderingen
- Jaarverslagen

Werkveld

- Commissies
- Overige activiteiten
- Ledenadministratie
- Jubilea

Documentatie

- Maandberichten en Harmonieuws
- Krantenknipsels
- Foto-, plak- en gedenkboeken

Het archief is openbaar, met uitzondering van archiefstukken, die 20 jaar oud of jonger zijn.

Maria Louwerse vertelt

‘Als inspecteur houd ik toezicht op de naleving van regels die de gemeentelijke overheid over het beheer en de veiligheid van archieven van de gemeente en particulieren, zoals bedrijven en verenigingen, stelt. Ik doe jaarlijks verslag van mijn bevindingen, dat ook openbaar is en waarin een negatieve beoordeling niet uitgesloten is (‘oranje en rode kaart’).’

‘Ik denk aan de jarenlange prettige samenwerking en kijk met plezier terug op de inzet van de ‘Mannen van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie’ die werkten aan de herordering van hun archief in twee grote operaties, te weten voor het algemene archief en dat voor de fotoboeken. Het begin, in de tweede helft van 2006, was lastig. Het archief werd aangeleverd op een 19^e eeuwse methode geordend, d.w.z. chronologisch in plaats van in rubrieken, er was dus veel werk aan de winkel. Han Los en ik hadden een goede klik. Elke woensdagmorgen kwam de archiefcommissie hier bij elkaar, met koffie en allerhande –niet gratis- versnaperingen en ze vonden het werken hier reuze gezellig. Misschien mede daardoor heeft de archivering wat langer geduurd dan verwacht. Toen de klus voor het algemene archief medio 2007 klaar was, hebben we samen nog een gezellig etentje gehad. Daarna startte het omvattende werk van de fotoarchiefcommissie onder leiding van Jan Matze, en de eerdergenoemde archivering van de jaren 2004-2007, dat in 2010 is afgerond.’

‘Alle stukken die hier zijn aangeleverd zijn door ons geïnventariseerd. Het gaat dan met name om archiefbescheiden waarvan de overdracht heeft plaats gevonden in 2006/2007 en doorlopend tot 2010, in welk jaar ook 13 banden met fotoalbums zijn overhandigd. Helaas zijn na 2010 geen nieuwe stukken meer zijn aangeboden. Een aanvulling van de zijde van de Sociëteit is daarom welkom.’

‘Tijdens de viering van het lustrum in 2009 heb ik samen met Jan Matze in het RAL nog een tentoonstelling georganiseerd waarbij bijzondere stukken uit het archief van de Sociëteit te zien waren. Toespraken werden gehouden door mevrouw Netiv, archivaris, en mijzelf. Bij het evenement in de filmzaal waren 60 leden van de Sociëteit en partners aanwezig, terwijl 35 deelnemers werden voorzien. Ik ben daar later over aangesproken omdat de filmzaal eigenlijk niet geschikt was voor zoveel mensen. Ik zou veiligheidsregels hebben overtreden, maar het grote enthousiasme van de Sociëteitsleden maakte alles goed.

3

Portret van het eerste (Indisch) bestuur van de Sociëteit De Harmonie

Geert van Etten

Op 30 oktober 1934 vond in Oegstgeest de oprichting plaats van onze Sociëteit De Harmonie. Over de oprichters is tot nu toe weinig bekend: wat voor mensen waren dat, wat was hun achtergrond? Wel bestonden er vermoedens dat onder hen ook Oud-Indischgasten waren. Om in die lacune van informatie te voorzien is onderzoek gedaan naar de leden van het eerste bestuur (1934-1940) onder leiding van A. Gooszen. Het accent in dit geschreven portret ligt op de achtergrond - en met name de Indische - van de leden van het eerste bestuur, niet zozeer wat ze in het bestuur deden. Daarbij is gebruik gemaakt van internet en documenten van het Nationaal Archief in Den Haag. In het Sociëteitsarchief zijn er hierover slechts weinig gegevens te vinden.

Het eerste - voorlopige - bestuur van de Sociëteit De Harmonie bestond uit de heren Gooszen, Krieger en Knuttel, die tot respectievelijk voorzitter, secretaris en penningmeester werden benoemd. Tijdens de eerste Algemene Leden Vergadering in 1935 traden Pijnacker Hordijk en van der Heide als lid tot het bestuur toe. De vacatures die de jaren daarna ontstonden werden ingevuld door Los, Kattenbusch, Stefels en Matray. In dit hoofdstuk worden de achtergronden van de bestuursleden in de eerste jaren van De Harmonie besproken.

A.F. Gooszen (Antoine), 1934-1940 voorzitter

Antoine Gooszen is zes jaar voorzitter geweest. In de bestuursvergadering van 18 juli 1940 deelt hij mee om redenen van persoonlijke aard het voorzitterschap te willen neerleggen. Hij overlijdt in Oegstgeest in 1955, 86 jaar oud.

Achtergrond

Gooszen werd op 24 mei 1869 te Amsterdam geboren. Het eerste deel van zijn loopbaan als marineofficier speelde zich af aan boord van schepen en

walplaatsingen, in Nederland of in Nederlands-Indië. In 1914 volgde zijn benoeming tot kapitein-luitenant-ter-zee, in welke rang hij twee belangrijke functies vervulde: Commandant Marine op de vlootbasis te Soerabaja (1918-1919) en Chef Marine Staf in Den Haag (1920-1923). Op laatstgenoemde post was hij verantwoordelijk voor de coördinatie van het beleid ten aanzien van de oorlogsvoorbereiding van de ministeries van Oorlog en Marine, met name in Nederlands-Indië in verband met de expansiepolitiek van Japan. In mei 1920 werd hij voorzitter van de 'Commissie Gooszen', die een plan moest opstellen voor het benodigde materieel van de vloot in Nederland en Nederlands-Indië, waar Nederland zijn zeemacht wilde vernieuwen en uitbreiden. Het rapport van de Commissie verscheen in 1921. Daarna wilde Gooszen de plannen vastleggen in een vlootwet, waarvan het ontwerp in 1922 verscheen. Op 21 oktober 1923 werd zijn vlootwet echter in de Tweede Kamer met maar één stem meerderheid verworpen. Van 1923-1928 was hij Commandant Zeemacht Nederlands-Indië en hoofd van het Departement van Marine te Batavia, waar hij de rechterhand was van de gouverneurs-generaal D. Fock (1921-1926) en A.C.D. de Graeff (1926-1931). In 1928 sloot Gooszen op 59-jarige leeftijd zijn loopbaan als viceadmiraal bij de Koninklijke Marine af. In 1935 werd Gooszen in Oegstgeest benoemd tot hoofd van een - in dat jaar gevormde - luchtbeschermingsdienst, een zuiver burgerlijke aangelegenheid ter bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen. Hij bracht in vrij korte tijd een actieve, goed georganiseerde dienst tot stand².

A.F. Gooszen

C.C. Krieger (Carel), 1934-1937 secretaris, 1940-1964 voorzitter

Carel Krieger is een paar jaar secretaris (1934-1937) en daarna gedurende een uitzonderlijk lange periode van bijna 24 jaar voorzitter van De Harmonie

² 'Oegstgeest in bange dagen, 1940-1945' door Riet van Dort-Bert Driessen
ISBN9789090075082

geweest. Hij overlijdt te Oegstgeest in 1970, na 36 jaar lidmaatschap, op 86-jarige leeftijd.

Achtergrond

Krieger werd op 20 november 1884 in Den Haag geboren. Hij was van 1904-1927 verbonden aan het Korps Officieren van Administratie bij de Marine, dat was belast met het toezicht op de bevoorrading en kwaliteit van levensmiddelen als ook met allerhande personeelszaken inclusief strafzaken. De eerste tien jaar voer hij op schepen in Nederland en naar Amerika, Curaçao en Mexico. Van 1914-1916 werkte hij in Nederlands-Indië aan boord van opruimingsvaartuigen en bij de torpedodienst te Soerabaja.

C.C. Krieger

Van 1918-1922 werd hij op eigen verzoek geplaatst bij de Hogere Kweekschool voor de Zeevaart te Leiden om aan de universiteit colleges in de Japanse taal te kunnen volgen. Van 1923-1926 verbleef hij met gezin in Nederlands-Indië, waar hij werd geplaatst in Makassar en daarna Soerabaja 'in verband met zijn kennis van de Japanse taal.' Van 1927-1954 was hij conservator van de afdeling Japan, China en vasteland Azië in het toenmalige Rijks Etnografisch Museum (nu Volkenkunde) in Leiden. In 1935 werd hij in Utrecht benoemd tot hoogleraar in de Japanse taal. Als oud-marineofficier en vanwege zijn kennis van de Japanse taal werd hij halverwege de dertiger jaren door de Militaire Inlichtingendienst gevraagd om te helpen bij het breken van de Japanse codes, die het land in zijn internationale berichtenverkeer gebruikte. Daarvoor

werd hij toegevoegd aan de Generale staf van het Nederlandse leger in Den Haag. In 1947 volgde zijn benoeming te Utrecht als bijzonder hoogleraar in de Kunstgeschiedenis van het Verre Oosten inclusief de Japanse taal- en letterkunde, een positie die hij tot zijn pensioen in 1954, op 70-jarige leeftijd, bekleedde.

A.J. Knuttel (Adriaan), 1934-1939 penningmeester

Adriaan Knuttel is voorzitter van de oprichtingsvergadering op 30 oktober 1934 en gedurende vijf jaar penningmeester. Eind 1939 overlijdt hij plotseling, op 59-jarige leeftijd.

Achtergrond

Knuttel werd in 1880 in Noordgouwe op Schouwen-Duiveland geboren als zoon van een predikant. Toen hij 17 jaar was overleed zijn vader op 55-jarige leeftijd. Een paar jaar later vertrok hij aan boord van ss 'Sindoron' naar 'De Oost'.

Hij werkte eerst voor de Atjeh Drukkerij in Koetaradja, maar de langste tijd, zo'n 25 jaar, voor de Nillmij, de Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-Maatschappij in Medan. Hij was daar zeer actief in het sociale leven en daardoor een bekend persoon. Zo was hij bestuurslid van Sociëteit 'De Witte', lid van de vrijmetse-laarsloge 'Deli', bestuurslid van de 'Medansche Zwemvereniging' en voorzitter van de 'Fröbelschool'. Zijn gemoedelijke omgangsvormen bezorgden hem vele vrienden. In 1931 keerde hij na bijna dertig jaar terug naar Nederland en vestigde zich met zijn gezin in Oegstgeest. Hij en zijn medefirmant Frederik Versleijen (ook lid van onze Sociëteit van het eerste uur) schreven zich bij de Kamer van Koophandel van Leiden in, onder de handelsnaam 'Versleijen & Knuttel: effectenbedrijf, bemiddeling bij hypothecaire leningen en levensverzekeringen.'

A.J. Knuttel

P.A. Pijnacker Hordijk (Pieter), 1935-1952 lid

Pieter Pijnacker Hordijk wordt lid van het bestuur na de oprichting en kort nadat hij van Leiden naar Wilhelminapark 13 in Oegstgeest was verhuisd. Regelmatig vervangt hij voorzitter Krieger tijdens diens reizen naar Japan. Hij treedt na achttien jaar af, in 1952, het jaar waarin hij ook tot erelid wordt benoemd en overlijdt in 1954, op 82-jarige leeftijd.

Achtergrond

Pijnacker Hordijk werd in 1872 als zoon van een advocaat geboren te Tiel. Na zijn rechtenstudie ging hij naar Nederlands-Indië en begon in 1900 als griffier bij de landsraad van Meester Cornelis (een stadswijk van Batavia) en daarna

P.A. Pijnacker Hordijk

in Buitenzorg; de landsraad was de gewone rechtbank voor de inheemse bevolking. In 1901 was hij tijdelijk vervanger van de buitengewoon voorzitter van de landsraden te Rembang en Blora op Java en in 1902 van de voorzitter van de landsraad te Koetaradja op de noordpunt van Sumatra. Van 1907 tot 1910 was hij secretaris van het Hoogheemraadschap Rijnland en van 1910 tot 1914 directeur van de Oranje Nassau Hypotheekbank in Den Haag. In 1915 volgde zijn benoeming tot dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Rijnland³ en na 28 jaar in functie, midden in de oorlog, moest hij aftreden omdat hij 70 jaar werd. Het bestuur van het hoogheemraadschap deed verwoede maar vergeefse pogingen bij de Duitse autoriteiten om hem te behouden. ‘Zijn belangrijkste verdiensten zijn geweest de ingrijpende verbetering van de bemaling door de bouw van het Goudse dieselgemaal, dat ook zijn naam draagt, en het besluit om - na honderden jaren focus op kwantiteit - de *waterkwaliteit* in het takenpakket van het hoogheemraadschap op te nemen.’

Hij was een energiek en tegelijk ook beminnelijk mens⁴. Terzijde zij opgemerkt dat bij diverse Tielse families Pijnacker Hordijk een Indische connectie niet ongebruikelijk was. Zo was een oom van hem, Cornelis Pijnacker Hordijk, van 1888-1893 gouverneur-generaal van Nederlands-Indië en diens oudere broer Jacobus 26 jaar werkzaam in de landbouw op Java en later in de Tweede Kamer koloniaal woordvoerder voor de liberalen. Hij was gehuwd met zijn nicht, dochter van Jacobus, die in Yogyakarta geboren was.

H.E van der Heide (Herman), 1935-1936 lid

³ Met dank aan K. Liefing, archivist Hoogheemraadschap Rijnland

⁴ L. Giebels ‘Hollands water, Het Hoogheemraadschap van Rijnland na 1857’ ISBN9789053451991

Herman van der Heide is vanaf 1934 lid van de Sociëteit en lid van het eerste bestuur van begin 1935 tot eind 1936 wanneer hij zijn lidmaatschap van de Sociëteit beëindigt.

Achtergrond

Herman van der Heide werd op 19 september 1910 geboren in Leiden. Het bedrijf van de familie was, naast de winkel aan de Nieuwstraat 2-8 te Leiden, vooral een groothandel in huishoudelijke artikelen, ijzerwaren, haarden en kachels.

H.E. van der Heide

Oudste zoon Herman werkte in de zaak van zijn vader, beiden waren daarnaast ook bestuurders. Zo was zijn vader in 1914 medeoprichter en secretaris van de Leidsche Roei- en Zeilvereniging 'Die Leythe'. In 1935 kwam het bij die vereniging tot een crisis waarbij alle bestuursleden (ook zijn vader) bedankten als bestuurslid en als lid van de vereniging. Kort daarna overleed zijn vader op 56-jarige leeftijd en Herman moest de zaak overnemen, hetgeen zeer waarschijnlijk aanleiding is geweest om zijn lidmaatschap van het bestuur en van de Sociëteit op te zeggen. In 1939 deed Die Leythe niet tevergeefs een beroep op hem om voorzitter te worden welke functie hij 12 jaar heeft vervuld. Verder was hij 32 jaar lang 2^e penningmeester van de 3 October Vereniging⁵. In Leiden woonde hij in het prachtige

historisch pand aan de Hooglandse Kerkgracht 29 dat 't Lant van Beloften' heet. In deze straat waren de meeste woonhuizen opgekocht en fungeerden als opslagruimte voor de zaak. Van der Heide overleed in 1992, 82 jaar oud.

A. Los (Ary), 1937-1938, lid

Ary Los is sinds de oprichting bij de Sociëteit, stelt in 1935 het tijdschrift de *Indische Verlofganger* ter beschikking van de pas ingerichte leestafel en komt begin 1937 als lid in het bestuur in de vacature van H.E. van der Heide. In 1939 verruilt hij Oegstgeest voor Wageningen om er zijn drie zoons Han (onze latere voorzitter), Dick en Eim tropische landbouw te laten studeren.

⁵ Met dank aan R. Heruer en J. Karstens, resp. archivaris en oud-secretaris van de 3 October Vereniging Leiden

A. Los

Achtergrond

Ary Los werd op 6 april 1881 geboren in de voormalige gemeente Alkemade. Met hulp van de kleindochters Annette en Frederike Los en gegevens van het Nationaal Archief⁶ is een goed beeld verkregen van zijn opleiding en werk. Hij studeerde tropische bosbouw aan de toenmalige Rijkslandbouwschool in Wageningen waar hij ook in het bestuur van de Landbouw Sociëteit Ceres zat. In 1906 vertrok hij naar Nederlands-Indië, waar hij werd geplaatst bij de Dienst van het Boswezen. Hij was een paar jaar aspirant houtvester en daarna houtvester, in meer dan tien bosdistricten op Java. Eind december 1917 nam hij ontslag om in Nederland 'naar een bruid te zoeken', zijn latere vrouw Jacoba Boelens. In januari 1919 meldde hij zich weer en werd geplaatst bij het ministerie van Landbouw,

Visserij en Houtvesterijen, waarvan het hoofdkantoor in Buitenzorg was gevestigd. In januari 1921 volgde zijn benoeming tot beheershoutvester (opperhoutvester) en in 1926 tot die van inspecteur, de op één na hoogste rang bij de dienst van het Boswezen, met als standplaatsen Bandoeng (1925), Buitenzorg (1926-1928) en Malang (1928 en 1929). In 1930 werd hij benoemd tot hoofd van het Djatibedrijf, dat verreweg het grootste onderdeel was van de in dat jaar gereorganiseerde dienst van het Boswezen en gericht op de productie van Java-teakhout. In 1932 verliet hij Nederlands-Indië, waar hij zijn hele werkzame leven had doorgebracht, bijna 25 tropen jaren die dubbel telden voor zijn pensioen. Hij woonde in Oegstgeest in het Wilhelminapark (nummer onbekend).

J.C. Stefels, 1939-1940, lid

J. Stefels is vanaf de oprichting lid van de Sociëteit en wordt begin 1939 in de vacature van A. Los benoemd tot lid van het bestuur. Medio 1940 vertrekt hij naar Heemstede.

⁶ Stamboeken van Ambtenaren in Nederlands-Indië

Achtergrond

Stefels werd op 25 november 1892 geboren te Amsterdam. In 1912 begon hij zijn studie aan de toenmalige Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht waar hij in 1918 afstudeerde en in 1923 promoveerde. Destijds woonde hij in Breda, kennelijk vanwege een opleiding aan de KMA gezien zijn benoeming, in hetzelfde jaar, tot militair paardenarts 2e klasse bij de Geneeskundige Dienst van de Landmacht en tot die van 1e klasse in 1927. Zowel hier als in het voormalige Nederlands-Indië speelden paarden en militair paardenartsen tot in de Tweede Wereldoorlog een rol van grote betekenis. In 1940 volgde zijn benoeming tot kolonel-veterinair-arts⁷, in 1942 bracht hij een half jaar door in Duitse krijgsgevangenschap en in 1946 werd hij eervol uit de militaire dienst ontslagen. Overigens was Stefels al in 1912 als ‘landstormplichtige’ opgeroepen voor dienst bij het Depot 7e Infanterie brigade en in 1916 bij het 23e Bataljon Landweerinfanterie⁸.

Sinds het begin van de jaren dertig woonde Stefels in Oegstgeest, aan de A. van Burenlaan 1 waar hij een kleine dierenpraktijk had. Hij verhuisde medio 1940 naar Heemstede, waar hij zijn praktijk vestigde aan de Kerklaan 38, een fraaie statige laan waar employés, kwekers, ambtenaren, directeuren en Oud-Indischgasten woonden⁹. Hij overleed in 1971, 78 jaar oud.

J.A. Kattenbusch (Johan), 1938-1941 secretaris

Johan Kattenbusch is vanaf 1935 al enkele malen plaatsvervangend lid van het bestuur. Begin 1938 wordt hij secretaris nadat Krieger zich niet meer herkiesbaar stelde en blijft in het bestuur tot medio 1941, het jaar waarin hij zijn lidmaatschap van de Sociëteit beëindigt.

Achtergrond

Kattenbusch werd op 6 maart 1883 geboren te Breda. In 1911 begon hij als adspirant ingenieur bij de Staatsspoorwegmaatschappij in Nederlands-Indië, dat de staatsspoor- en tramwegen beheerde. Hij werd eerst ingezet voor de aanleg van de spoorlijn Tjihangpeh-Cheribon op Java. Na zijn bevordering tot ingenieur werkte hij vanaf 1915 als adjunct-chef exploitatie van de spoorwegen

⁷ Met dank aan P. Koolmees, ex-conservator van het Diergeneeskundig Museum te Utrecht

⁸ Stamboeken der Officieren van de Koninklijke Landmacht en van de koloniale troepen in Nederland, 1814-1945, Nationaal Archief

⁹ Kerklaan 1646-1996, Het verhaal van een laan, door Kees de Raadt, uitgave Historische Vereniging Oud-Heemstede-Bennebroek

in Atjeh. In 1917 werd hij overgeplaatst naar Batoeradja, zuidwestelijk van Palembang, voor de aanleg van de spoorlijn in Zuid-Sumatra. In 1924 volgde zijn benoeming tot hoofdingenieur en chef exploitatie van de spoorwegen in Atjeh. In de jaren 1928-1932 was hij verantwoordelijk voor de exploitatie van de Oosterlijn op Java en daarna voor die van de Westerlijn. In 1933 volgde eervol ontslag, na een diensttijd in Nederlands-Indië van 22 jaar.

Op 11 november 1942 benoemt rijkscommissaris Seys-Inquart Kattenbusch - die inmiddels lid geworden is van de NSB - tot opvolger van burgemeester Crezée in Ridderkerk. Overigens geheel tegen de adviezen van ambtenaren op het Ministerie van Binnenlandse Zaken in! Men vindt dat er in het onrustige Ridderkerk 'met een voor het grote deel uit fabrieksarbeiders bestaande bevolking' een burgemeester met ervaring aan het roer moet komen te staan. En bestuurlijke ervaring heeft Kattenbusch nauwelijks. Sinds terugkeer in Nederland geniet hij van een royaal tropenpensioen en doet wat vrijwilligerswerk in Oegstgeest. Kattenbusch draagt bij zijn installatie het zwarte uniform van de NSB en blijft tot het einde van de bezetting burgemeester van Ridderkerk. Wanneer op 7 mei 1945 Ridderkerk door de Canadezen wordt bevrijd verbrandt hij veel persoonlijke bezittingen, zoals zijn lidmaatschapskaarten van de NSB. Maar zijn partijspeldje blijft hij tot zijn arrestatie op 10 mei dragen. Hij wordt dan samen met andere Ridderkerkse collaborateurs vastgezet in de Electrozaal te Slikkerveer. Daar krijgt hij een voorkeursbehandeling. Anders dan de overige gevangenen krijgt hij een eigen cel met wastafel! In de maanden daarna start het strafproces tegen de ex-burgemeester van Ridderkerk. Maar toen was hij al jaren – sinds 1941 – geen lid meer van de Sociëteit.

C.O. Matray (Carel), 1940-1941 penningmeester

Carel Matray is van 1939 tot 1963, dus 25 jaar lang, lid van de Sociëteit. Na Knuttel's overlijden is hij van begin 1940 tot eind 1941 penningmeester.

Achtergrond

Carel Matray is in 1886 in Semarang, Java geboren. Hij was sinds 1908 in dienst van het gouvernement in Nederlands-Indië, vanaf 1922 als assistent-resident van Toeloengagoeng en Biltar, van 1924 van Pasoeroeran en in 1925 van Soerabaja. In 1928 werd hij resident van Oost-Madoera, in 1930 van Tegal en in 1932 van Pekalonga, dat behoorde tot de politiek en economisch belangrijkste residenties van Java. Hij ging in 1936 met pensioen en vestigde zich in 1937 eerst in Naarden en later aan de Zoeterwoudsesingel 106 te Leiden. In

Resident C.O. Matray tijdens installatie-plechtigheid van regent Raden Adipati Ario Soerije (1936)

1942 werd hij hoofdvertegenwoordiger van de coöperatieve verzekeringsmaatschappij Enzico te Groningen maar bleef toch lid van de Sociëteit.

Conclusie

Bij hun aantreden hadden de leden van het eerste bestuur (1934-1940) belangrijke maatschappelijke functies bekleed, in Nederland of in Nederlands-Indië. Voorts is de Indische connectie van de Sociëteit De Harmonie overduidelijk: zeven van de negen leden van dit bestuur hebben een Indiëverleden. Adriaan Knuttel en Ary Los brachten zelfs hun hele werkzame leven in Nederlands-Indië door. De Indische achtergrond van het grote aantal bestuursleden in de beginjaren en vermoedelijk ook van leden verklaart waarom een 'Indische sfeer' bij de Sociëteit zeker tot de jaren zestig heeft overheerst, zoals in het volgende hoofdstuk wordt beschreven.

4

Geschiedenis van de Sociëteit aan de hand van elf voorzitters

Deel I: 1934-1986 Sociëteit De Harmonie als biljart- en bridgeclub

Geert van Etten

In de hoofdstukken 4 en 5 wordt getracht antwoorden te vinden op de volgende vragen: wat zijn de onderwerpen waarmee de besturen van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie zich hebben beziggehouden, waaruit bestonden de activiteiten van de leden en wat hield hen bezig. Het gaat om een chronologische presentatie van de besturen, in de persoon van hun voorzitters. Onderscheid wordt gemaakt in twee perioden met een sterk verschillend karakter, te weten: 1934-1986 Sociëteit De Harmonie als biljart- en bridgeclub en 1986-2023 Oegstgeester Sociëteit De Harmonie, een gezelligheidsvereniging met haar vele activiteiten zoals we die vandaag de dag kennen. Het kantelmoment ligt in 1986 wanneer Han Los voorzitter wordt. Bronnen zijn de notulen van bestuurs- en algemene ledenvergaderingen, jaarverslagen, incidenteel ook Harmonieuws, en internet. Deze bijdrage wordt ondersteund door een programma van interviews, foto's en video's.

A.F. Gooszen (Antoine), 1934-1940 (6 jaar), erelid Kern van dit Bestuur 'De Sociëteit opbouwen'

In het voorgaande hoofdstuk werden de achtergronden van de eerste voorzitter van de Sociëteit, Antoine Gooszen, beschreven.

Oprichting van de Sociëteit

De oprichtingsvergadering van de Sociëteit vindt op 30 oktober 1934 in Het Witte Huis plaats onder leiding van Adriaan Knuttel. In begin 1935 wordt een definitief bestuur onder voorzitterschap van Gooszen gevormd dat de volgende zaken regelt. Ten eerste een - door Gooszen ontworpen - reglement, dat vooral

gaat over wie leden kunnen zijn, maar waarin een doel van de vereniging ontbreekt. Ten tweede de naam van de vereniging die, op voorstel van Gooszen, zal zijn 'Sociëteit De Harmonie'. De toevoeging 'Oegstgeester' vindt pas in 1990 onder het bestuur van Han Los plaats. Ten derde de beschikbaarstelling van de lokaliteiten van de Sociëteit aan de dames van de leden op een door het bestuur te bepalen middag en/of avond.

Opbouw van de Sociëteit

De belangrijkste uitdaging voor het bestuur Gooszen is om de Sociëteit vorm te geven. De jaren tot 1940 verlopen relatief rustig en er vinden geen bijzondere evenementen plaats. De leden vermaken zich in Het Witte Huis aan spel tafels voor biljart en bridge en er is een 'gezellige borreltafel', vaak 'kletstafel' genoemd, een woord dat stamt uit de 'Indische sociëteit'. Het vijfjarig bestaan van de Sociëteit in 1939 wordt gevierd met een biljartconcours. Het ledental groeit eerst van 30 in 1935 naar 38 eind 1937, maar loopt daarna terug tot 29 in 1939. Ledenwerving vindt plaats via 'individuele opwekking', men voelt niets voor 'propaganda' en brochures. In 1939 overlijdt penningmeester Knuttel plotseling op 59-jarige leeftijd. Tot de leden van het eerste uur behoort ook A.J. van Gerrevink, burgemeester van Oegstgeest van 1930 tot zijn gevangenneming door de Duitsers in 1942 en lid tot zijn vertrek naar elders in 1956, het jaar waarin hem het erelidmaatschap wordt toegekend. Zijn lidmaatschap kan worden gezien in het licht van het advies van de Commissaris van de Koningin om zich meer met het openbaar leven te bemoeien dan zijn voorganger van Griethuijsen.

Aftreden van Gooszen

In de bestuursvergadering van 18 juli 1940 laat Antoine Gooszen weten dat hij om redenen van persoonlijke aard het voorzitterschap wenst neer te leggen. Zijn overwegingen heeft hij aan het bestuur toegelicht, maar die ontbreken in de notulen. Hij verklaart dat 'zijn aftreden niet tot gevolg zal hebben dat hij minder op de Sociëteit zal komen dan voorheen, er kunnen zich echter omstandigheden voordoen, die zijn aanwezigheid minder gewenst maken.' Het is zeer waarschijnlijk dat Gooszen, met zijn bijzondere Marineverleden, niet in het licht van de Duitse schijnwerpers wilde komen. In de ALV van 1942 wordt hij tot erelid benoemd.

C.C. Krieger (Carel), 1940-1963 (24 jaar), erevoorzitter
Kern 'Besturen in oorlogstijd en naoorlogse jaren in Indische sfeer'

De achtergronden van de tweede voorzitter van de Sociëteit, Carel Krieger, zijn in het voorgaande hoofdstuk beschreven.

De Sociëteit tijdens Duitse bezetting

Ook het bestuur onder Krieger ondervindt de gevolgen van de Duitse bezetting. Zo worden de activiteiten van de Sociëteit in verband met bepalingen over verduistering en uitgaansverboden naar de middagen verplaatst. Voor het houden van algemene ledenvergaderingen moet het bestuur toestemming vragen aan het in 1940 ingestelde ‘Commissariaat voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen’, dat zeggenschap kreeg over 90.000 verenigingen in ons land en nauw samenwerkt met de procureur-generaal. Bij de toestemmingsbrief wordt vermeld dat niet over politiek gesproken mag worden (zie brief van secretaris Kattenbusch aan procureur-generaal van januari 1941). Het feit dat ook jaarstukken aan het commissariaat moesten worden voorgelegd, verklaart de neutrale toonzetting van jaarverslagen, zoals dat van 1941: ‘Gedurende het afgelopen jaar deden zich geen lotgevallen voor, die op het Sociëteitsleven bijzondere invloed uitoefenden.’

Zoals in hoofdstuk 3 reeds opgemerkt was secretaris Kattenbusch lid van de NSB. Wanneer hij dat geworden is, is onbekend. Onbekend is dus ook of hij al NSB-lid was in januari 1941, toen hij de procureur-generaal om toestemming verzocht tot het houden van een algemene ledenvergadering. Onbekend is ook hoe de sociëteitsleden daarmee zijn omgegaan, hoewel een opmerking in de annalen zich dat wel laat raden. Daarin wordt opgemerkt dat de ‘oud-gezagvoerder van de Java-China-Japan Lijn L.F.J. van Luyken kort nadat hij lid geworden is in 1941 een ‘ongewenste NSB’er eigenhandig uit de sociëteitsruimte smijt.’ Dat zou Kattenbusch geweest kunnen zijn. Dat kan dan ook de aanleiding geweest zijn dat Kattenbusch medio 1941 zijn lidmaatschap opzegt.

Ook is onbekend in welke mate de Sociëteit hinder heeft ondervonden van de Jodenvervolgning. In de bestuursvergadering van september 1941 wordt ‘uitvoerig gesproken over de mogelijke moeilijkheden voor de Sociëteit en Het Witte Huis die zouden kunnen ontstaan als gevolg van de jongste verbodsbe-paling betreffende het toelaten van Joden in openbare gelegenheden’. Zeker is dat tenminste één persoon slachtoffer was, zoals we in het jaarverslag van 1944 kunnen lezen ‘dat wij het gehele jaar niets hebben gehoord over het lid S. Zwarenstein, die in 1943 plotseling met zijn echtgenote werd weggevoerd.’ In de notulen van 1946 wordt gemeld dat zij in een Duits concentratiekamp zijn overleden.

In de notulen van de bestuursvergadering van maart 1943 wordt uitgebreid gesproken over het feit dat de dames van de leden bij de voorzitter hun nood hebben geklaagd over de dagelijkse zorgen die zij hebben bij het zoeken naar

(24)

Uegstgeest, 25 Januari '41

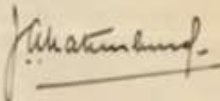
N. 3590

aan
den Heer Procureur-Generaal
bij het Gerechtshof
te
D. Oprentbange.

Uegstgeest 25/1/41
 N. 3590
 Kattenbusch
 1/1/41

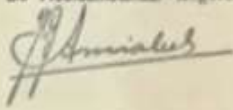
Ik heb de ees van ~~Uegstgeest~~ de bestemming te
 reguleren naar het land van de algemeene jaanvergadering
 van leden der Sociëit „de Harmonie“ op Saterdag 8
Februari a.s. te 15.30 uur in het hotel „Het Witte Kruis“
 te Uegstgeest.

N. het Besluit der Sociëit

 Secretaris
 Regentenselaan 46.

GEEN BEZWAAR
 mits geen onderwerpen van
 politieken aard worden be-
 handeld.

DE PROCUREUR-GENERAAL
 tgd. Directeur van Politie,
 NAMENS DEZEN,
 De Hoofdambtenaar toegevoerd.

Brief secretaris Kattenbusch aan de procureur-generaal in 1941

voedsel, brandstof en kleding. ‘Al deze zorgen drukken op ons neer, terwijl er voor ons vrijwel geen enkel divertissement meer bestaat. Jullie mannen hebben van dit alles veel minder te lijden en kunnen in de soos regelmatig afleiding zoeken.’

Reglement van de damesafdeling der Sociëteit

Op 1 september kan de voorzitter melden dat de dames drukdoende zijn om een 'Dames-afdeeling der Sociëteit' op te richten. In het jaarverslag van 1944 (dat pas na de oorlog wordt uitgebracht) wordt hierover gemeld: 'Om onze 'beschermers' geen aanleiding te geven zich ook te bemoeien met zaken die hen niet aangaan, wordt geen melding gemaakt van het feit dat op 6 oktober 1943 een 'Dames-afdeeling' werd opgericht en die van de aanvang af sterk bloeide en groeide en die begin 1944 reeds 46 leden telde.' Voor de damesafdeling, die onder leiding van mevrouw Krieger staat, wordt een reglement opgesteld, dat ook regels over de bridgemiddagen bevat.

Op 10 mei 1945 vindt ter gelegenheid van de bevrijding een feestelijke bijeenkomst plaats, waarbij ook de dames en de Commandant van de in Oud-Poelgeest gelegerde Canadese troepen aanwezig zijn. Voorzitter Krieger houdt daarbij een uitgebreide toespraak (zie kader) die inmiddels op onze website is geplaatst. Uit de hierboven beschreven gegevens uit de notulen en uit deze toespraak kan worden afgeleid dat het bestuur in WOII ervoor gekozen heeft om voor zover mogelijk reguliere bijeenkomsten van de Sociëteit te laten plaatsvinden (en dus niet voor ondergronds of in verzet gaan).

Naoorlogse jaren

De hiernavolgende 20 jaren onder leiding van Krieger vertonen een rustig beeld. De vergaderfrequentie van het bestuur is heel beperkt, een in het begin van het jaar ter voorbereiding van de ALV en een in september ter bespreking

Rede van voorzitter Krieger op 10 Mei 1945

Krieger haalt eerst in felle bewoordingen uit naar ‘de Duitse horden in ons land’, de leugenachtige Seyss-Inquart, de Gestapo ‘en ander gespuis’, de NSB, instanties die verantwoordelijk waren voor de vele slachtoffers van geweld onder verzetsmensen en Joodse Nederlanders. Daarna richt hij zijn aandacht op mannen en vrouwen die onder minder spectaculaire omstandigheden de oorlog niet overleefden en noemt drie personen uit eigen kring: Henriette van Gerrevink (echtgenote van de burgemeester), A.D. Bouma (lid sinds 1939) en mr. J.J.W. Eekhout (lid sinds 1944). Alle drie op het eind van de oorlog overleden door ziekten en uitputting. Tegenover de nabestaanden spreekt Krieger de hoop uit dat ‘hunne nagedachtenis door de leden van de Sociëteit de Harmonie in hooge eere zal worden gehouden.’

Toelichting

- Krieger wijdt slechts een enkel woord aan beide leden. Uit onderzoek van de redactie blijkt dat A.D. Bouma zich in 1930 als tandarts in Oegstgeest vestigde en mr. J.J.W. Eekhout werkzaam was bij verschillende diensten van het gouvernement in Nederlands-Indië (Hooggerechtshof, Onderwijs, Volksgezondheid) en als gouvernements-secretaris in de kolonie Suriname;
- Krieger maakt geen melding van het eerdergenoemde Joodse lid S. Zwarenstein die in 1944 met echtgenote op transport naar een Duits concentratiekamp is gezet en daar overleden;
- De tekst van de Rede wordt gevolgd door de volgende aantekening van Krieger: ‘Deze bijeenkomst werd bijgewoond door de Commandant van het Canadese bezettingsleger Ryder en zijn adjudant, die een door de leden vervaardigde tekening ten geschenke kreeg van de fiets waarmede dagelijks de voor het opnemen der nieuwsberichten benodigde stroom werd opgewekt.’

van de organisatie van de najaarswedstrijden voor bridge en biljart. De in 1943 opgerichte damesafdeling, die in sterke mate een gevolg van was de bezetting van ons land, wordt in 1950 op verzoek van de dames opgeheven en blijft als bridgeclub voortbestaan. Het jubileumfeest ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de Sociëteit in 1954 wordt in verband met een ‘zeer ernstige ziekte’ van mevrouw Krieger geannuleerd.

Nog tijdens de ALV van 1958, dus 25 jaar na de oprichting van de Sociëteit, houdt Krieger het gezelschap voor ‘dat de oprichters van de Sociëteit en velen van ons met hen de beste herinneringen hadden aan de Harmonie in het vroegere Batavia en dat wij ernaar streven de tradities die daar heersten ook hier in onze Harmonie te doen voortleven.’ Niet duidelijk is wat met die tradities precies wordt bedoeld en hoe die tot uitdrukking gebracht werden. Maar het ontbreekt ook in die tijd niet aan Oud-Indischgasten, zoals blijkt uit een

afscheidsbrief van het lid Evelein van 6 oktober 1963 aan het bestuur waarin hij zegt ‘ik ben aanzienlijk jonger dan de meesten onder U en heb dienovereenkomstig minder ervaringen en ook andere ervaringen, als ik mij vergelijk met het vrij grote aantal leden dat een groot deel van zijn carrière in Indië heeft doorgemaakt.’

Aftreden van Krieger

Op het einde van het bestuur van Krieger zijn er rond de 50 leden. Hij vertrekt in 1963, nadat hij al enkele jaren had aangegeven te willen aftreden, maar een dringend beroep om aan te blijven steeds heeft gehonoreerd. In 1964 wordt hij tot erevoorzitter benoemd, met een toelichting van de nieuwe voorzitter Blok: ‘Hij heeft zich altijd op volmaakt soepele en prettige wijze van zijn taak gekwet en meningsverschillen waren er niet. In de jaren 1940-1945 heeft hij de wankele boot tussen de karakteristieke klippen doorgestuurd en de stemming in de Sociëteit op hetzelfde peil kunnen houden.’

H.P. Blok (Henri), 1964-1967 (4 jaar), erelid Kern ‘Rit uitzitten’

Henri Blok wordt in 1943 lid van De Harmonie, is 17 jaar (gewoon) lid van het bestuur onder Krieger en daarna vier jaar voorzitter, in totaal dus 21 jaar in het bestuur en 35 jaar lid. Hij overlijdt in 1968 in Oegstgeest op 74-jarige leeftijd.

Bij het aantreden van Blok als voorzitter memoreert het lid Schuurman diens specifieke verdiensten: ‘hij is zeer vele malen als tafel-president (tijdens het jaardiner) opgetreden.’ Er hebben zich tijdens diens voorzitterschap geen belangrijke wapenfeiten voorgedaan. Een mogelijke verklaring is dat hij het merendeel van de twee jaarlijkse bestuurs- en de algemene ledenvergaderingen wegens ziekte niet heeft kunnen bijwonen (de latere voorzitter Waasdorp neemt dan waar).

H.P. Blok

Aftreden van Blok

Eind 1967 treedt hij om gezondheidsredenen af en tijdens de ALV van februari 1968 wordt hem wegens verdiensten voor de Sociëteit het erelidmaatschap aangeboden.

Achtergrond

Blok studeerde eerst één jaar medicijnen, daarna vier jaar muziektheorie, muziekgeschiedenis en compositie en volgde hij de opleiding tot orkeststrijker aan het Haagse conservatorium. Later besloot hij om klassiek talen en egyptologie in Leiden te gaan studeren. In 1927 werd hij te Utrecht benoemd tot bijzonder hoogleraar in de oude kunstgeschiedenis van Egypte en Voor-Azië, in de faculteit waar later ook Krieger aan verbonden was. In 1950 volgde zijn benoeming te Leiden tot bijzonder hoogleraar Afrikaanse taalwetenschap en in 1957 tot hoogleraar Bantoeïstiek, waaronder met name het Swahili.

Uit een notitie op de website van het NIOD blijkt dat Blok eind jaren twintig en begin jaren dertig een actief lid was van allerlei kleine fascistische en nationalistische partijtjes en ook over het fascisme publiceerde waar hij positief tegenover stond. Het Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letteren (1972) vermeldt dat Blok zich echter na 1934 van deze opvattingen heeft gedistantieerd. Er zijn voldoende bewijzen dat er geen enkele verdenking meer was op zijn collaboratie met de bezetter tijdens WOII. Blok zou dan nooit hoogleraar in Utrecht hebben kunnen blijven en in 1950 in Leiden kunnen worden benoemd. Als op 27 november 1940 de Leidse universiteit na de Cleveringarede op 26 november door de Duitse bezetters tot sluiting wordt gedwongen, 'groeit het verzet, ook in de harten en huizen van de te Oegstgeest wonende functionarissen, zoals de hoogleraar H.P Blok en andere – met name genoemde - collega's.¹⁰ Na de bevrijding was hij van 1945 tot 1947 voorzitter van de Stichting 1940-1945 en van de politieke opsporingsdienst te Oegstgeest. In mei 1946 was hij hier spreker tijdens de dodenherdenking. Van al deze feiten wordt ten onrechte door het NIOD geen melding gemaakt. Henri Blok woonde tijdens zijn voorzitterschap op de Willem de Zwijgerlaan 18.

D.G. Waasdorp (Dirk), 1968-1980 (12 jaar), erevoorzitter Kern 'Besturen met sociaal gezicht'

Dirk Waasdorp wordt in 1955 lid, maakt 20 jaar deel uit van het bestuur, waarvan 12 jaar als voorzitter en blijft 37 jaar lid van de Sociëteit, tot zijn overlijden in 1992 in Oegstgeest, 86 jaar oud. In het bestuur onder leiding van Dick

¹⁰ 'Oegstgeest in bange dagen, 1940-1945' door Riet van Dort en Bert van Driessen. ISBN9789090075083

Waasdorp staan drie onderwerpen centraal: sociale commissie, sociëteitsleven en ledenwerving.

Instelling sociale commissie

Ten eerste de sociale commissie. Waasdorp laat al snel weten dat hij zich - vanwege zijn drukke werkzaamheden bij de Leidse uitgeverij Sijthoff - af en

D.G. Waasdorp

toe te kort voelt schieten in het vervullen van zijn taken als voorzitter, in het bijzonder het onderhouden van contacten met de oudere, thuiszittende leden en zieken. Hij denkt aan 'een soort sociale commissie die notitie moet nemen van leden die ziek of thuiszittend zijn.' Hierop wordt tijdens de ALV van 1969 de functie van vicevoorzitter ingesteld, die een deel van de sociale contacten moet overnemen. Dat wordt J. de Wilt (Sr), lid sinds 1950, zes jaar secretaris onder Krieger en Blok en twee jaar penningmeester onder Blok en Waasdorp, en vader van de latere voorzitter Dick de Wilt (Jr.). Hij bekleedt die functie twee jaar, waarna in 1971 de sociale commissie wordt ingesteld, de voorloper van de huidige contactcommissie.

Nadruk op sociëteitsleven

Ten tweede het sociëteitsleven. Als waarnemend en feitelijk voorzitter benadrukt Waasdorp dat er naast biljarten en bridgen ook aandacht moet zijn voor het sociëteitsleven, in de notulen vaak omschreven als 'de kletstafel'. Ook het lid Steenmetser, tevens locoburgemeester van Oegstgeest, spreekt tijdens de ALV van 1966 zijn 'bezorgdheid uit over de Sociëteit, waarvan het ledental terugloopt, en zijn afkeuring aan het adres van de bridgers die zich te weinig aan het sociëteitsleven gelegen laten liggen en de Sociëteit meer beschouwen als een bridgeclub.' Waasdorp zegt er bij het bestuur herhaaldelijk op te hebben aangedrongen om op zaterdagen op tijd met bridgen op te houden. Maar leden laten zich niet gemakkelijk in dat patroon schikken, want jaren later blijkt de kletstafel nog steeds in de verdrukking te zijn. Daartoe wordt pas tijdens de ALV van 1978 besloten.

Ledenwerving

Ten derde de ledenwerving. Hiervoor worden verschillende plannen bedacht. Zo wordt op voorstel van het lid Lucas Stafleu, destijds baas van de bekende

wetenschappelijke uitgeverij Stafleu in Leiden, in 1970 een ledenwervingscommissie (ook wel ‘propagandacommissie’ genoemd) ingesteld. Pas jaren later volgt hun rapport waarvan ‘een kernpunt is dat de accommodatie in Het Witte Huis mensen ervan weerhoudt zich aan te sluiten, omdat het door de beperkte ruimte niet geschikt is om daar een sociëteit te laten functioneren.’ In de ALV van 1978 wordt over het werk van de ledenwerfcommissie vermeld dat ze ‘als Jehova-getuigen deur na deur hebben geprobeerd, maar zonder succes.’ Een tweede benadering in de ledenwerving is Waasdorp’s streven om nieuw jong bloed in het bestuur te krijgen. Hijzelf is 73 jaar en komt met de kandidatuur van de 60-jarige Y.S. de Wilt Jr. (Dick) als zijn opvolger, maar het bestuur keurt dit voorstel af omdat deze nog maar kort lid van De Harmonie is en dus nog geen ervaring met de Sociëteit heeft. Maar in de bestuursvergadering van januari 1980 meldt Waasdorp dat hij Dick de Wilt opnieuw had gepolst en deze bereid bleek het voorzitterschap te aanvaarden. Het bestuur is het spoedig eens: ‘de gedachte een jonger iemand aan het roer te krijgen lacht iedereen wel toe.’

Aftreden van Waasdorp

Waasdorp treedt tijdens de ALV van 1980 af en ontvangt daarbij het erevoorzitterschap, de tweede keer na Krieger, vanwege ‘de lengte van zijn presidium, zijn verdiensten voor de soos (kletstafel), maar vooral de persoonlijke stempel die hij op het clubleven van De Harmonie heeft gedrukt.’

Achtergrond

Het Leidsch Dagblad van 30 september 1968 bericht ‘dat hij vijftig jaar geleden in dienst trad van A.W. Sijthoff’s Uitgeverij N.V. te Leiden en dat hij na zijn aanstelling als chef van de verkoopafdeling zijn taak grotendeels vond in het behartigen van de contacten. Zijn grote werkkraft en zijn belangrijke invloed op de uitgeverij leidde ertoe dat hij in 1945 tot algemeen procuratiehouder werd benoemd en vervolgens tot adjunct-directeur.’ Dirk Waasdorp woonde tijdens zijn voorzitterschap op de Duivenvoordestraat 4.

Lang voordat Dirk Waasdorp en Lucas Stafleu lid van De Harmonie werden werkten ze nauw samen in de landelijke uitgeverwereld, zoals blijkt uit een bericht in het ‘Nieuwsblad voor den Boekhandel’ van 15 november 1945 over een bestuursvergadering van de ‘Vereeniging van vertegenwoordigers in het uitgeversbedrijf’ van 9 november 1945: ‘Deze tijdens de bezetting geliquideerde vereeniging werd in haar eerste ALV na den oorlog op 31 oktober jl. weer opgericht. De bestuursvergadering had het volgende resultaat: L. Stafleu, voorzitter, D.G. Waasdorp vicevoorzitter.’

Y.S. de Wilt (Dick), 1980-1986 (6 jaar) **Kern ‘Sociëteit in mineur’**

Dick de Wilt komt in 1978 bij De Harmonie, wordt na twee jaar voorzitter en blijft 36 jaar lid, tot zijn overlijden in 2014 te Katwijk, op 95-jarige leeftijd.

Ledenwerving

Hij neemt tijdens de ALV van 1980 de voorzittershamer over en ‘aanvaardt de functie niet vol van revolutionaire ideeën, maar wil toch trachten waar nodig vernieuwingen aan te brengen.’ Welke zijn de onderwerpen die in dit bestuur aan de orde zijn, welke zijn de vernieuwingen? Het onderwerp dat het meest in notulen voorkomt is ledenwerving. Medio 1980 bespreekt het bestuur het rapport van de ledenwerfcommissie waarin de focus is op huisvesting, de beperking van de accommodatie van Het Witte Huis. Besloten wordt de kwestie aan te houden tot na de verbouwing van Het Witte Huis.

Interessant voor de beoordeling van de ‘staat van de Sociëteit’ destijds is een brief van 22 oktober 1984 van de Wilt aan het bestuur:

Y.S. de Wilt

‘Onze vorige secretaris stelde destijds voor om onze Sociëteit na de viering van het 50-jarig jubileum op te heffen. Er was volgens hem onvoldoende levensvatbaarheid. De overige bestuursleden verzetten zich tegen dit voorstel. Wij wilden nog een poging doen om onze Sociëteit een nieuw leven in te blazen. In verband hiermee werd een propaganda-commissie opgericht, bestaande uit de heren Kosten, Nijholt en Zweers. Zij zullen verslag uitbrengen tijdens de ALV van februari 1985. Ten overvloede wordt nog het volgende gememoreerd: omstreeks 1950 waren er 68 herenleden van onze Sociëteit en 43 damesleden. Thans zijn er nog 29 herenleden, de damesafdeling is opgeheven. Nieuwe initiatieven zijn nodig, bijvoorbeeld het openstellen voor dames, een advertentie in de Oegstgeester Courant, een fusie met Sociëteit Amicitia.’

In de ALV van 1985 doet de propagandacommissie verslag als volgt: ‘Aangezien het bridgespel de belangrijkste activiteit is, is dit een handicap voor het werven van nieuwe leden, zo ‘vermoorden’ we de Sociëteit. Gezien de tweeslachtigheid weet de commissie niet hoe ze propaganda moet voeren.’ Daarbij

gaat het om de vraag of gebruik zal worden gemaakt van wachtlijsten van andere bridgeclubs of om samen te gaan met een andere sociëteit waarbij de naam van de Leidse Sociëteit Amicitia niet genoemd wordt.

Overige initiatieven

Genoemd kunnen worden:

- Een nader onderzoek naar wijziging van het reglement op de onderdelen erevoorzitterschap en erelid, introducees en stemrecht van leden (1981); het gewijzigde reglement wordt aangenomen, maar over de inhoud is geen informatie beschikbaar;
- De benoeming van een commissie die de activiteiten rond de nationale feestdagen. Koninginnedag (30 april) en Bevrijding (5 mei) moet organiseren (1981);
- Uitbreiding van de sociale commissie van twee naar drie leden (1982). In de ALV van 1986 wordt de naam sociale commissie gewijzigd in contactcommissie.

Er zijn ook opvallende, minder rooskleurige zaken. Voorbeelden zijn het - om niet nader genoemde redenen - plotselinge vertrek in 1983 van het lid Oonk uit bestuur na 13 jaar secretarisfunctie en uit de Sociëteit na 20 jaar lidmaatschap. Het ontbreken van de notulen van bestuursvergadering van 1983, 1984 en 1985 en mogelijk ook van de vergaderingen zelf. De viering van het 50-jarig bestaan in 1984 dat in mineurstemming plaatsvindt: tegen de minste kosten, geen excursies, Het Witte Huis wordt als centrum voor de viering aangehouden. Even opvallend: de Wilt is geen erelid geworden, de enige in het gezelschap van vijf voorzitters uit de periode 1934-1986.

Aftreden van de Wilt

In de ALV van 24 mei 1986 stelt hij zich niet meer herkiesbaar ‘vanwege drukke werkzaamheden en de noodzaak van nieuw bloed.’

Achtergrond

Dick de Wilt werkte na zijn studie rechten bij het Leidse advocatenkantoor van Spreij op het gebied van scheidingszaken, maar was ook aangewezen op bijverdiensten. Zo verschijnen in de jaren 1965-1971 in het Leidsch Dagblad zijn advertenties als ‘repetitor’ die studenten op hun tentamens en examens voorbereidt. Door een verslechterend gezichtsvermogen heeft hij de Sociëteit na zijn voorzitterschap weinig meer bezocht. Hij geldt als een zeer bescheiden, niet op de voorgrond tredend voorzitter van een Sociëteit die niet meer was dan een bridgeclub en waarvoor hij geen duidelijke richting voor vernieuwingen kon aangeven. Zie voor meer informatie het ‘In memoriam Mr. IJsbrand

Steven (Dick) de Wilt, 1919-2014' van Kees van der Vlis in Harmonieuws 2014, nr. 5 en het interview met Jan-Willem Meijeraan over diens persoonlijke herinneringen aan Dick de Wilt (QR-code). Hij woonde tijdens zijn voorzitterschap op de Rijnzichtweg 59.

*Interview met Jan-
Willem Meijeraan
over Dick de Wilt*

Conclusies

De oprichters van onze vereniging waren enkele inwoners van het destijds kleine dorp Oegstgeest (ongeveer 6000 inwoners) die een Indiëverleden hadden én ervaringen met het sociëteitsleven aldaar. Oud-viceadmiraal Gooszen gaf de club gestalte én de naam 'Sociëteit De Harmonie', naar de gelijknamige vereniging in Batavia, maar besloot – als voormalig topman bij de Marine - kort na de Duitse bezetting van ons land als voorzitter af te treden. In de oorlogstijd stond ons verenigingsleven onder toezicht van de Duitsers, dat allerlei beperkingen inhield en het lidmaatschap van Joden verbood. Om aan de dagelijkse zorgen van de dames van de leden tegemoet te komen nam Krieger in 1943 mede het initiatief tot de oprichting van de Damesafdeling van de Sociëteit, die overigens maar tot 1950 heeft bestaan. De naoorlogse jaren verlopen zonder incidenten, de sfeer is mogelijk nog lange tijd 'Indisch', niet in de laatste plaats door het 24-jarige voorzitterschap van Krieger en de door hem geprezen 'tradities van Batavia' en ook het tot midden zestiger jaren beschreven grote aantal leden met een Indische carrière.

In de eerste 50 jaren van haar bestaan is Het Witte Huis het trefpunt voor de Sociëteit De Harmonie en vormen bridge en biljart de belangrijkste activiteiten. Besturen hebben grote moeite om de bridgers de overstap naar de borreltafel ('kletstafel') te laten maken. Het bestuursmodel is eenvoudig: de besturen organiseren de activiteiten, er bestaan geen permanente commissies, met uitzondering van de in 1971 door Waasdorp opgerichte contactcommissie. Het ledental begint bij 35, loopt rond 1960 op tot 55 en in 1985 weer terug naar onder de 30. Voor ledenwerving worden in de jaren zeventig en tachtig propagandacommissies ingesteld, maar ze werken langzaam en leveren niet de gewenste resultaten op. Het aantal bestuursvergaderingen is beperkt en de besluitvorming verloopt traag; daarbij moet worden aangetekend dat de meeste voorzitters nog werken, hetzij als hoogleraar (Krieger en Blok), uitgever (Waasdorp) of advocaat (de Wilt). Bestuurders maken vaak gedurende een lange periode deel uit van het bestuur en zijn en blijven lang lid van de Sociëteit. Ook andere leden koesteren hun lidmaatschap van de Sociëteit, waarbij

W.F. Keuls, lid sinds 1936, secretaris van 1958-1960 en erelid, met 45 jaar de kroon spant.

5

Geschiedenis van de Sociëteit aan de hand van elf voorzitters

Deel II: 1986-2023 Oegstgeester Sociëteit De Harmonie

Geert van Etten

In dit deel komen de opeenvolgende besturen en activiteiten van de leden vanaf 1986 aan bod. Aan enkele bijzondere thema's die de afgelopen vijftien tot twintig jaar speelden wordt in afzonderlijke hoofdstukken extra aandacht besteed; deze worden in dit hoofdstuk daarom slechts summier besproken. Het gaat om huisvesting, commissies versus gezelschappen, de harmoniestropdas, de impact van de coronapandemie, het ringrijden, de positie van de vrouw en de beervlinder van John Staats.

H.M.A. Los (Han), 1986-1992 (7 jaar), erevoorzitter Kern 'Sociëteit op de schop'

Han Los wordt lid in 1980, voorzitter op 24 mei 1986 en blijft 31 jaar lid, tot zijn overlijden op 91-jarige leeftijd in 2011.

Nieuwe initiatieven

Met de komst van het bestuur met Los als voorzitter verandert onze vereniging van karakter. Het vergadert in zijn eerste drie maanden maar liefst zeven keer om met voorstellen te komen voor de Buitengewone Ledenvergadering van eind september 1986 en de Algemene Ledenvergadering van begin 1987. Die monden uit in een omvangrijk pakket van afspraken en maatregelen met als centrale punt het voortbestaan van de Sociëteit op basis van een creatieve ledenwerving.

Hier volgt een overzicht van die maatregelen en van wat er in de loop van de tijd van terecht komt.

- Los maakt van meet af aan duidelijk: het doel van de Sociëteit is het bevorderen van het gezellig verkeer tussen de leden, zij moet een ontmoetingspunt zijn, geen bridgeclub en ook geen dependance van de Leidse Sociëteit Amicitia;

H.M.A. Los

- Ledenwerving moet centrale aandacht krijgen. Daarbij zal naar diverse doelgroepen gericht gewerkt worden, meer individueel maar *en bloc* benaderd. Voorbeelden zijn de *en bloc*-uitnodiging aan 'de Lange Voort' en aan de winkeliersvereniging (bij wie volgens het lid van Obdam weinig belangstelling wordt aangetroffen vanwege het tijdstip van samenkomst). Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van briefjes in de bus van een aantal inwoners, waarin ze voor een gratis borrel worden uitgenodigd. 'Aan de herkomst van leden worden geen andere voorwaarden gesteld dan dat ze gemeentenaren zijn van goede naam en faam.' Het resultaat van de werving is positief, het ledental is eind 1986 met 17 toegenomen

tot een totaal van 60;

- Een belangrijk punt is de uitbreiding van activiteiten van de Sociëteit die zoveel mogelijk worden afgestemd op de wensen van nieuwe leden en via commissies worden georganiseerd. Naast de al bestaande 'Contactcommissie' wordt een overkoepelende 'Activiteitencommissie' of 'Sociëteitscommissie' ingesteld met daaronder rubrieken als sport en spel (biljart en bridgen), excursies, maandborrel en voordrachten van leden genaamd 'Het Woord Is Aan' op zaterdagmiddagen en lezingen van een spreker van buiten genaamd 'Wat een Sprekert' op dinsdagavonden. Deze activiteiten komen vaak op initiatief van leden tot stand. Bij excursies, diners en Nieuwjaarsbijeenkomsten worden ook de partners uitgenodigd;
- Het wordt belangrijk geacht dat de Sociëteitsleden via een rondschrijven regelmatig worden geïnformeerd. Dat gebeurt via het Maandbericht waarin over besluiten van bestuursvergaderingen en de agenda van activiteiten wordt gecommuniceerd. Het eerste exemplaar verschijnt al in juni 1986 en wordt samengesteld door de secretaris;

- Het reglement moet op de nieuwe situatie worden afgestemd. In 1987 gaat een reglementscommissie aan het werk, bestaande uit voorzitter Los, van der Vorm - lid en advocaat van beroep - en oud-voorzitter en advocaat de Wilt. De vereniging behoeft bovendien statuten en moet worden ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Leiden. De eerste statuten dateren van 1987 waarin ook het woord 'Oegstgeester' aan de naam 'Sociëteit De Harmonie' wordt toegevoegd. Dat is op voorstel van Han Los in de bestuursvergadering van september 1989 die een rapport van het toenmalige ministerie van WVC over de beleidsvoering van culturele instellingen onder ogen had gekregen waarin op het belang van naamsbekendheid wordt gewezen. Een tweede statutenwijziging vindt in 1992 plaats;
- Los wil zijn bestuur zo snel mogelijk samenstellen met personen uit de nieuwe aanwas van leden en rekruteert begin 1987 Carel van Haeften als secretaris en begin 1988 Cees Zegveld als penningmeester. Beiden zijn belangrijke steunpilaren, niet alleen voor het bestuur van Los, maar ook van meerdere besturen daarna;
- Los introduceert een proactieve bestuursstijl. Bestuursvergaderingen worden met Carel van Haeften en Cees Zegveld goed voorbereid. Hij is ook voorstander van een meerjaren aanpak, zoals het Beleidsplan 1990-1995, met als belangrijkste punten: het behoud van huisvesting bij Het Witte Huis (er is geen alternatief in Oegstgeest), het tijdig en doelgericht informeren van de leden, de regelmatige wisseling van de functies van voorzitter en commissarissen (de functies van secretaris en penningmeester kunnen wat hem betreft langer door dezelfde persoon worden bekleed). Niettemin zwicht Los tijdens de ALV van 1991 voor verzoeken van leden om nog een jaar aan te blijven.

In 1989 wordt het gehele jaar als lustrumjaar bestempeld, dat uitgebreid wordt gevierd met excursies en ter afsluiting een diner met partners. Deze opzet wordt ook bij alle lustra in latere jaren gevolgd. Voor het eerst worden diverse lustrumevenementen in fotoalbums vastgelegd.

Aftreden van Los

Bij zijn afscheid als voorzitter, in 1992, wordt Los benoemd tot erelid. Tijdens de ALV van januari 1993 die - op zijn voorstel - bij hem thuis op de Prins Bernhardlaan 55 wordt gehouden, wordt hij 'onder daverend applaus benoemd tot erevoorzitter.' De secretaris leest een oorkonde voor waarin de 'verdiensten van de heer Los worden genoemd, zoals het voortdurend bevorderen en

verwezenlijken van de doelstelling van de Sociëteit (gezelligheid) en ook het stimuleren van een breed spectrum van nieuwe activiteiten.’ De nieuwe voorzitter, Hein Schrandt, meldt ‘dat hij er werkelijk tegenop heeft gezien zo’n voortreffelijke voorzitter te moeten opvolgen. Hij wijst op de grote verdiensten van de heer Los die, in een tijd dat de Sociëteit was ingezakt tot een clubje met enkele schamele tientallen leden en weinig activiteiten, de Sociëteit uit het moeras trok en in een paar jaar weer volledig tot bloei bracht.’

Ook na diens voorzitterschap blijft Los meer dan actief, zoals later in dit hoofdstuk nog duidelijk zal worden. Als gevolg daarvan worden ook nu nog zijn grote verdiensten voor de Sociëteit in alle toonaarden beschreven: doelgericht, inspirerend, charmant, altijd zeer aanwezig (dominant) maar respectvol; hij bekleedt een welhaast iconische positie binnen de Sociëteit. Gewezen kan worden op uitspraken van leden die voor de lustrumboeken 2004 en 2014 werden geïnterviewd almede de volgende publicaties: ‘In memoriam erevoorzitter Han Los’ van Jan-Willem Meijeraan in *Harmonieus* 2011, nr.1; ‘Alles is wel’ van Dolf de Josselin de Jong in *Harmonieus* 2011, nr. 2. Tenslotte kan worden verwezen naar het interview met Dolf de Josselin de Jong over persoonlijke herinneringen aan Han Los (QR-code).

Interview met Dolf de Josselin de Jong over Han Los

Achtergrond

Han Los studeerde tropische bosbouw in Wageningen en nam actief deel aan het studentenleven. Zo was hij secretaris van de Senaat van het Wageningesch Studenten Corps. Maar ook een van de weinige studenten die bokstraining volgde bij ‘zwarte panter’ Lex Wybenga. In de oorlog werkte hij eerst als boswachter en dook later onder. Meteen na de Duitse capitulatie in het Wageningse Hotel de Wereld keerde hij terug naar Wageningen, wat toen nog niet toegankelijk was voor bewoners. Maar hij werd toegelaten en werd hoofd van de noodpolitie, met onder meer tot taak de opslag van in Wageningen en omgeving gevonden wapens. Later werd hij voorzitter van een door de Landbouwhogeschool benoemde zuiveringscommissie die tot taak had om gesprekken te voeren met studenten die zich wilden inschrijven en daarover advies uit te brengen. In 1946 was hij initiatiefnemer voor de heroprichting van de Wageningse Studenten Schietvereniging (WSS) ‘Transvaal’. In Wageningen was destijds de land- en bosbouwwetenschap en –praktijk nog grotendeels gericht op Nederlands-Indië. Kort na het behalen van zijn ingenieursdiploma vertrok Han Los begin 1947 naar Batavia en werd in dienst van de

Gouvernementele Landbouw Bedrijven op West-Java gestationeerd voor het beheer van thee-, rubber- en kina-ondernemingen. Na terugkeer in ons land was hij bedrijfsleider bij de gort- en rijstpellerij Mercurius, waar hij Lassie Toverrijst op de markt bracht en het bedrijf opging in Van Nelle-Lassie B.V. te Wormerveer. Hij was ook lid van de Leidse sociëteit Amicitia en de vrijmet-selaarsloge La Vertu.

**H. I. J. A. Schrandt (Hein), 1993-1999 (7 jaar), erelid
Kern ‘Zorg voor continuïteit in goede sfeer’**

Hein Schrandt wordt lid in 1989, voorzitter in 1993 en blijft 16 jaar lid van de Sociëteit, tot zijn overlijden in 2005, 80 jaar oud. Hij gaat eerst een jaar ‘mee-lopen’ alvorens Los op te volgen, hij is immers nog druk als bestuurslid van de Leidse Vereniging van Industriëlen (LVI), waarvan hij in 1992 het 75-jarig jubileum organiseert. Bij die gelegenheid wordt hij benoemd tot ereburger van de stad Leiden.

Uitbreiding van activiteiten

Het bestuur Schrandt breidt het pakket van activiteiten verder uit. Schrandt zelf is een fanatiek fietser en richt een fietsclub op, is ook een fervent bridger en zit na een jaar lidmaatschap al in de bridgecommissie. Het bestuur gaat ook bridgelessen organiseren. Tegelijkertijd gaat het bij bridgen om een ‘gevoelig punt’: het bestuur eist, als ware het een decreet, dat de bridgers na 15.45 uur geen rondje bridgen meer starten en om 16.00 uur aan de Sociëteitsborrel verschijnen. Schrandt kan kwaad worden als niet naar hem geluisterd wordt.

H.I.J.A Schrandt

De contactcommissie is ook hier actief met bezoeken aan – in de notulen met name genoemde - zieken, leden met een beperking en feestelingen. Zo besluit het bestuur in 1995 bijvoorbeeld dat kroonjaren van verjaardagen zijn 75, 80, 85, 90, 95 en 100, en van huwelijken 25, 50, 60 en 70. Verder kan genoemd worden de Telefoon- of Belcirkel, een zwaar opgetuigde organisatie (van acht personen) die

de leden van de Sociëteit moet informeren zodra een lid is overleden. Het bestuur introduceert ook een ‘Vastgestelde Beleidslijst’ en een ‘Besluitenlijst’

die tot op de dag van vandaag in bijna elke bestuursvergadering worden bijgehouden en fungeren als een handreiking aan een zittend bestuur hoe bepaalde zaken in het verleden zijn aangepakt.

Lustrumviering 1994 en 1999

Dit bestuur heeft het voorrecht om zowel het 60-jarig (1994) als het 65-jarig bestaan (1999) van de Sociëteit te mogen organiseren, een kolfje naar de hand van de als ‘gezellige en joviale man’ bekende staande Schrandt. Tijdens het 60-jarig jubileum verschijnt het eerste lustrumboek in de geschiedenis van de Sociëteit, dat oud-voorzitter Han Los en secretaris Carel van Haeften samenstelden over de periode 1934-1994. Een kopie ervan is te vinden op onze website. Er staat veel in over Oegstgeest, maar helaas heel weinig over de geschiedenis van onze Sociëteit. In de ALV van 1995 spreekt Schrandt over het 60^e jubileumjaar als ‘een glorieus jaar’, niet alleen vanwege ‘alle bijzondere lustrumactiviteiten, en met name het optreden van een koor onder leiding van Wim Kotterman en het lustrumboek, maar ook de groei van het aantal leden tot 80.’ In 1998 komt Ruud van Otterloo in het bestuur en wordt voorzitter van de Lustrumcommissie 1999.

Reglementswijziging

De eerste helft van het jaar 1996 staat in het teken van wijzigingen van het reglement, waaraan drie bestuursvergaderingen en twee ALV-en worden gewijd. Het betreft met name de introductie van personen, de beperking van het aantal leden tot 100 en de toekenning van het recht van introduceren. Tijdens de ALV van januari licht voorzitter Schrandt toe dat de redenen voor wijziging van het reglement met name zijn de beperkte ruimte in Het Witte Huis, het organiseren van excursies waar bij een volle bus slechts ca. 50 leden met hun dames aan kunnen deelnemen, maar ook de sociëteitsgedachte, het elkaar leren kennen, en de gang van zaken bij het lid worden: het leek wel erg eenvoudig, bijvoorbeeld uitsluitend nadat iemand bij de zaterdagborrel is voorgesteld. Maar bij die ALV komen op de wijzigingsvoorstellen zoveel reacties van leden dat het bestuur ze terugneemt. Vervolgens gaan Carel van Haeften en Gerard Delfos - lid en advocaat - nieuwe voorstellen maken. Na nog een bestuursvergadering en een extra ALV in de loop van maart 1996 wordt een akkoord over de wijzigingsvoorstellen bereikt. Het maximumaantal leden wordt op 90 bijgesteld.

Bestuursprobleem

Het jaar 1999 is niet alleen een jubileumjaar en het laatste jaar van Hein Schrandt's voorzitterschap, maar helaas ook een met een bestuursprobleem.

Zoals Schrandt zich een keer laat ontvallen: ‘We hadden met van Haeften, Zegveld, van Aalst en Nijholt een uitstekend bestuur, alle jaren tot Jan-Willem Putman Cramer er lid van werd.’ Dat was in begin 1999 en al een half jaar later neemt Jan-Willem Putman Cramer ontslag. Besloten wordt dat Zegveld met Putman Cramer gaat praten over zijn motieven en of het ontslag misschien een misverstand is. Die laat na het gesprek met Putman Cramer weten dat die inderdaad uit het bestuur gaat en als motief genoemd zal worden ‘om persoonlijke redenen’; de echte reden is echter dat de twee karakters botsen, Schrandt en Putman Cramer kunnen niet met elkaar door één deur.

Aftreden van Schrandt

Tijdens de ALV van januari 2000 treedt Schrandt af en leest zijn afscheidsrede voor die in het Maandbericht wordt gepubliceerd. De nieuwe voorzitter, Ruud van Otterloo, zegt ‘de ex-voorzitter te hebben bewonderd voor het praatje dat hij elke zaterdagmiddag weer hield. Hein heeft nog tijd gevonden om zeven jaar bezig te zijn met de Sociëteit: een bewonderenswaardige prestatie’ De vergadering stemt in met het voorstel om Hein Schrandt tot erelid te benoemen.

Schrandt wordt wel omschreven als een ‘doener en levensgenieter’. De Sociëteit is zijn grote doel, hij houdt als gezelschapsmens van de zaterdagmiddagborrel, ligt goed bij de leden, kan uitstekend onderhandelen met Het Witte Huis onder meer over gratis gebruik van zalen. In zijn ‘In memoriam Hein Schrandt’ schrijft oud-voorzitter Los: ‘Hein was een echt Sociëteitslid, de Sociëteit bracht, een beetje tegen de stroom van de tijd in, juist dié dorpse nabijheid die volledig tegemoetkwam aan de onvervangbare behoefte aan gezelligheid.’ Hij noemt diens daadkracht, het kiezen uit wat voorhanden is en dat ook dóén’ (Harmonieuws 2005, nr.3). Gewezen wordt ook op het interview met Cees Zegveld over de verdiensten van het bestuur Schrandt, de goede verstandhouding in het bestuur en de krachtige leiding van Hein Schrandt (QR-code).

Achtergrond

Hein Schrandt’s vader was directeur van de Leidse textielfabriek Zaalberg & Zoon. Hein zelf kwam er in 1950 in dienst en vier jaar later werd hij benoemd tot directeur, welke functie hij 26 jaar lang zou blijven uitoefenen, tot het in 1976 werd overgenomen door AaBe uit Tilburg en het doek in Leiden definitief viel. Hein Schrandt woonde destijds op de Louise de Colignylaan 17.

*Interview met Cees
Zegveld over Hein
Schrandt*

R.A. van Otterloo (Ruud), 2000-2008 (8 jaar), erelid Kern ‘Het Witte Huis en het archief behouden’

Ruud van Otterloo wordt lid in 1994, treedt toe tot het bestuur in 1998, wordt voorzitter in 2000 en blijft 16 jaar lid, tot aan zijn overlijden in 2010 op 78-jarige leeftijd.

Secretaris Carel van Haeften uit het bestuur

Carel van Haeften meldt in de bestuursvergadering van begin december 2000 dat hij zich niet herkiesbaar zal stellen. Hij zegt ‘dat na 15 jaar zijn creatieve mogelijkheden zijn uitgeput en dat zijn beslissing mede is ingegeven door privéomstandigheden.’ Voorzitter van Otterloo zegt geschokt te zijn over het (te) laat informeren van het bestuur. De gehele Sociëteit is er inmiddels van op de hoogte. Tijdens de ALV van januari 2001 wordt Carel van Haeften tot erelid en Henk Bakker als zijn opvolger benoemd.

Twee grote operaties: Het Witte Huis en het Sociëteitsarchief behouden

Het bestuur Van Otterloo begint zijn werk met de uitvoering van twee grote operaties. Eerst wordt de huisvesting in Het Witte Huis veiliggesteld en daarna ons archief - na een langdurige voorbereiding - bij een professionele organisatie in Leiden ondergebracht. Voor meer informatie zie de hoofdstukken 6 over huisvesting en 2 over het archief.

Uitbreiding van activiteiten

Het bestuur Van Otterloo ziet, vaak op initiatief van leden, ook nog kans om een flinke uitbreiding van activiteiten te realiseren, in chronologische volgorde:

- In 2004 wordt een redactie benoemd voor het Maandbericht dat in hetzelfde jaar overgaat in Harmonieuws, met Dolf de Josselin de Jong als eerste hoofdredacteur;
- In 2005 worden de fietscommissie en de commissies voor bowling en darts geïnstalleerd. In datzelfde jaar vindt ook het eerste Herfstdiner plaats;
- In 2006 wordt op initiatief van van Otterloo een Vader-Kind diner georganiseerd, een casino-achtig gebeuren op een zaterdag tussen 17.00 en 19.00 uur en ter afsluiting een buffet;
- In 2007 vindt na afloop van de jaarvergadering het eerste Captains-dinner plaats en een paar maanden later wordt het Nieuwe Heren Haringdiner ten doop gehouden;

- In 2008 vindt de eerste golfdag plaats en in 2009 wordt een golfcommissie benoemd.

Bijzondere clubjes

Er dient zich een nieuwe tijdgeest aan, er ontstaan clubjes met een beperkt aantal leden, soms ‘besloten of bijzondere clubjes’ genoemd. Onder het bestuur van Otterloo komen drie clubjes tot stand: de Paperclip in 2002, de Beleggingsclub in 2004 en de Wijnclub in 2005.

R.A. van Otterloo

Bij de eerste, de in 2002 op initiatief van Han Los opgerichte Paperclip, bemoeit het bestuur zich nadrukkelijk met het optreden van deze groep: ‘Het bestuur is unaniem van mening dat een exclusieve groep van enkelen binnen de Sociëteit niet in overeenstemming is met de geest van de Sociëteit noch met de statuten en het reglement. De Paperclip zou voor ieder toegankelijk moeten zijn.’ De zaak wordt gesust en de Paperclip blijft bestaan. Maar dit dilemma van wat wel en wat niet tot een officiële activiteit gerekend kan worden speelt ook bij latere besturen. Een uitgebreid overzicht van deze discussie is te vinden in het hoofdstuk ‘Commissies van en gezelschappen in de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie’.

Viering van lustrum 2004

In het kader van de viering van het lustrum 2004 komt het tweede lustrumboek tot stand, onder leiding van een commissie bestaande uit Kees de Kloet, Han Los en John Staats. Zij roepen de hulp in van ‘redacteur’ Miep Smitsloo-de Graaff, die praktisch de gehele tekst van interviews met leden voor haar rekening neemt.

Aftreden van van Otterloo

Tijdens de ALV van 2009 treedt van Otterloo af. Zijn opvolger Jan-Willem Meijeraan zegt in zijn toespraak dat de Sociëteit onder diens leiding gedurende acht jaar dynamischer is geworden, er zijn meer (‘officiële en niet-officiële’) activiteiten, meer commissies en meer leden. Hij wordt ‘als dank voor zijn uitstekende taakvervulling als voorzitter’ tot erelid benoemd.

Het bestuur onder leiding van van Otterloo heeft veel gedaan en ook veel bereikt. In hun 'In memoriam erelid Ruud van Otterloo' karakteriseren oud-secretaris Henk Bakker en aankomend voorzitter Jan-Willem Meijeraan hem als een aimabel, bescheiden, bindende, niet direct op de voorgrond tredende voorzitter die de bestuursvergaderingen ogenschijnlijk soepel leidde, maar goed wist waar hij heen wilde, een goed bestuurder (Harmonieuws 2010, nr.). In het interview met persoonlijke herinneringen aan Ruud van Otterloo (QR-code) omschrijft Otto Knottnerus hem als iemand met een sterk karakter.

*Interview met Otto
Knottnerus over
Ruud van Otterloo*

Achtergrond

Ruud van Otterloo was stuurman op de grote vaart en daarna scheepvaartinspecteur. Vanwege vrouw en kinderen wilde hij terug naar de wal, is toen rechten gaan studeren en daarna als kandidaat-notaris op het notariskantoor van zijn broer gaan werken. Hij woonde destijds op de Oranje Nassaulaan 29B in Warmond.

J.W. Meijeraan (Jan-Willem), 2009-2018 (10 jaar), erevoorzitter Kern 'Zoektocht naar nieuwe huisvesting'

Jan-Willem Meijeraan wordt lid in 2004, (niet-statutair) vicevoorzitter in 2008 en voorzitter in 2009.

Historische momenten: Uit het Witte Huis en Intrede in het digitale tijdperk

Het bestuur Meijeraan schrijft onder de enthousiaste leiding van Jan-Willem gedurende tien jaar geschiedenis met name door twee belangrijke ontwikkelingen. Zo komt na 75 jaar een einde aan ons verblijf in Het Witte Huis en moet het bestuur in 2009 op zoek naar een nieuwe huisvesting. Hoe dat in zijn werk is gegaan wordt uiteengezet in een afzonderlijk hoofdstuk over huisvesting.

De tweede ontwikkeling betreft de overgang van het papieren naar het digitale tijdperk bij De Harmonie, een ware revolutie. Zo worden bijvoorbeeld de stukken voor de jaarvergadering voor het eerst per email verstuurd. De communicatie naar de leden per email wordt opgevoerd, nadat het bestuur de toestemming van de leden had verkregen om hun emailadressen te gebruiken. In de ALV van 2011 wordt besloten dat Hans Verlinden en Jan de Beer gaan

onderzoeken of een website gemaakt kan worden en welke consequenties daaraan vastzitten. In de ALV van 2012 geven zij een presentatie en wordt een websitecommissie ingesteld die gaat zorgdragen voor de verdere uitbouw en het onderhoud van de website en zal bestaan uit Jan-Willem Meijeraan, Jan de Beer, Jan Matze en Hans Verlinden. De website wordt daarna een apart punt op de agenda van het bestuur. In 2014 wordt Jan de Beer vervangen door Joan Voormolen. In 2015 verlaat Jan Matze de websitecommissie en wordt Gellius Leopold toegevoegd als ‘auteur digitale foto- en videoalbum’. In deze nieuwe samenstelling gaat de websitecommissie met Hans Verlinden als webmaster en Joan Voormolen als assistent-webmaster een nieuw ontwerp voor de website maken. In 2016 draagt Hans Verlinden de functie van webmaster over aan Joan Voormolen, die in 2015 Jan Matze als secretaris van het Harmonie-bestuur is opgevolgd. Hans blijft voorzitter van de websitecommissie.

J.W. Meijeraan

In de jaren 2015 en 2016 ontstaan wrijvingen tussen de redactie van Harmonieuws en de websitecommissie over wie verantwoordelijk is voor wat. Het bestuur wil niet dat de twee commissies concurrenten van elkaar worden en voert met hen vele gesprekken. Afgesproken wordt dat de websitecommissie een puur technische is en de redactie naar de inhoud kijkt van zowel Harmonieuws als de website. In 2017 wordt besloten tot één commissie, de redactie voor zowel Harmonieuws als de website; medio 2023 bestaat de redactie uit Johan Ebbens en Nico Smit voor Harmonieuws, Gellius Leopold en Joan Voormolen voor de website en Arie Nieuwenhuijzen Kruseman als secretaris van het bestuur. De website heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een immer toegankelijk archief van de Sociëteit met de volgende rubrieken: agenda, fotocatalogus, Harmonie-Bioscoop, Sociëteit, Leden, Sport, Harmonieuws, Gezelschappen en Bibliotheek.

Overdracht van fotoarchief

De fotoarchiefcommissie, die in 2007 startte, rondt haar werkzaamheden in 2010 af met 13 fotoalbums. Ook deze documenten zijn nu onder het beheer van Erfgoed Leiden en Omstreken. Verdere informatie is te vinden in een afzonderlijk hoofdstuk over het archief.

Harmoniestropdas

Dit is een ‘gevoelig’ onderwerp dat vooral eind 2014 en in de loop van 2015 speelt en waaraan het bestuur veel energie steekt. Voor een uitvoerige beschrijving van de stropdasaffaire wordt verwezen naar het hoofdstuk getiteld ‘Illegale’ invoering van de Harmoniestropdas?’

Uitbreiding van activiteiten

Het bestuur Meijeraan slaagt er, met de inzet van leden, ook in om de volgende nieuwe activiteiten te introduceren:

- Voorjaars- of Lentediner in 2011;
- Websitecommissie in 2012;
- Thanksgiving dinner in 2013;
- ‘Man van het Jaar’ een eretitel die in 2016 gaat naar Henk van Slooten, in 2017 naar Hans Verlinden en in 2018 naar Kees de Kloet.

Niet onvermeld mag blijven de Contactcommissie waarvan de leden, sinds de oprichting in de jaren zeventig, altijd erg actief zijn in het bezoeken van zieken en leden die een kroonverjaardag of huwelijksjubileum vieren. Maar vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die sinds 2018 van toepassing is, worden die contacten als privé zaken beschouwd en daarom niet meer met naam en toenaam in de notulen vermeld.

Bijzondere clubjes

Ook worden meer ‘bijzondere clubjes’ gevormd. Genoemd kunnen worden: de Eetclub in 2010, de Museumclub in 2013, het Papoea Genootschap in 2013, de treinenclub Spoorwegvrienden in 2015 en het Sociaal-politiek (lees)Gezelschap in 2016.

Lustrum 2009 en 2014

Het bestuur Meijeraan besteedt ook veel aandacht aan de viering van de twee lustra in 2009 en 2014. In de vergaderingen van 2012 is er bij het bestuur geen enthousiasme om een lustrumboek 2014 uit te geven, maar in 2013 gaat het er op voorstel van de lustrumcommissie onder leiding van Herman Brauckmann toch mee akkoord. Het wordt samengesteld door de lustrumboekcommissie bestaande uit Henk Reitsma, Dolf de Josselin de Jong, Gellius Leopold, Henk Koerten en Herman Brauckmann, die na het onverwachte overlijden van Hans Bertens diens plaats inneemt. Leden die wat langer lid zijn herinneren zich nog de clash tussen de voorzitter van de lustrumcommissie en de toenmalige hoofdredacteur van Harmonieuws over de wijze waarop de communicatie over de lustrumactiviteiten werd gevoerd. Johan Ebbens wordt als nieuwe hoofdredacteur benoemd.

Een unicum: Cees Zegveld 30 jaar penningmeester

Tijdens de ALV van 2018 treedt Cees Zegveld af als penningmeester, een functie die hij 30 jaar lang met degelijk financieel beheer en beleid heeft vervuld, waarvoor hem het erelidmaatschap wordt toegekend. Een heuse steunpilaar voor de besturen onder leiding van Los, Schrandt, van Otterloo en Meijeraan. Hij is hiermee het langstzittende bestuurslid ooit, een record, waarmee hij Krieger verslaat die 29 jaar bestuurslid was.

Aftreden van Meijeraan

Meijeraan kondigt zijn aftreden ruim van tevoren aan en maakt duidelijk dat hij geen eretitel wil. Tijdens de ALV van 2019 houdt hij eerst zelf een afscheidsspeech, waarna hij wordt toegesproken door zijn opvolger Henk van der Ploeg. Die geeft een uitgebreide beschrijving van de vele activiteiten gedurende de tien jaar van zijn voorzitterschap. Centraal daarin staat de warme aandacht die hij voor alle leden had. Hij wordt daarna uitgeroepen tot ‘Man van het Decennium’, passend bij diens indrukwekkende staat van dienst.

Achtergrond

Net als Han Los studeerde Jan-Willem Meijeraan tropische bosbouw aan de Landbouwhogeschool in Wageningen en ook verder was de gelijkenis groot: ook actief in het studentenleven, ook secretaris van de Senaat van het Wageningesch Studentencorps, eveneens boksen bij Lex Wybenga en lid van de Wageningse Studenten Schietvereniging ‘Transvaal’. Na zijn afstuderen vertrok Jan-Willem vanuit Rotterdam naar Sydney en vandaar door naar de ‘Territory of Papua and New Guinea’, waar hij in dienst van de Public Service de leiding kreeg op een teakplantage. Vanwege de naderende zelfstandigheid van de Territory keerde hij terug naar Nederland, werd productie leider buitenland bij Heineken en werkte enige tijd op een brouwerij in Nigeria. Daarna vervulde hij diverse functies op de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie. Bij zijn afscheid van het bestuur sprak hij over de gemoedelijke sfeer bij De Harmonie, een sfeer zoals hij die kende vanuit Wageningse Sociëteit ‘Ceres’ waar nogal wat leden een Indische achtergrond hadden. Hij woont op de Dorpstraat 16 in Oegstgeest van waaruit hij als rechtgeaarde Wageninger een volkstuin onderhoudt en kippen verzorgt; hij heeft jarenlange ervaring als imker.

H. M. van der Ploeg (Henk), 2019-2021 (3 jaar)

Kern ‘Besturen ten tijde van corona’

Henk van der Ploeg wordt lid in 2016, bestuurslid in 2018 en voorzitter begin 2019.

Het jaar 2019

Hoewel nog maar kort lid van de Sociëteit, neemt van der Ploeg het stokje van Meijeraan over, zij het onder twee voorwaarden: eerst een jaar ervaring als bestuurslid opdoen en daarna niet langer dan twee jaar voorzitter blijven. ‘Ik ben een voorstander van regelmatig roulerende bestuursfuncties.’ Door omstandigheden is het drie jaar geworden, een opvallend korte tijd, in historisch perspectief gezien. En sterk afwijkend van het plan van het bestuur Meijeraan dat in zijn vergadering van november 2016 besluit ‘om een opvolger te zoeken die 5-10 jaar zal zitten.’

In het eerste jaar discussieert het bestuur over hoe De Harmonie er over 5-15 jaar uitziet en over noodzakelijke aanpassingen volgend op veranderingen in de samenleving. In zijn ‘spraakmakende’ interview voor Harmonieuws (2019, nr. 4) is van der Ploeg meer expliciet over zijn ‘voornemen om op behoedzame wijze enige cultuurveranderingen tot stand te brengen, zoals minder jasje-dasje, uitbreiding van het aantal informele clubjes, meer aandacht voor de begeleiding van nieuwe leden en een ferme aanmoediging van het onderlinge damescontact. Maar begin 2020, wanneer de eerste signalen van het coronavirus zich aandienen, wordt besloten dit onderwerp voor zich uit te schuiven.

De 17^e lustrumviering in 2019 neemt, onder leiding van Jo Hermans, met negen evenementen verspreid over het hele jaar een belangrijke plaats in en is

H.M. van der Ploeg

volgens het eindverslag van de lustrumcommissie succesvol, ook financieel. Theo den Hollander, die nog maart kort penningmeester is en er vanwege het lustrum een zware klus bij heeft gekregen, weet dankzij voorzichtig financieel beheer de kosten binnen de begroting te houden en slaagt er zelfs in een overschot van ruim € 1.700 te halen. Ter afsluiting van het lustrumjaar houdt voorzitter van der Ploeg zijn feestrede ter gelegenheid van het Gala Diner Dansant op Landgoed Duin & Kruidberg te Santpoort. Daarbij meldt hij - met een uitvoerige toelichting - ook het besluit van het bestuur om Jaap Welvaart te benoemen tot lid van Verdienste en Jan-Willem Meijeraan tot erevoorzitter. Aansluitend aan

de jaarvergadering 2020 wordt een 30 minuten durende videofilm vertoond, een uniek document, waarin voor het eerst in de geschiedenis van de Sociëteit een lustrumviering in filmbeeld is vastgelegd. De film is een ontwerp van Gellius Leopold die hiermee de status van ‘Harmonie-cineast’ heeft bereikt.

De coronajaren 2020-2021

De coronacrisis, die ongeveer twee jaar heeft geduurd, markeert een van de meest turbulente perioden in de geschiedenis van de Sociëteit. Het bestuur moet toezien dat de twee bizarre coronajaren 2020-2021 het fysieke Sociëteitsleven ernstig beperken. Er verschijnen drie brieven ‘Van de Voorzitter’ in Harmonieuws waarin hij wijst op de ontstane beperkingen, het isolement en het verdriet, maar ook op nieuwe ontwikkelingen waaronder op digitaal gebied. Om de Sociëteit medio 2020 te kunnen heropenen ontwerpt het bestuur een lange lijst van beperkende maatregelen, met als mooi voorbeeld: ‘men mag alleen de bitterbal aanraken die men gaat eten.’ In een afzonderlijk hoofdstuk getiteld ‘De Sociëteit in Coronatijd’ wordt een gedetailleerd beeld geschetst van de Sociëteit ten tijde van de pandemie.

Versterking digitalisering

Lag de focus van de digitalisering lange tijd op de verdere ontwikkeling van de website, in de afgelopen jaren zijn ook nieuwe initiatieven tot stand gekomen. Meest in het oog springend is de Nieuwsflits van de secretaris/webmaster waarin de leden worden geïnformeerd over komende activiteiten, over video’s van HWIA-lezingen die op de website worden geplaatst en over leden die zijn overleden; de Nieuwsflits als vervanging van de oude vertrouwde belcirkel. Een tweede initiatief betreft het gebruik van Whatsapp-groepen, waarvan er inmiddels vele bestaan: voor alle leden de Harmonie-borrelpraat, de Harmonie-info voor inschrijvingen en belangrijke berichten vanuit het bestuur, voorts voor geïnteresseerden de Harmonie-excursies, de Harmonie-golf, de Harmonie Darters en de Harmonie-museumclub. Tenslotte heeft de digitalisering een bijzondere vorm gekregen tijdens de coronapandemie met HDWIA-lezingen (Het Digitale Woord Is Aan-lezingen) via Zoom, waarover meer te lezen is in dit lustrumboek in het hoofdstuk ‘De Sociëteit in Coronatijd’.

Uitbreiding activiteiten

Tijdens de ALV van 2020 wordt de commissie ‘Opinie en Debat’ geïnstalleerd die in september 2019 al een eerste bijeenkomst, over ‘Grenzen aan de zorg’, organiseerde.

Tijdens de ALV van 2021 wordt een Internet-Support-Commissie in het leven geroepen, bedoeld voor hulp voor leden bij eenvoudige problemen met internet en computer.

Aftreden van van der Ploeg

Bij zijn afscheid tijdens de ALV van 2022 noemt van der Ploeg als hoogtepunt van zijn voorzitterschap het jaar 2019 met het 17^e lustrum en als dieptepunt de moeizame coronajaren waarin evenementen georganiseerd waren maar vervolgen moesten worden afgelast. De nieuwe voorzitter Thijs Teeling roemt diens planmatige aanpak, de voortreffelijke wijze waarop hij De Harmonie heeft geleid in de uitzonderlijke coronajaren en diens bereidheid om de Sociëteit in een moeilijke periode uit de brand te helpen door een jaar langer voorzitter te blijven.

Achtergrond

Henk van der Ploeg studeerde psychologie aan de Universiteit van Amsterdam. Na zijn afstuderen in 1970 was hij werkzaam op de Jelgersmakliniek te Oegstgeest, de afdeling Psychiatrie van de Leidse Universiteit. Destijds onder leiding van professor Bastiaans, die bijzondere belangstelling had voor oorlogsgetroffenen. Naast patiëntenzorg was Henk van der Ploeg onder andere verantwoordelijk voor het onderwijs in de medische psychologie aan studenten geneeskunde, en deed hij wetenschappelijk onderzoek op het gebied van stress, angst en psychotrauma. Waaronder de late gevolgen van geweld en beste opvang en nazorg van onder andere de slachtoffers van gijzelingen, die in de jaren zeventig van de vorige eeuw door Molukse jongeren plaatsvonden, en ook bij vluchtelingen en asielzoekers, militaire veteranen, en bij partners van oorlogsgetroffenen. Begin tachtiger jaren werd hij aan de Rijksuniversiteit Leiden benoemd tot hoogleraar ‘Stress en angst in de medische situatie’, en een paar jaar later ook tot hoogleraar ‘Psychotraumatologie door oorlog en geweld.’ In 1991 volgde zijn benoeming tot hoogleraar Medische Psychologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en hoofd van de afdeling Medische Psychologie van het VU Medisch Centrum. Hij woont op Drontermeerlaan 29 in Leiden.

M.T.A. Teeling (Thijs), 2022-2023

Kern ‘Joviale verbinder’

Thijs Teeling is sinds 1 februari 2020 lid van de Sociëteit, wordt op 18 september 2021 lid van het bestuur en vanaf 12 februari 2022 voorzitter.

'Flitsende carrière' binnen de Sociëteit

Hoewel nog maar kort lid, wordt Teeling al snel in ons gezelschap opgenomen. We zitten dan in het begin van coronajaar 2020 waar hij opvalt door zijn actieve rol bij de ontwikkeling en organisatie van digitale activiteiten zoals de Zoomlezingen. In juli 2020 verschijnt in Harmonieuws een artikel over hem waarin 'gast-Portretschrijver' Hans Ploos van Amstel 'een nieuw Harmonielid met vele kwaliteiten' aankondigt. Kort daarna wordt Teeling gevraagd om een van de twee vacatures in het bestuur te vervullen, met de optie om over een paar jaar voorzitter te worden. Door persoonlijke omstandigheden van bestuurslid Cees de Vos is dit proces in een stroomversnelling gekomen en is hij dankzij veel werk van oud-voorzitter van der Ploeg klaargestoomd voor het voorzitterschap.

Bestuurswisseling

Tijdens de ALV van januari 2023 treedt Cees de Vos af en draagt Joan Voormolen na acht jaar het secretariaat over aan Arie Nieuwenhuijzen Kruseman. Voormolen blijft in het bestuur als webmaster. Vanwege zijn verdiensten voor het secretariaat, de introductie van de Nieuwsflits, de overdracht van archiefstukken 2008-2020 aan Erfgoed Leiden en Omstreken en de krachtige ontwikkeling van de website wordt hij tot erelid benoemd.

Uitbreiding activiteiten

Het nieuwe bestuur kijkt zonder coronabesognes en met een frisse blik naar de uitvoering van activiteiten. Zo worden aan het al breed samengesteld activiteitenpalet van de Sociëteit nog de volgende commissies toegevoegd:

- De Lustrumcommissie 2024 o.l.v. Herman Brauckmann evenals de redactie van het Lustrumboek 2024 o.l.v. Arie Nieuwenhuijzen Kruseman;
- De Museumcommissie die het werk van de ruim tien jaar bestaande museumclub gaat voortzetten. De commissie schrijft meteen geschiedenis met het bezoek aan de grootste Vermeertentoonstelling ooit in het Rijksmuseum, in februari 2023, waarvoor Marten de Boer en Nico Smit een fraaie catalogus als gids maakten;
- De Vertrouwenscommissie die is ingesteld als aanspreekpunt voor leden, partners en harmonieuze dames op het gebied van grensoverschrijdend gedrag, met als leden Henk van der Ploeg, niet-praktiserend psycholoog en psychotherapeut en Jops van der Steenhoven, oud-huisarts.

In de loop van 2022 wordt het Witte Boek afgeschaft, het belangrijkste tastbare bewijs voor de intrede van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie in het digitale tijdperk.

Eind 2022 besluit het bestuur de activiteiten van de Bridgecommissie te staken, bij gebrek aan bridgers. Bridge, de trots van de Sociëteit gedurende 90 jaar, gaat ter ziele.

Het bestuur introduceert de ‘Midzomeravondlezing’, waarvan de eerste op 20 juni 2023 door Harm Habing wordt verzorgd over het onderwerp ‘De dames van Harvard, 1882-1920; een vroeg voorbeeld van de emancipatie van de vrouw.’

Achtergrond

Thijs Teeling studeerde scheikunde aan de Universiteit van Amsterdam en deed zijn promotieonderzoek aan het Instituut voor Kernfysisch Onderzoek. Daarna werkte hij bij medisch-technologische bedrijven in verschillende landen en besloot na zijn ervaring in de Verenigde Staten om een additionele studie bedrijfskunde te doen. Hierna volgde van 1990-2016 in een directiefunctie bij Dräger Medical, een Duits bedrijf en internationale leider op het gebied van medische technologie. Vanaf 2008 zette hij zich in voor *Global Health*, het werkterrein van beleid, praktijk en wetenschap op het gebied van de medische ontwikkelingssamenwerking. Zo werd hij de eerste voorzitter van de *Task Force Health Care*, een netwerk van Nederlandse publieke en private organisaties (overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties) in de *Life Sciences & Health* sector, gericht op het aanbieden van Nederlandse kennis aan ontwikkelingslanden. Daarbij werd hij ook gevraagd als leider van handelsmissies onder leiding van koning Willem-Alexander en ministers als Edith Schippers. Ook is hij voorzitter van de Advisory Board van de Masteropleiding Global Health, een studie verzorgd door de Universiteit van Maastricht in samenwerking met die van Hamilton (Canada) en Manipal (India) voor leidinggevende functies in de gezondheidszorg in ontwikkelingslanden. Dit alles resulteerde in de benoeming tot Ridder in de orde van Oranje-Nassau. Hij woont al bijna 30 jaar in de nieuwe wijk Clinckenburgh 25 in Oegstgeest.

Conclusies ten aanzien van de periode 1986-2023

De komst van Han Los als voorzitter midden jaren tachtig vormt een keerpunt in de geschiedenis van de Sociëteit. Er komen meer - voor alle leden toegankelijke - activiteiten en het aanbod neemt gedurende de opeenvolgende besturen alleen maar toe. Zij komen vaak op initiatief van de leden tot stand en worden georganiseerd door commissies, benoemd door het bestuur en bekrachtigd tijdens de ALV. Medio 2023 zijn er 16 vaste commissies en enkele ad-hoc commissies.

Na de eeuwwisseling ontstaat tijdens het bestuur van Ruud van Otterloo de behoefte om ook activiteiten in kleiner verband te ontwikkelen. Zo ontstaan de ‘bijzondere clubjes’, later omgedoopt tot ‘gezelschappen’ die geleidelijk meer aandacht en ruimte van het bestuur krijgen. Medio 2023 bedraagt het aantal gezelschappen 11.

Ook het aantal leden neemt toe. Zijn er bij het vertrek van voorzitter Dick de Wilt in 1985 nog minder dan 30, onder het bestuur van voorzitter Hein Schrandt in de jaren negentig is het aantal gestegen tot 80. Zoals bijgaande grafiek weergeeft, is de ledenstijging na het aantreden van Han Los als voorzitter een fraaie illustratie van de betekenis van zijn voorzitterschap van De Harmonie. Er moet wel bij aangetekend worden dat leden in de eerste 50 jaar vaak nog werkten, terwijl in de afgelopen decennia leden zich vaak pas in hun pensioentijd aanmeldden.

Daarnaast worden besturen vanaf het begin van de eenentwintigste eeuw geconfronteerd met enkele lastige vraagstukken. Het eerste is het verlies van Het Witte Huis, bijna 70 jaar lang het bastion van onze Sociëteit, het - onder tijdsdruk - zoeken naar alternatieven als Holiday Inn en later Hilton Garden Inn onder de besturen van Otterloo, Meijeraan en van der Ploeg. Het tweede vraagstuk, voor de besturen Meijeraan en van der Ploeg, is hoe de digitalisering binnen De Harmonie vorm te geven. Het derde probleem is de coronapandemie in de jaren 2020-2021 onder het bestuur van der Ploeg, een van de meest

turbulente perioden in de geschiedenis van de Sociëteit. Aan deze bijzondere thema's wordt in afzonderlijke hoofdstukken aandacht besteed, evenals aan onderwerpen zoals de illegale introductie van de Harmoniestropdas, de omgang met 'bijzondere' clubjes, de deelname aan het ringsteken en een blik op de positie van de vrouw binnen de Sociëteit.

Bovenstaande conclusies over de rol van besturen en leden bij de krachtige ontwikkeling van De Harmonie in de afgelopen decennia rechtvaardigen de uitspraak dat we te maken hebben met een vereniging met grote veerkracht en vitaliteit.

6

De huisvesting van de Sociëteit

Geert van Etten & Cees Zegveld

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de geschiedenis van de huisvesting van de Sociëteit in de afgelopen 90 jaar. Het Witte Huis is sinds 1934 de bakermat van de Sociëteit en een zeer groot deel van die periode ook de vaste verblijfplaats. Pas in de 21^e eeuw komen er belangrijke veranderingen en wordt de Sociëteit geconfronteerd met gedwongen verhuizingen. Beschreven wordt hoe de opeenvolgende besturen met deze problemen zijn omgegaan.

Het Witte Huis te Oegstgeest als vaste verblijfplaats

De 20^e eeuw

Het Witte Huis is in 1900 door H.A van Ingen Schenau opgericht als herberg aan de Rhijngeesterstraatweg, destijds de hoofdverbinding tussen Amsterdam en Den Haag. Al snel volgt een uitbreiding tot hotel. In 1934 kiezen de leden van De Harmonie voor Het Witte Huis als pleisterplaats, louter om praktische redenen: er is in Oegstgeest niets anders. Medio 1935 wordt een ‘Onderhandse overeenkomst’ gesloten waarin de wederzijdse verplichtingen van Het Witte Huis en de Sociëteit onder meer over het gebruik van de biljartzaal worden vastgelegd. In de loop van de jaren zeventig en tachtig wordt, door de besturen van respectievelijk Waasdorp (1968-1980) en de Wilt (1980-1986), de accommodatie van Het Witte Huis als belangrijk knelpunt ervaren voor een goed functionerend sociëteitsleven, ledenwervingsacties halen weinig uit omdat de beperkte ruimte mensen ervan weerhoudt om zich aan te sluiten. Na een grondige verbouwing in 1987 vindt, ten tijde van het bestuur Los (1986-1992), de feestelijke heropening van Het Witte Huis plaats. Daarbij biedt onze Sociëteit

Het Witte Huis een portret aan van de Spaanse filosoof Ortega Y Gasset die in 1937, toen Franco aan de macht was, enige tijd in Het Witte Huis verbleef.

Het Witte Huis omstreeks 1915

Samen met Bob van Ingen Schenau denkt Han Los nog aan een ambitieus plan voor een ondergrondse kegelbaan, dat echter nooit is gerealiseerd. In de tweede helft van de jaren negentig noemt het bestuur Schrandt (1993-1999) de beperkte ruimte in Het Witte Huis als een belangrijk argument om het ledental van de Sociëteit te maximaleren.

De 21^e eeuw

Bestuur van Otterloo (2000-2008): Huisvesting in Het Witte Huis veiliggesteld

Rond het jaar 2000 heeft Het Witte Huis op de benedenverdieping een bar, restaurant, biljartzaal en twee andere zalen, boven is het hotel. Zalen en restaurant worden gebruikt voor bijeenkomsten, feesten en partijen. De Sociëteit gebruikt voor de zaterdagmiddagborrel, lezingen en vergaderingen een zaal die met een tussenwand gescheiden is van een andere zaal. Verder is er een zaal voor biljart en bridge. We hoeven voor het gebruik van zalen geen huur te betalen.

De opstelling in de zaal bij de zaterdagborrel is zeer statisch. Iedereen zit aan tafels, vaak in een cirkel en men wisselt weinig van plaats. Op initiatief van voorzitter Ruud van Otterloo wordt de borrel naar de bar verplaatst, waardoor de sfeer veel levendiger wordt. Men kan nu, veelal rondlopend, met iedereen praten en snel een drankje bestellen.

Medio 2001 ontvangt het bestuur Van Otterloo een brief van de directeur van Het Witte Huis over de plannen voor verbouwing van het pand waardoor de biljartzaal zou moeten verdwijnen. Het bestuur spreekt van een onreglementaire actie, er is immers geen overleg geweest. In de discussie worden de gevolgen voor de Sociëteit doorgenomen en komen meningsverschillen naar voren. Afsproken wordt om vooral als één bestuur naar buiten te treden en elkaar geen vliegen proberen af te vangen.

Er volgen maandenlang gesprekken met de directie van Het Witte Huis en in de vergadering van december 2001 spreekt het bestuur het vertrouwen uit dat de biljartfaciliteit en de financiering ervan in orde zullen komen. Het voorlopige akkoord houdt in dat de biljartzaal wordt gehandhaafd, op voorwaarde dat een lift wordt gemaakt die het biljart in de grond kan laten zakken, waardoor de zaal ook voor andere doeleinden gebruikt kan worden. De kosten van deze installatie moeten worden opgebracht door de Sociëteit. De financiering van deze kosten, ongeveer 15.000 gulden, wordt gerealiseerd door het uitzetten van een tienjarige renteloze lening van omgerekend 6.670 Euro. Leden kunnen een of meer participaties/schuldbekentenissen nemen van 115 Euro, in totaal 58 participaties.

Tijdens de extra ALV van 4 augustus 2002 wordt dit voorstel aanvaard. Vervolgens doen 38 leden, zowel biljarters als niet-biljarters, hieraan mee. Uiteindelijk komt één lid zijn toezegging niet na, de rest betaalt gedurende 2002 tot en met 2011 in jaarlijkse termijnen terug. Wel schenkt menig een in de loop der tijd zijn restant of laat die bij overlijden vervallen.

Het Witte Huis is met deze langdurige inspanning van het bestuur Van Otterloo voor de Sociëteit behouden!

Gedwongen verhuizingen I: Holiday Inn te Leiden

Bestuur Meijeraan (2009 -2018): Zoektocht naar nieuwe huisvesting

Tien jaar later, in 2013, wordt een nieuwe ontwikkeling in gang gezet door plannen van Het Witte Huis om het pand te verbouwen tot een appartementen-complex annex zorginstelling, met een horecagelegenheid op de begane grond waarin ook plaats zou zijn voor de Sociëteit. Eind 2008 wordt echter duidelijk dat Het Witte Huis per 1 augustus 2009 niet langer voor de Sociëteit

Holiday Inn te Leiden

beschikbaar zal zijn. Na 75 jaar komt er een einde aan de langdurige en hechte relatie met Het Witte Huis, een historisch moment!

Direct wordt actie ondernomen en voorzitter Jan-Willem Meijeraan en secretaris Jan Matze spelen daarbij een actieve rol. Voor mogelijke locaties wordt een programma van eisen opgesteld, waarbij Oegstgeest de voorkeur heeft. Uitgangspunt is dat de zaterdagmiddagborrel, diners en lezingen op één plek komen en dat sport- en spelactiviteiten (biljart, bridge, darts) eventueel elders ondergebracht kunnen worden. Eerst passeren alle mogelijke gelegenheden in en buiten Oegstgeest de revue, waarna een 'shortlist' ontstaat van de volgende locaties: Kasteel Oud Poelgeest, La France, Corpus, Bastion, Gemeente Centrum, Paulus kerk, Het Haagsche Schouw, Hotel Sassenheim, restaurant Koetjes en Kalfjes, Hotel Holiday Inn en voor biljart, bridge en darts Café de Gouwe en het clubhuis van Golfclub Oegstgeest. Alle locaties worden door een delegatie van het bestuur bezocht. Tijdens de Bijzondere ALV van juli 2019 wordt gekozen voor Holiday Inn te Leiden als 'hoofdvestiging', het Biljartcentrum Oegstgeest (annex clubhuis Golfclub) voor biljarten en Café de Gouwe voor briden en darts. Jaap Welvaart heeft een belangrijk aandeel in de overgang van Het Witte Huis naar Holiday Inn, dankzij diens onderhandelingsvaardigheid weet De Harmonie een voordelige overeenkomst met Holiday Inn af te sluiten, waaronder de 20% korting op alle drankjes en geen zaalhuur. Al in november 2009 vindt in Holiday Inn het Herfstdiner plaats en in januari 2010 de eerste jaarvergadering.

Ons tienjarig verblijf bij Holiday Inn kan als positief beoordeeld worden. Er was ruime parkeergelegenheid. De bar ging op zaterdag speciaal voor ons al om 16.00 uur open (voor hotelgasten pas om 17.00 uur), waarbij een apart gedeelte ook voor ons werd afgescheiden. We werden prima bediend door

vaste barkeepers, die al snel wisten wat iedereen meestal dronk. Lezingen, diners en nieuwjaarsrecepties konden hier tot volle tevredenheid van de leden plaatsvinden. De communicatie met Holiday Inn verliep, dankzij goede aanspreekpunten, voortreffelijk.

Gedwongen verhuizing II: Hilton Garden Inn te Leiden

Besturen van der Ploeg (2019-2021) en Teeling (2022-2023): Is er een alternatief?

Eind september 2020 krijgt het bestuur Van der Ploeg te maken met een drastische verslechtering van de dienstverlening van Holiday Inn. Als eind 2020 duidelijk wordt dat het hotel een andere bestemming krijgt, is het vertrek van De Harmonie naar een andere locatie noodzakelijk. Deze actie wordt voorbereid door een team bestaande uit Theo den Hollander en Cees de Vos, die bezoeken brengen aan Hilton Garden Inn, Motel Sassenheim/Het Haagsche Schouw (van der Valk) en kasteel Oud Poelgeest. De keuze valt op Hilton Garden Inn waar we op 1 mei 2021 onze intrek nemen.

Hotel Hilton Garden Inn te Oegstgeest

Medio 2023, ten tijde van het bestuur Teeling, zijn onze ervaringen met Hotel Garden Inn niet onverdeeld gunstig. Goede regelingen zijn het gratis gebruik van de (beperkte) parkeergarage en onze zaal en de ook bij Holiday Inn bedongen korting van 20% op alle drankjes. Maar de zaterdagmiddagborrels en diners vinden in minder besloten ruimten plaats. De communicatie over zaken zoals het bespreken van een zaal of het menu van een diner verloopt, mede

door medewerkers die de Nederlandse taal niet machtig zijn, matig tot moeizaam. Op 27 april 2023 valt ons een bijzondere ontvangst door Hilton Garden Inn ten deel: het 80 koppen tellende gezelschap van De Harmonie moet bijna een uur blijven staan voordat het restaurant voor ons is vrijgemaakt voor de viering van Koningsdag met koffie en gebak, daarna Oranjebitter en lichte lunch. Het bestuur Teeling is kritisch over de kwaliteit van het eten in Hilton Garden Inn, zoals bij het Nieuwe Heren Haringdiner, Herfstdiner en Captains dinner. Hierover is met de nieuwe manager van Hilton Garden Inn een pittig gesprek gevoerd. In ieder geval wordt het Nieuwe Heren Haringdiner vervangen door de Nieuwe Haring Party op locatie en zal plaatsvinden rond Vlaggetjesdag. Dankzij een genereus aanbod van Hans Hogerzeil vindt op 28 juni 2023 de eerste editie plaats in diens Huize De Grunerie.

‘Bijzondere huisvesting’ voor slotdiners bij een lustrum

Zoals vermeld, wordt sinds het bestuur van Han Los veel aandacht besteed aan de viering van een lustrum. Een vast onderdeel daarvan is het slotdiner al dan niet met dansen. Voor de locatie zijn de afgelopen 35 jaar opvallende plekken in de regio gekozen die we hier maar rangschikken onder de noemer ‘bijzondere huisvesting’. Om aangename en dierbare herinneringen levend te houden volgt hier een overzicht.

- 1989 Restaurant De Beukenhof te Oegstgeest
- 1994 Restaurant De Witte Raaf te Noordwijk
- 1999 Kasteel Oud-Wassenaar te Wassenaar
- 2004 Kasteel De Wittenburg te Wassenaar
- 2009 Sociëteit De Witte te Den Haag
- 2014 Nieuwe Kerk te Den Haag
- 2019 Landgoed Duin & Kruidberg te Santpoort
- 2024 Van der Valk Hotel te Sassenheim

7

De Sociëteit in Coronatijd

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman

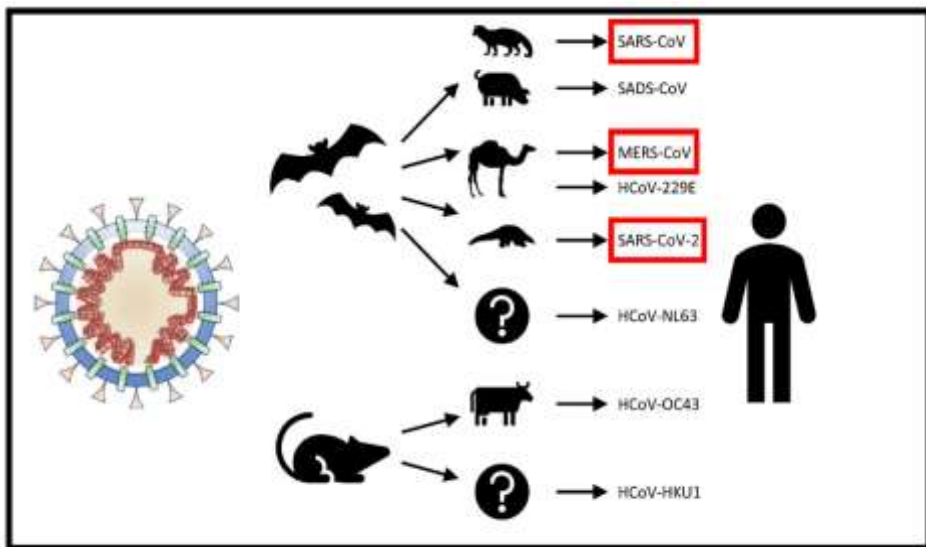
Op 14 maart 2020 werd de Sociëteit vanwege een wereldwijde coronacrisis voor onbepaalde tijd gesloten. Deze coronacrisis was ontstaan door een uitbraak van de infectieziekte covid-19. Om verdere verspreiding van covid-19 zo goed als mogelijk te beperken had het kabinet een zogenaamde ‘intelligente’ lockdown afgekondigd en kwam in heel Nederland het maatschappelijke verkeer vrijwel tot stilstand. Onder meer scholen, universiteiten, bibliotheken, cafés, niet-essentiële winkels, musea, theaters, bioscopen en restaurants werden gesloten. De centrale eindexamens van 2020 werden op alle middelbare scholen geschrapt. Sportwedstrijden en tal van andere evenementen werden afgelast. Iedereen werd geadviseerd om 1,5 meter afstand van elkaar te bewaren en zoveel mogelijk binnen te blijven. Het ontvangen van bezoek werd afgeraden. Ook verpleeghuizen werden gesloten voor bezoekers. In ziekenhuizen werd planbare zorg opgeschort. Reizen van en naar het buitenland werd waar mogelijk beperkt. Buitenshuis werd een mondkapje eerst niet maar later wel verplicht, mede onder maatschappelijke druk.

De Sociëteit ging dus dicht, maar niet op slot. Overal in Nederland werden mogelijkheden om elkaar online te ontmoeten en vanuit huis online te werken onderzocht en tot ontwikkeling gebracht. Ook de Sociëteit ging digitaal. Voor hoelang was voornamelijk onduidelijk. Velen hoopten en dachten voor enkele maanden. Maar gezien de duur van eerdere pandemieën, waarvan de bekendste de Spaanse Griep een eeuw eerder is, waarschuwden deskundigen dat de pandemie met alle daarbij passende noodzakelijk geachte maatregelen wel eens enkele jaren zou kunnen duren. Zou de Sociëteit een dergelijke lange periode van gezelligheid op afstand kunnen overleven?

De ziekte covid-19

Verondersteld wordt dat covid-19 een zoönose is, dat wil zeggen een infectieziekte die van gewervelde dieren overgedragen is naar de mens, door het

SARS-CoV-2 coronavirus dat eind december 2019 in het Chinese Wuhan bij de mens gevonden werd. De eerste patiënten in Wuhan waren vooral bezoekers van een zogenaamde ‘wet-market’, een markt waar onder meer verse vlees en vis wordt verkocht, waaronder dieren zoals vleermuizen en buideldieren waarvan transmissie van een virus van dier naar mens bekend is. Op 27 februari 2020 werd de eerste besmetting in Nederland vastgesteld bij een patiënt die in Tilburg was opgenomen vanwege een gecompliceerde luchtweginfectie en die kort daarvoor in Noord-Italië was geweest. Maar waarschijnlijk is de ziekte al eerder in Nederland geïntroduceerd door terugkerende wintersporters uit Italië en Oostenrijk. Het carnaval zorgde voorts voor snelle verspreiding in Noord-Brabant en Limburg, en vervolgens de rest van Nederland. Het eerste officieel vastgestelde sterfgeval vond plaats op zes maart in Rotterdam, maar vermoedelijk waren er in februari al zeker vijf mensen overleden als gevolg van covid-19.

De ziekte covid-19 veroorzaakt klachten van de bovenste luchtwegen en longen met hoesten en koorts en in ernstige gevallen ademhalingsproblemen. Met name de oorspronkelijke Wuhanvariant van het virus en daaropvolgende alfa- en deltavarianten waren zodanig ziekmakend bij vooral ouderen dat velen daarvan moesten worden opgenomen in het ziekenhuis, daarbij niet zelden op de intensive care vanwege ernstige ademhalingsproblemen.

Door de door het kabinet ingestelde lockdown nam de besmettingsgraad van het coronavirus zodanig af dat in de zomer van 2020 al versoepeling van de maatregelen in gang kon worden gezet. Temeer daar er nog geen sprake was

van zogenaamde groepsimmunititeit door doorgemaakte ziekte, en ook vaccinatie nog niet beschikbaar was, volgde echter een heropleving van virusbesmettingen in het najaar van 2020, waardoor opnieuw een lockdown werd ingesteld. En vervolgens waren er opnieuw besmettingsgolven in het voorjaar, de zomer en het najaar van 2021. Inmiddels was begin 2021 begonnen met vaccinatie met een opmerkelijk vlot ontwikkeld mRNA-vaccin en ontstond er eind 2021 in Zuid-Afrika een minder ziekmakende omikronvariant van het virus. Begin 2022 steeg het aantal besmettingen weer. Maar dankzij de omvangrijke vaccinatie, het groot aantal patiënten dat de ziekte covid-19 al had doorgemaakt en verdringing van de alfa- en deltavarianten van het coronavirus door de omikronvariant daalden de ziekenhuisopnames en overlijdens. In het najaar van 2022 kon Nederland weer van het slot, nu echt. Volgens berekeningen van het RIMV hadden toen ruim 8.5 miljoen Nederlanders covid-19 doorgemaakt en waren er ruim 23 duizend daarvan overleden. Wereldwijd waren er respectievelijk ruim 650 miljoen besmettingen en zes miljoen sterfgevallen. Maar waarschijnlijk liggen de werkelijke getallen hoger. In Nederland was 85% van het aantal sterfgevallen ouder dan 70 jaar, waarbij het dan merendeels ging om patiënten met al aanwezige chronische aandoeningen.

De Sociëteit tijdens de lockdowns

Toen de eerste lockdown door het kabinet in maart 2020 werd afgekondigd werden alle activiteiten van de Sociëteit opgeschort. In die periode zat de Sociëteit echter niet stil. Via de wekelijkse Nieuwsflits werden de leden op de hoogte gehouden van ontwikkelingen. Omdat een bezoek van de museumclub aan het Museum voor Schone Kunsten te Gent niet door kon gaan werd een presentatie van Nico Smit over Jan van Eyck op de website geplaatst. Gellius Leopold, Thijs Teeling en Joan Voormolen begonnen met een wekelijkse online borrel, in eerste instantie via WhatsApp in kleine groepjes van drie à vier personen, later in Zoombijeenkomsten die deels werden opgevuld met historische Harmonie-video's van Gellius Leopold en 'Het Digitale Woord Is Aan'-lezingen. De publicatie van Harmonieuws werd volgens schema voortgezet, zij het digitaal. In maart 2021 werd een Harmonieuwsspecial uitgebracht waarin alle leden hun verhaal van een jaar coronapandemie in 200 woorden vertelden.

Op 18 juli 2020 kon er vanwege versoepeling van de lockdownmaatregelen weer een zaterdagmiddagborrel worden gehouden. Op 13 augustus kon de jaarlijks fietsdag met partners weer als vanouds doorgaan. En op vijf september hield Thijs Teeling weer een gewone 'Het Woord Is Aan' voordracht. Als gevolg van een tweede besmettingsgolf moest de Sociëteit echter vrij snel daarna weer dicht. Kennelijk had het kabinet zich iets te snel laten verleiden tot

versoepeling van de regels. Deels omdat men erop rekende dat de in het voorjaar op gang gekomen vaccinatie voldoende bescherming zou bieden tegen (her)besmetting. Minister de Jonge van VWS introduceerde daartoe zelfs de slogan ‘Dansen met Janssen’, waarmee hij wilde aangeven dat jongeren die zich hadden laten vaccineren met het Janssen-vaccin met een bewijs daarvan weer toegang zouden kunnen krijgen tot het nachtleven. Minister Grapperhaus van Justitie zong in zijn optimisme dat de coronacrisis achter de rug was tijdens een nieuwsuitzending zelfs ‘zeg Mondkapje waar ga je henen’. Dat bleek niet alleen onhandig, maar zelfs redelijk voorbarig. Kennelijk was de in het voorjaar ingestelde ‘intelligente’ lockdown iets minder intelligent afgebouwd. Want ondanks de vaccinaties bleef het coronavirus rondwaren zodanig dat tot in mei 2021 beperkende maatregelen moesten worden gehandhaafd. Voor de Sociëteit betekende dat dat slechts buitenactiviteiten zoals golf konden doorgaan, maar verder niets.

Vanaf mei 2021 meende het kabinet dat de coronateugels weer stap voor stap gevierd konden worden. Op één mei werd de eerst terrasborrel gehouden, in het nieuwe onderkomen van de Sociëteit, het Hilton Garden Inn (HGI). Om daaraan deel te nemen was het noodzakelijk tevoren in te schrijven en vervolgens plaats te nemen aan een tafeltje op het door een luifel overdekte terras van HGI, twee per tafel, waarbij dan na een uur door de voorzitter van de dag een changement werd voorgesteld, als ware het een eerste dansles. Voor deelname aan de borrel was ook een vaccinatiebewijs noodzakelijk. Elk nadeel heeft ook een voordeel. De voorgeschreven opstelling van één-op-één gesprekken maakte het mogelijk om in de gesprekken een spade dieper te gaan dan tijdens gebruikelijke borrelpraat, wat door velen werd gewaardeerd. Na acht van dergelijke één-op-één borrels was de borrel aan de bar weer mogelijk, zij het dat staan aan de tafels en vrijelijk rondlopen niet werd toegestaan en een vaccinatiebewijs onveranderd vereist was. Op één september kon Harry Knipschild weer een HWIA-lezing houden. En op 16 september was er weer een ‘Opinie en Debat’. Op 18 september kon de in januari afgelaste ALV met aansluitend het Captains-dinner alsnog worden gehouden, en vanaf die tijd kon het gebruikelijke sociëteitsprogramma weer worden hervat. Zo dacht en hoopte men. Maar dat bleek ijdele hoop. Want onderwijl nam ondanks een boostervaccinatieprogramma het aantal coronabesmettingen en ziekenhuisopnamen weer toe. Het kabinet leek te hebben geleerd van de iets te voortvarende versoepeling tijdens eerdere besmettinggolven en stelde kordaat weer een lockdown in die voor wat betreft maatregelen duidelijk strenger was dan in de landen om ons heen. De Sociëteit ging dus weer dicht. Gelukkig niet voor al te lange duur. Want als gevolg van het dominante karakter van de minder ziekmakende omikronvariant van het virus bleek ondanks toename van besmettingen de

ziektelast mee te vallen, hetgeen voor het kabinet voldoende reden was om medio januari opnieuw de coronateugels te laten vieren. Op 29 januari 2022 werd dat door de Sociëteit gevierd met een eerste maandborrel en op 12 februari met de ALV en het Captains-dinner. Nadien normaliseerde de situatie in Nederland, althans voor wat betreft de coronaregelgeving, en dus ook voor de Sociëteit. Het virus was zeker nog niet weg, zou een blijvertje worden, en circuleert nog tierig rond in landen waar minder effectief gevaccineerd is. Maar kennelijk heeft Nederland, in de woorden van het kabinet, al kijkende in de achteruitkijkspiegel van een auto met beslagen voorruit, en mede dankzij het vaccinatieprogramma, geleerd hoe om te gaan met de voortdurende dreiging van een pandemie.

Harmonieus tijdens de lockdowns

Zoals hiervoor opgemerkt ging Harmonieus tijdens de lockdowns tijdelijk digitaal en werd in maart 2021 een speciaal nummer – nu weer in druk – uitgebracht waarin de leden hun ervaringen met één jaar coronacrisis in 200 woorden vertelden. Het initiatief daartoe werd genomen door Herman Brauckmann, die zich ‘na verloop van tijd steeds meer begon af te vragen hoe het toch zou gaan met de andere Harmonieleden.’

Sowieso had Herman al tijdens de ALV in januari 2020, dus nog voor het begin van de coronacrisis, getoond zich te bekommeren om het welzijn van de leden. Want toen al had hij voorgesteld om een op het sociëteitsleven toegesneden mondkapje te bestellen. Het prototype dat hij daartoe had ontworpen bevatte een plastic slangetje waarmee een borrel gedronken kon worden en ook een bitterbal genuttigd indien in iets kleiner formaat dan gebruikelijk uitgevoerd. Zijn voorstel was om het mondkapje in blauw te laten uitvoeren met het logo van de Sociëteit. Aangezien de ALV toen nog in de veronderstelling verkeerde dat het Wuhanvirus Europa niet zou bereiken, werd zijn profetisch voorstel niet overgenomen.

Voor de uitvoering van het speciale Harmonieus werd door de hoofdredacteur Johan Ebbens een hulpredactie ingesteld bestaande uit Rob van Wermeskerken, Max van Leeuwen, Aad Henderson, Jo Hermans, Geert van Etten, Henk Koerten, Marten de Boer, Diederik Meijer en Jan Spiekerman. Zij wisten met inzet en enthousiasme vrijwel alle leden tot het leveren van een bijdrage te bewegen. Nico Smit zorgde voor het voorblad. Dat leverde een boekje op met een variëteit aan boeiende en in een enkel geval

Harmonieus-special

ook zeer persoonlijke miniaturen over hoe de leden de coronacrisis hadden ervaren. Een proeve kortom van de betekenis van de Sociëteit voor de leden, of zoals Johan Ebbens in het slotwoord Cicero citeerde: *Vriendschap vergroot geluk en vermindert ellende, door vreugde te verdubbelen en verdriet te delen*. De individuele verhalen van de leden in 200 woorden zijn te vinden op de website van de Sociëteit en de bij dit hoofdstuk gevoegde QR-code.

De ‘Het Digitale Woord Is Aan’-lezingen

Het Digitale Woord Is Aan....

Een ander bindend element tijdens de lockdownperioden waren de digitale borrels die eerst via WhatsApp in kleine groepjes werden gehouden en later via Zoom in groter verband. Omdat dat laatste dreigde te verzanden tot een willekeurige opsomming van ervaringen en opvattingen nam Joan Voormolen het initiatief om de Zoomborrel te beginnen met de presentatie van een kort thema als uitgangspunt voor gesprek en gedachtenwisseling. De eerste HDWIA-presentatie hield Joan zelf over ‘Hattusa, de vervloekte stad’. Daarna volgden er nog 13 bijeenkomsten waarin een presentatie werd gegeven (zie kader) en waaraan gewoonlijk zo’n 20 à 30 leden deelnamen. De zoombijeenkomsten werden meestal voorafgegaan door een videofilmje van Gellius Leopold over bijeenkomsten van de Sociëteit in de jaren vóór de crisis.

De Sociëteit heeft de coronacrisis goed doorstaan

Geconcludeerd kan worden dat de Sociëteit de coronacrisis met al haar beperkingen goed doorstaan heeft. Nadien floreerde de Sociëteit weer als voorheen. Onbekend is hoeveel leden tijdens de crisis covid-19 hebben doorgemaakt en hoeveel er in het ziekenhuis terecht gekomen zijn. Veel zullen er dat niet geweest zijn, hetgeen aangeeft dat velen zich hebben kunnen houden aan de beperkende maatregelen en zich hebben laten vaccineren. Van twee leden is bekend dat zij in de beginperiode van de crisis een ernstige vorm van covid-19 hebben doorgemaakt en daaraan helaas zijn overleden. Toen de vaccinatie op gang kwam en het maken van afspraken daartoe nog niet op orde was, attendeerde onder meer Jan Willem in 't Velt via WhatsApp de leden daarop. Dat leidde tot een toestroom van Harmonieleden bij het vaccinatiecentrum in Holiday Inn als ware het een zaterdagmiddagborrel. Vrij snel daarna werd vaccineren zonder afspraak onmogelijk.

Wie waren de HDWIA-sprekers?

6 juli 2020	Joan Voormolen: <i>Hattusa, de vervloekte stad</i>
20 november 2020	Joan Voormolen: <i>USA-presidentsverkiezingen</i>
19 december 2020	Jo Hermans: <i>Politiek en opleiding</i>
16 januari 2021	Arie Kruseman: <i>Vaccineren tegen covid</i>
30 januari 2021	Caesar Sterk: <i>Oogheekunde LUMC, 1869-2011</i>
13 februari 2021	Raymond Buve: <i>Ervaringen met de Franco dictatuur</i>
20 februari 2021	Thijs Teeling: <i>De gezondheidszorg in Rusland</i>
6 maart 2021	Harm Habing: <i>De Marsrover Perseverance geland</i>
27 maart 2021	Arie Kruseman: <i>Model van een zwangere vrouw in ivoor</i>
10 april 2021	Rob van Wermeskerken: <i>De Zeister Hernhutter Gemeenschap</i>
17 april 2021	Thijs Teeling: <i>Cornelis Corneliszoon, de vooruitgang in de Gouden Eeuw</i>
23 april 2021	Raymond Buve: <i>Het verdriet van Brazilië</i>
14 mei 2021	Godfried van Kempen: <i>Frenologie, een voorbeeld van pseudowetenschap</i>
28 mei 2021	Ton Coppens: <i>Stremming van het Suezkanaal</i>

Tenslotte. De coronacrisis heeft voor de Sociëteit nog een bijzonder slachtoffer gemaakt. Als gevolg van de coronacrisis hadden de Chinese pachters van Holiday Inn hun belang daarin van de hand gedaan. Nadien werd alleen de hotel-functie van Holiday Inn in stand gehouden voor buitenlandse werknemers en kon de Sociëteit er niet meer terecht. De Sociëteit moest dus op zoek naar een

andere huisvesting en vond die in Hilton Garden Inn. Elders wordt de zoektocht daartoe beschreven.

De commissies van en gezelschappen in de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman & Jops van der Steenhoven

Toen de Sociëteit De Harmonie in 1934 werd opgericht was de vereniging vooral een bridge- en biljartclub op zaterdagmiddag. Het wandbord van de Sociëteit is daar een illustratie van: onder de ledenlijst een stapeltje bridgekaarten, links en rechts naast de ledenlijst een biljartkeu en in de hoeken links- en rechtsonder plaatjes van bridgers en biljarters. Gewoonlijk werd de zaterdagmiddag afgesloten met een borrel, de zogenaamde ‘kletstafel’. Maar niet zelden ging men zo in het spel op dat er daarvoor geen tijd meer was. Pas na een directief van het bestuur over de eindtijd van het bridge en het biljart kon de zaterdagmiddagborrel uitgroeien tot wat het nu is: een moment waarop de leden vriendschappelijk met elkaar al dan niet inspirerende gedachten uitwisselen. Geleidelijk verdwenen het bridge en het biljart naar de achtergrond, zeker toen de Sociëteit moest vertrekken uit het Witte Huis. In de gelegenheden waar daarna de zaterdagmiddagborrel werd gehouden was geen biljart aanwezig. Het bridge werd op een andere dag doorgezet in café de Gouwe, totdat het aantal bridgende leden zo gering was geworden dat helemaal met het organiseren van sociëteitsbridge werd gestopt.

Naast bridge en biljart zijn in de loop der jaren in de Sociëteit tal van andere activiteiten ontstaan, merendeels van sportieve aard, voor de uitvoering waarvan commissies werden ingesteld. De linker kolom van de tabel geeft een overzicht van de commissies anno 2023. In dit overzicht wordt de bridgecommissie nog wel genoemd, maar in feite is die dus in winterslaap in de hoop en verwachting dat er te zijner tijd weer voldoende leden zijn die het bridgen in Sociëteitsverband kunnen en willen beoefenen.

Naast de commissies, die onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Sociëteit acteren, kent de Sociëteit al vele jaren tal van clubjes waarvan de leden weliswaar lid zijn van de Sociëteit, maar die niet acteren onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Sociëteit. Deze clubjes zijn in het algemeen spontaan ontstaan vanuit een gezamenlijke belangstelling voor een

activiteit, onderwerp of thema. Clubjes dus in de Sociëteit maar niet van de Sociëteit, waarop artikel 4.3 van het Reglement van de Sociëteit¹¹ dan ook niet van toepassing is. De biljartclub ‘Biola’ (een acroniem van ‘Biljarten Is Ons Liefste Amusement’) is van de bestaande clubjes de oudste en werd op 19 september 1992 opgericht. De rechter kolom van de tabel geeft een overzicht van de clubjes anno 2023, althans voor zover bekend. Want wellicht, en waarschijnlijk zelfs, bestaan er ook nog clubjes binnen de Sociëteit waarvan het bestaan aan hen die daar geen lid van zijn en het bestuur onbekend zijn.

Kenmerk van het merendeel van deze clubjes in de Sociëteit is dat het ledenaantal gelimiteerd is, dat zij dus niet open staan voor alle leden en deels ook een besloten karakter hebben. Hierbij zij opgemerkt dat de grenzen die het merendeel van de clubjes stellen aan het ledenaantal niet van principiële maar van praktische aard zijn. Biola heeft in het Biljartcentrum Oegstgeest op maandagochtend beschikking over zeven tafels. Dat betekent dat in koppels van twee per ochtend niet meer dan 14 spelers kunnen biljarten. Het eetgenootschap ‘De Tafelheeren’ hecht in het te bezoeken restaurant aan een tafel waaraan gesprekscontact tussen alle aanzittenden mogelijk blijft. Daarbij gaat de voorkeur uit naar een ronde tafel voor acht personen. In het Papoea Genootschap is de grens aan het aantal leden meer van inhoudelijke aard. Voorwaarde voor het lidmaatschap is dat men in Nieuw-Guinea geweest moet zijn. Voorts wordt verwacht dat een kandidaat-lid een voordracht over Nieuw-Guinea houdt waarna de kepala kampung¹² van het genootschap in overleg met de leden over toelating beslist. De treinclub ‘Spoorwegvrienden’ daarentegen kent geen beperking van het ledental. Elk lid van de Sociëteit dat belangstelling heeft voor het spoorweg- en tramwegwezen kan zich aanmelden.

In het lustrumboek van 2014 hebben de toen bestaande ‘besloten’ of ‘bijzondere’ clubjes verslag gedaan van hun activiteiten. Sindsdien is een aantal van deze clubjes weer verdwenen en zijn er nieuwe ontstaan. De museumclub werd recent een museumcommissie waardoor deelname van alle leden aan door deze club georganiseerd museumbezoek mogelijk werd, althans voor zover te realiseren binnen de capaciteit van het te bezoeken museum.

Het karakter en de status van de bijzondere clubjes binnen de Sociëteit is door de leden bij herhaling tijdens jaarvergaderingen ter discussie gesteld. Onder meer tijdens de ALV van 2011 vroeg Rolf Haafkens of er niet wat meer bekendheid aan deze clubjes gegeven kon worden, bijvoorbeeld door

¹¹ Artikel 4.3 van het Reglement luidt: elk lid heeft het recht van toegang tot de Sociëteit, tot het deelnemen aan sociëteitsbijeenkomsten en het bijwonen van evenementen van de vereniging.

¹² Kamponghoofd

Commissies	Gezelschappen
Biljartcommissie	Beleggingsclub 'Oud Geld'
Bowlingcommissie	Bierclub
Bridgecommissie	Biola
Contactcommissie	Eetgenootschap 'De Tafelheeren'
Dartscommissie	Geschiedenisclub-30
Dassencommissie	Leesclub 'De Paperclip'
Excursiecommissie	Museumclub (tot 2023)
Fietscommissie	Papoea Genootschap
Golfcommissie	Sociaal Politiek Lees- en Studiege- zelschap
Internet-supportcommissie	Treinclub 'Spoorwegvrienden'
Kascommissie	Wijnclub 'De Wijnkroes'
Lezingencommissie	
Museumcommissie (sinds 2023)	
Opinie- en Debatcommissie	
Redactie Harmonieus	
Sport- en Spelcommissie	
Vertrouwenscommissie	

publicaties in Harmonieus. Tijdens de ALV van 2017 stelde Kees van der Vlis daarentegen voor te besluiten dat activiteiten van clubs met een vooraf beperkte deelname geen toegang hebben tot de communicatiefaciliteiten van de Sociëteit en met name Harmonieus. Aanleiding was het verslag van een bezoek aan een schilderijtentoonstelling van de museumclub waaraan vanwege een rondleiding maar maximaal 15 leden konden deelnemen. Van der Vlis vond dat het verslag dan niet in Harmonieus thuishoort. Herman Brauckmann, die goed thuis is in ons reglement, merkte daarop op dat 'de besloten clubjes het cement van de Vereniging zijn. Zij bevorderen het gezellig verkeer tussen de leden. Hoe meer van dat soort clubjes hoe beter.' Daarop werd besloten dat het bestuur nog eens goed nadenkt over de positie van de clubjes in de Sociëteit en daarover in een volgende ALV bericht. Dat gebeurde in de ALV van 2018 met de volgende mededeling: 'De bijzondere clubjes en hun activiteiten die door de clubjes zelf en niet door het bestuur worden georganiseerd zijn uitermate waardevol voor De Harmonie en haar doelstelling. Gelet op het bovenstaande heeft het bestuur besloten dat aankondiging en verslaglegging van activiteiten van bijzondere clubjes in Harmonieus in principe alleen kan plaats vinden als deze activiteiten voor alle leden openstaan. Daarnaast kan een lid van een bijzonder clubje een artikel schrijven dat een interessant onderwerp is, ter beoordeling van de redactie van Harmonieus.'

Maar daarmee was de discussie niet gesloten, hetgeen in 2019 voor het bestuur onder voorzitterschap van Henk van der Ploeg (2019-2021) in een streven naar meer transparantie reden was om bij de clubjes te sonderen hoe zij over hun positie binnen de Sociëteit dachten. Daartoe werden aan de clubjes twee vragen voorgelegd:

1. Kunnen de leden van uw besloten club zich vinden in onderstaande bestuursopvatting over besloten clubs;
2. Is uw besloten club bereid om een contactpersoon aan te wijzen, die met e-mailadres op de website wordt gepubliceerd, achter de naam van de besloten club, met het doel dat leden met vragen bij hem terecht kunnen.

In deze brief werd de opvatting van het bestuur over besloten clubjes als volgt geformuleerd:

- a. Besloten clubjes zijn waardevol voor De Harmonie en haar doelstelling. Het verschil met de commissie-clubs is dat hun activiteiten niet openstaan voor alle leden van De Harmonie. Daarom hebben deze besloten clubjes voor hun organisatie geen toegang tot Harmonieuws of de website, behalve als zij activiteiten organiseren die wel openstaan voor alle leden;
- b. Natuurlijk kunnen artikelen, foto's en video's over onderwerpen waar de besloten clubjes aandacht aan geven voorgelegd worden aan de redactie van Harmonieuws die kan bepalen of publicatie interessant kan zijn voor leden van De Harmonie;
- c. Een lijst van besloten clubs wordt met de naam van een contactpersoon op de website gepubliceerd onder het hoofdstuk Sociëteit. Het doel hiervan is om de leden inzicht te geven in wat er bestaat aan besloten clubs. Het woord besloten geeft aan dat de clubs zelf zorgen voor nieuwe leden, maar een lid kan aan de contactpersoon wel zijn belangstelling kenbaar maken. Dat maakt de zaak transparant;
- d. Als een bestaande besloten club weinig verloop toont en er voldoende belangstelling is kunnen leden een nieuwe besloten club stichten en organiseren, ook al is dat op het terrein van een bestaande club.

Op deze brief werden deels eensluidende maar deels ook zeer diverse antwoorden ontvangen. Merendeels konden de leden van de clubjes zich maar gedeeltelijk vinden in de opvattingen van het bestuur over het besloten karakter van de clubjes. Veel clubjes namen zelfs aanstoot aan de naam 'besloten clubjes'. Veel clubjes vonden dat er eerder sprake was van informele clubjes, weliswaar merendeels bestaande uit sociëteitsleden, maar als club buiten de Sociëteit, met bij voorkeur zo min mogelijk regeltjes. Een aantal clubjes maakte ook bezwaar tegen de suggestie dat de clubjes niet transparant zouden zijn. In het lustrumboek van 2014 werd immers uitvoerig aandacht besteed aan de clubjes en verslag gedaan van de activiteiten daarvan inclusief groepsfoto's van de leden.

Opgemerkt werd dan ook door een aantal clubjes dat wanneer een nieuw lid zich wil oriënteren over welke clubjes er zijn, hij de informatie daarover kan vinden in het ook op de website te vinden lustrumboek uit 2014. Om die reden vond men ook dat er van geheimzinnigheid en gebrek aan transparantie geen sprake is. Een aantal clubjes voelde er ook weinig voor om met de naam van een contactpersoon op de website vermeld te worden. Dat werd in strijd geacht met het informele karakter en kon voorts de indruk wekken dat het hier om een sociëteitsactiviteit gaat waar sociëteitsleden zich volgens artikel 4.3 van het Reglement voor zouden kunnen opgeven en waarvoor dan bij een begrenzing van het ledental een wachtlijst voor toetreden zou kunnen bestaan. Voor beide was er weinig steun. De voorkeur ging - en gaat nog altijd - uit naar dat men lid kan worden van een clubje via informele contacten en pas wanneer er een plaats vrijkomt. Zeker willen de clubjes niet gedwongen worden om leden aan te nemen, louter vanwege het gegeven dat zij sociëteitslid zijn. De opvatting van het bestuur dat als een bestaande besloten club weinig verloop vertoont leden een nieuwe besloten club kunnen stichten en organiseren, ook al is dat op het terrein van een bestaande club, werd vrijwel unaniem een overbodige opvatting gevonden. Gegeven het informele karakter van de clubjes en de wijze waarop de bestaande clubjes zijn ontstaan staat het immers elk lid vrij om over welk onderwerp dan ook een bijeenkomst of activiteit te organiseren. Nog los van het feit dat de activiteiten van de clubjes geen sociëteitsactiviteiten zijn. Met andere woorden, men vond dat het bestuur van de Sociëteit zich niet met zaken moet bemoeien waar zij niet over gaan. Dus ook niet over het reilen en zeilen van de clubjes.

Gezien de ontvangen reacties stelde het bestuur van de Sociëteit vast dat activiteiten van de clubjes, geen sociëteitsbijeenkomsten of -evenementen zijn, ook al zijn alleen leden van de Sociëteit daarvan lid, en dat er ook geen steun is voor een aanpassing van deze situatie. Aangezien in veel ontvangen reacties op de enquête bezwaar werd gemaakt tegen de naam 'besloten club' werd voorgesteld voor de toekomst te spreken over 'gezelschappen' en daarvoor op de website een aparte pagina te openen met vermelding van de gezelschappen voor zover bekend en het mailadres van contactpersonen voor die gezelschappen die daarmee akkoord zijn. En voorts op deze pagina een link te plaatsen naar het lustrumboek 2014 voor nieuwe leden die zich willen informeren over de aard en activiteiten van een gezelschap. Het bestuur-Teeling besloot voorts om ook in de info-brief aan aspirant-leden behalve de activiteiten van commissies ook die van de gezelschappen te vermelden. De vraag is echter of dat voldoende is. De Sociëteit is immers een vereniging die constant in beweging is. Gezelschappen komen en gaan, en passen ook hun activiteiten aan. Zo werd in 2023 de Museumclub een commissie van de Sociëteit. En werd in dat jaar ook

de beleggingsclub 'Oud Geld' met het overlijden van oud-secretaris en lid van verdienste Jan Matze geliquideerd. Reden genoeg dus om na te denken over hoe de informatie over gezelschappen in maar niet van de Sociëteit te actualiseren en toegankelijk te houden voor leden van de Sociëteit.

9

‘Illegale’ invoering van de Harmoniestropdas?

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman & Gellius Leopold

In 2015 werd de Harmoniestropdas ingevoerd, ruim tachtig jaar na de oprichting van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie. Eigenlijk is het heel opmerkelijk dat de invoering van een clubdas zolang heeft geduurd. Vanaf de oprichting van de Sociëteit werd immers erg gehecht aan het traditionele en correcte ‘jasje-dasje’ voor de zaterdagborrel, in de beginjaren bekend als kletstafel na het zaterdagmiddagbridge. In het in 1994 gepubliceerde eerste lustrumboek van de Sociëteit wordt daarover opgemerkt: *Is er een kledingvoorschrift? Ja, zij het ongeschreven. Een kostuum is en blijft het uniform tijdens bijeenkomsten van De Harmonie. Deze kledij behoort ook bij deze generatie. Heel voorzichtig tracht een enkeling, behorende bij de categorie ‘jonkies’, het eens met een spijkerbroek. Hetgeen niemand hem euvel duidt. Maar de hoofdmoot is en blijft: jasje-dasje.* In dit citaat klinkt het niet verplichtende en tolerante karakter door dat zo kenmerkend is voor de Oegstgeester Sociëteit de Harmonie, maar toch ook het gehecht zijn aan vormen en traditie. Het is dan ook niet verrassend dat er tijdens de Algemene Ledenvergadering in januari 2015, na een aantal mislukte pogingen, opnieuw een poging werd ondernomen tot invoering van een Harmoniestropdas. Maar dat ging wederom niet vanzelf.

De Algemene Ledenvergadering van 2015

Tijdens de ALV van 24 januari 2015 stelde het bestuur voor om ten laste van het Koos Bosmanfonds een verenigingsstropdas voor de huidige en toekomstige leden van de Sociëteit aan te schaffen. Eerdere pogingen waren gestrand omdat men de aanschaf te duur vond. Het Koos Bosmanfonds was een legaat van tienduizend euro uit de nalatenschap van het in 2012 overleden Harmonielid Koos Bosman voor de financiering van een aantal lustrumactiviteiten en het lustrumboek in 2014. Nadien was er nog een restant waaruit de Harmoniestropdas zou kunnen worden gefinancierd. Door het aanspreken van het Koos Bosmanfonds zou de stropdas nu gratis aan de leden kunnen worden uitgedeeld.

DE HARMONIE STROPDAS

Zeer geachte heren, leden van de Harmonie,

In het verleden zijn meerdere pogingen ondernomen om een verenigingsstropdas voor de Harmonie aan te schaffen; steeds zonder succes. Ook tijdens de laatste ledenvergadering bleek er geen eenduidig standpunt te zijn ten aanzien van de aankoop van een stropdas; op kosten van de Harmonie.

Een aantal leden vindt een stropdas als herkenningsmiddel wel leuk en inmiddels is een Collectief opgericht van tien Harmonieleiden die de aanschaf van een stropdas mogelijk gaan maken. Vooropgesteld is dat de kosten van deze das niet ten laste zullen gaan van de middelen van onze vereniging.

Het Collectief koopt de dassen volledig voor eigen rekening en risico in en zal vervolgens trachten andere leden in de vereniging enthousiast te maken om de das ook aan te schaffen.

Echter, er zullen slechts 50 stropdassen gekocht worden (het is 50 dassen, of een veelvoud hiervan, dus 100). Hiervan zijn er reeds tien gereserveerd voor de leden van het Collectief. Dan blijven er dus maar 40 dassen over voor de resterende 70 leden. Wil men in aanmerking komen voor een stropdas dan dient men per ommegangende een das te reserveren.

OP=OP.

De kosten per das worden thans geraamd op € 15,-

De uitvoering zal volgens de afbeelding hiernaast zijn en het basis materiaal zal donkerblauwe kunstmatige zijde zijn.

U kunt de stropdas nu reeds reserveren door inschrijving in het Witte Boek, of door aanmelding via het volgende e-mailadres:

stropdas.harmonie@gmail.com

Het collectief bestaat uit de leden:

Leopold, Koerten, van Slooten, Brauckmann, Welvaart, de Beer,
Meijeraan, Staats, van der Vlis en Poell,
in willekeurige volgorde.

Mocht u niet in staat zijn om u in te schrijven of een e-mail te sturen dan kan ook gebeld worden naar 071-515 5856.

Oegstgeest, 25 april 2015

De kosten van de stropdas werden geraamd op 1.200 euro voor 100 polyester stropdassen en 2.000 euro voor een zijden uitvoering. Het ontwerp waaraan gedacht werd was de kleur blauw van het lustrumboek-2014 met een rood streepje en een logo van de Sociëteit. Tijdens de bespreking van dit voorstel

van de ALV bleken de opvattingen verdeeld. Karel Krijgsman vond het een goed idee om een Harmoniestropdas te laten maken, maar niet om die cadeau te doen. In dat laatste werd hij gesteund door Aad Henderson, die de Harmoniedas overigens geen goed plan vond. Evenals een aantal andere leden had hij grote moeite met dit soort uniformiteit. In zijn werkzame leven had hij dat als een vorm van reclame-lopen ervaren of omkoping in de vorm van een fraaie zijden das. Hij gaf toe dat dat bezwaar niet voor de Harmoniedas van toepassing was, maar niettemin vond hij met name het idee om tijdens activiteiten van de Sociëteit met een polyester das te moeten gaan lopen onverteerbaar. Mocht de Harmoniedas toch ingevoerd worden, dan vond hij dat daaraan de verplichting gekoppeld zou moeten worden om tijdens de zaterdagmiddagborrel en de jaarvergadering uitsluitend met de Harmoniedas te verschijnen. Hans Verlinden vroeg zich af of het logo dat in de das zal worden opgenomen wel in overeenstemming was met het reglement. Een aantal leden maakte bezwaar tegen de voorgestelde kleur van de das, de grootte van het logo, de plaats daarvan, de lengte en de breedte van de das, et cetera. Gegeven deze discussie concludeerde de voorzitter dat zo het voorstel tot invoering van een Harmoniestropdas werd aangenomen het alleen om een zijden uitvoering zou moeten gaan en dat er over het ontwerp nog nader zou moeten worden gesproken. Daarop werd voorgesteld om door hand opsteken te stemmen. Dat verliep uitermate rommelig als ware het een CDA-congres in de aanloop naar het kabinet Rutte-I. Eerst meldde de voorzitter dat een meerderheid voor was en daarna toch geen meerderheid voor maar tegen. Sommige leden dachten tegen te hebben gestemd terwijl zij juist vóór het voorstel waren. Anderen meenden juist vóór te hebben gestemd terwijl zij tegen waren. Dit was deels een gevolg van verwarring waarover gestemd werd. Over invoering van de das? Het verplicht dragen daarvan? Het ontwerp? En het al dan niet ten laste zijn van het Koos Bosmanfonds? Als gevolg van deze verwarring liep de commotie zo hoog op dat het niet tot een ordentelijke herstemming kwam, waarop het bestuur het voorstel voor invoering van een Harmoniestropdas introk.

De Harmoniedas komt er toch

Een aantal voorstanders van de Harmoniedas had grote moeite met de gang van zaken tijdens deze ALV en de uitkomst daarvan. Zij ergerden zich aan de triomfantelijke houding van de tegenstanders nadat het bestuur het voorstel had ingetrokken. Zij meenden dat het bestuur en de tegenstanders de betekenis van de das voor de herkenbaarheid van De Harmonie schromelijk onderschatten. Om die reden richtten tien Harmonieleden een collectief op om de aanschaf van een Harmoniedas alsnog mogelijk te maken. Dit collectief besloot de

dassen volledig voor eigen rekening en risico te laten maken zodat de kosten niet ten laste zouden komen van De Harmonie. In de brochure die door het collectief naar de leden werd gestuurd was een ontwerp van Henk Koerten opgenomen (zie brochure van het collectief). De bedoeling was dat de das naar dit ontwerp zou worden uitgevoerd in kunstmatig zijde, als budgetvriendelijke vervanging voor echt zijde. Het collectief was van plan om slechts 50 stropdassen te bestellen, waarvan er dan tien voor de leden van het collectief zouden worden gereserveerd. De leden die in aanmerking wilden komen voor een exemplaar uit de resterende 40 dassen konden daarvoor inschrijven via een daartoe speciaal ingesteld e-mailadres. Geïnteresseerde leden werd geadviseerd om snel te reageren want zoals gesteld in de brochure van het collectief: OP=OP. Een groot aantal leden bestelde een das. Om die reden besloot het bestuur om de actie van het collectief over te nemen. De eerste das werd in september 2015 uitgereikt. De rekening van de eerste 50 dassen was 801,50 euro. Dit bedrag werd voorgeschoten uit het Koos Bosmanfonds. De leden die een das hadden besteld, konden die voor 15 euro aanschaffen. Het Harmonielid Joop Helmig, die zich jaren had ingezet voor invoering van een Harmoniestropdas, kreeg de das gratis. Herman Brauckmann werd benoemd tot dassencommissaris. Al snel waren de eerste 50 dassen op en werd een tweede batch van 50 gekocht. Het bestuur besloot dat voor elk nieuw lid in de eerste contributie een bedrag voor aanschaf van de das opgenomen werd, om te voorkomen dat het uitreiken van de das aan een nieuw lid ten laste van de verenigingskas zou komen. Sindsdien reikt Herman Brauckmann als een soort marskramer (zie foto) tijdens een bijeenkomst van de Sociëteit de das aan een nieuw lid uit. In het voorjaar van 2023 werd hij daarin geassisteerd door de helaas in dat najaar overleden Rob Hermans. In 2019 werden 64 vlinderdasjes ingekocht, in twee varianten: 15 zelfstrikkers en 49 voorgestrikte vlinders. Vrijwel alle dassen en vlinders zijn in omloop gebracht. Zolang er geen nieuwe voorraad wordt ingekocht verwordt de das als vanzelf een collectors item.

Iedereen een Harmoniestropdas?

Niettemin bleven en blijven er leden die, al dan niet principieel, weigeren de Harmoniedas aan te schaffen dan wel te dragen. Jan Matze, één van de principiële dasweigeraars, zei daarover dat hij niet tegen het dragen van een das is, maar wel tegen een clubdas zolang daarover tijdens een ledenvergadering geen positief besluit is genomen. Met andere woorden, zolang de invoering van de das illegaal is, want niet gelegitimeerd door een ledenbesluit. De dassencommissaris, Herman Brauckmann, is daar helder over. Noch in de statuten, noch in het reglement van de vereniging staat dat het bestuur het besluit om het

initiatief van het collectief over te nemen had moeten voorleggen aan de ledenvergadering. Clausule 9 van het reglement bepaalt immers dat *‘in alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist het bestuur’*. Wat dat betreft is voor hem deze kous afgedaan. Uiteraard schafte Aad Henderson in lijn met zijn tijdens de ALV van 2015 geopperde bezwaren geen Harmoniedas aan. Niettemin hangt zo’n das toch in zijn garderobekast. Hoe dat kan? Daaraan ligt een complot ten grondslag tussen de

Dassenhoeder Herman Brauckmann

buurman van Aad, Herman Brauckmann en Gelly Henderson die de das ten laste van haar eigen pensioeninkomen heeft gekocht en op de ochtend van Kerst 2015 onder de kerstboom heeft gelegd. Waarmee nog niet gezegd is dat Aad de Harmoniedas ook echt draagt, want kunstzijde. De enige uitzondering waarin Aad bereid blijkt te zondigen tegen eigen overtuiging in is de jaarlijkse ALV. Eén keer heeft hij toen zelfs het vlinderdasje gedragen, als grap en om te benadrukken dat hij wel principieel is, maar niet rechtlijnig.

Heeft de stropdas nog toekomst?

Dat de Harmoniestropdas nu een vaste - zij het in de opvatting van een aantal leden illegale - plek heeft verworven in het zeker in de beginjaren van de Sociëteit traditionele en correcte ‘jasje-dasje’ wil nog niet zeggen dat de das ook een alom aanvaard kenmerk voor de Harmonieleden is geworden en zal blijven. De ‘jonkies’ van weleer hebben weliswaar de wilde haren verloren maar niet de daarbij passende streken. Tijdens de zaterdagmiddagborrel is weekend-casual in plaats van een kostuum met bijpassende das al dan niet met het logo van de Sociëteit meer en meer gebruikelijk geworden. En dat is in lijn met het leven

buiten de Sociëteit, voor zover er daarvan sprake kan zijn voor leden van de Sociëteit. Groot voorganger in deze teloorgang van traditionele kledij is niemand minder dan wijlen Prins Claus. Hij vergeleek in december 1998 tijdens een toespraak ter gelegenheid van de uitreiking van de Prins Clausprijs de stropdas met een slang die om de hals gedraaid is en maakte vervolgens in aanwezigheid van zijn echtgenote, Koningin Beatrix, zijn eigen das los en gooide die op de grond. Naderhand is deze toespraak bekend geworden onder de naam *'Declaration of the Tie'*, alhoewel *'Breaking away from the Tie'* in dit geval een betere benaming was geweest. Aanhangers van het traditionele 'jasje-dasje' zullen wellicht gruwen van deze ontwikkeling, maar het is hierin als parafraserend naar de laatste strofen in het gedicht *'Voor uitwendig gebruik'* van Louis Th Lehmann:

*Dassen zijn dingen
die je kunt kiezen,
wat je maat ook is.
Leve de das, zullen velen zingen.
Maar niet eenieder.
Want die voelen
Het niet dragen van een das
Als geen enkel gemis.*

10

De Harmonie en het ringrijden op Koninginne-/Koningsdag

Jan-Willem Meijeraan

Een traditie op Koninginnedag is het jaarlijkse ringrijden. Een altijd kleurig evenement, met vele koetsen en karretjes, allerhande paardenkrachten – van kleine snellopers tot zware trekkers – en een bont gezelschap van paardenmenners, ringstekers en bijzitters van allerlei kunne en alle leeftijden. Ook De Harmonie heeft weer een eigen equipe met drie leden die qua anciënniteit tot de jongsten behoren. Zij staan al klaar bij de Franse wagonette uit ongeveer 1900, met op de bok Tom de Groot, met grijze bolhoed, ten teken dat hij koetsier/eigenaar is. Een lastig moment is voor onze deelnemers aangebroken want de hoge hoeden, waaruit de heren kunnen kiezen, blijken alle te klein te zijn, of – zo u wilt – de omvang van de schedels van deze heren is te groot. Hoe dit ook zij, de fraaie chapeau claque, waaraan duidelijk te zien is dat deze jaren ingeklapt in een niet stofvrije ruimte heeft gelegen, en de hoge zijen blijken toch wonderlijk goed te staan: de hooggewelfde voorhoofden komen des te beter uit. Als dan ook nog de brede lichtelijk verschoten oranje sjerpen zijn omgegord, zien de drie vertegenwoordigers van de sociëteit bij het ringsteken eruit om door een ringetje te halen. Onze equipe met de twee mooie zwarte Friese paarden dwingt dan ook direct al respect af. Op een podium zit een deskundige jury, waarvan sinds heugenis ook altijd een lid van De Harmonie deel uitmaakt, al klaar. Ook dit jaar is dat weer Henk de Boer, gestoken, zoals het bij dit soort paardenevenementen behoort, in jacquet, voorzien van paarden-medaille en bolhoed. Het spul kan beginnen. Daar komen ze, zowel single, als twee- en vierspan. De eerste equipe, een fanaat mennend vrouwtje met race-pet, met naast haar een even fanaat meisje met steekwapen. Raak!! Schuimbekkend draven ze voorbij en werpen professioneel de ring in de goot. Dan de volgende, een bezadigd oud stelletje, oude baas naast zijn landelijk uitgedoste eega, eveneens gewapend, en getrokken door een zwaar klossende Friese ruïn, zo meldt de commentator. Ook raak. De koets van De Harmonie komt eraan. ‘Niet te langzaam heren’

Henk Koerten in 2013 in de Franse wagonette, gereed om de ring van de schaats te steken; achter hem Johan Ebbens, daarnaast Gellius Leopold

maant de commentator. Onze steker legt aan in volle concentratie, steekt ...en waarachtig, raak! Als toeschouwer is er naast de paardenlucht nog van het een en ander te genieten, vooral in de buurt van de commentator, al vele jaren dezelfde met idem dito verhalen over paarden en pony's, dure en simpele rassen, hoeven, hoefijzers en van alles. Hij wordt, naast enkele helpers, omgeven door oranjebitter nippende lokale bobo's. Uw verslaggever moet nog wel iets onthullen dat hij ontdekte toen hij van dichtbij het steken ging gadeslaan. Namelijk dat bij elke ronde steeds kleinere ringen gebruikt worden. Het ligt dus niet aan afnemend gezichtsvermogen, conditionele gesteldheid of andersoortige vermoeidheidsverschijnselen dat stekers bij elke volgende ronde steeds meer moeite hebben om het ringgat te vinden, maar het ligt gewoon aan steeds kleiner wordende ringen. Als alle strijd gestreden is, begeven de

harmonieleden, hun partners en de natuurlijk ook uitgenodigde ‘harmonieuze vrouwen’ (de weduwen van Harmonieleden) naar het Witte Huis, voor koffie met gebak. Wanneer de voorzitter van de Oranjevereniging en onze immer elegante en charmante burgemeester, traditioneel gesierd met een markante hoed, arriveren, houdt onze voorzitter een feestelijke toespraak, heft onze voorzanger Karel Krijgsman het Wilhelmus aan, dat uit volle borst wordt meegezongen, en wordt er met oranjebitter geklonken op het welzijn van Hare Majesteit: Leve de Koningin! Hoera, hoera, hoera! En dan volgt de prijsuitreiking van het ringsteken. Bekers voor verschillende categorieën equipes. De door De Harmonie beschikbaar gestelde beker voor ‘het mooiste geheel’ wordt door onze voorzitter uitgereikt. Onze equipe deed daaraan buiten mededinging deel en dat leverde de verzuchting op dat dat wel heel jammer was. Want wat is er mooier dan de koets van De Harmonie met de fraaie Friese paarden en de drie heren in hun stemmige kostuums, met hoge hoeden en oranje sjerpen, door de belommerde lanen van het Wilhelminapark te zien draven?

Zoals het gaat bij een traditie is bovenstaand verslag van de viering van Koninginnedag door De Harmonie vrijwel tijdloos en steeds weer bruikbaar. Natuurlijk veranderde in de loop der jaren wel het een en ander: Koninginnedag op 30 april werd vanaf 2004 Koningsdag op 27 april, er kwam een nieuwe burgemeester en op de foto’s veranderden de gezichten onder de hoge hoeden. Maar wanneer is de traditie van het ringrijden in Oegstgeest eigenlijk ontstaan en wanneer ging De Harmonie daaraan deelnemen? Een duik in de archieven leert dat de traditie van het ringrijden op Koninginnedag in Oegstgeest ontstond in 1910, toen de in 1909 opgerichte Oranjevereniging voor het eerst festiviteiten organiseerde op de verjaardag van koningin Wilhelmina, 31 augustus. In die tijd was Oegstgeest, waartoe toen ook nog de Mors behoorde, een agrarische gemeente, met boeren, paarden en rijtuigen; het zal dus niet moeilijk geweest zijn om voldoende deelnemers te vinden voor het ringrijden voor tweewielige rijtuigen op wat nu de Endegeesterlaan heet. Tot aan de Tweede Wereldoorlog stond het ringrijden bijna altijd op het Koninginnedag-programma van de Oranjevereniging. In de Tweede Wereldoorlog werd de Oranjevereniging ontbonden, maar in 1945 werd Koninginnedag – vanaf 1949 op 30 april – weer groots gevierd, met ringrijden. Echter vanaf 1957 ontbreekt het ringrijden, wegens te geringe belangstelling van rijders. Tja, Oegstgeest is dan al lang geen agrarische gemeente meer. Het is mede aan ons lid Frans van Dam, indertijd bestuurslid van de Oranjevereniging, te danken dat de ringrijderij met paarden en rijtuigen vanaf 1978 weer terugkwam op Koninginnedag. Het bleek dat er in Katwijk en Rijnsburg nog voldoende deelnemers voor het ringrijden te vinden waren. De

*Johan Ebbens en burgemeester Emile Jaensch in 2017,
de fles oranjebitter verborgen achter de frisdrank*

organisatie kwam in handen van de regionale Vereniging het Aangespannen Paard Duin- en Bollenstreek. Ongetwijfeld gingen leden van De Harmonie naar het ringrijden kijken, maar toen - en ook vroeger - blijkt er niet meegedaan te zijn door de sociëteit. In dat jaar 1978 telde De Harmonie nog maar 35 leden en zou verder krimpen tot 25 leden in 1986. Naast het bridgen waren er weinig activiteiten. Wel werd er rond Koninginnedag voor de leden een spelletjesavond georganiseerd. Als in 1986 Han Los voorzitter van De Harmonie wordt, met het mandaat om van de 'bridgeclub' weer een sociëteit te maken, is een verandering snel te merken. In het Maandbericht van maart 1987 wordt aangekondigd dat Koninginnedag 1987 van 11.00 – 12.00 uur gevierd zal worden met introducés, kinderen en kleinkinderen, waarbij onder het genot van een oranjeborrel, c.q. glaasje ranja, op de gezondheid van Hare Majesteit geklonken zal worden en dat van het terras van hotel/restaurant het Witte Huis van eigenaar Van Ingen Schenau (sinds de oprichting van De Harmonie in 1934 haar vaste stek) het traditionele ringsteken gadegeslagen kan worden. Het plan om met Van Ingen Schenau jr. met paard en wagen chocolademelk uit te delen tijdens het ringsteken kon helaas niet doorgaan wegens drachtigheid van het paard. Maar een ander plan om de bekendheid van De Harmonie te vergroten, namelijk het beschikbaar stellen van een beker met inscriptie als 1° prijs voor het ringsteken had wel succes: de voorzitter van de sociëteit mocht deze beker zelf uitreiken, zoals in de Oegstgeester Courant werd vermeld. Voor Koninginnedag 1988 kwam Han Los nog op het idee om

Wim Obermann in 2019 op de bok van een Victoria, hij zou de 1^e prijs gaan winnen; op de achterbank links Ton Coppens en rechts Jos Hermans, Tom de Groot als koetsier

een bespannen rijtuig te huren en zo mee te kunnen doen met het ringsteken. En dat werd een traditie. Met uitzondering van 2004 toen het Harmonie-paard kreupel was, heeft vanaf 1988 altijd een Harmonie-equipe meegedaan aan het ringsteken. Daarnaast kwam er vanaf 1988 ook altijd een Harmonie-lid in de jury, als eerste was dat A. Repelaer van Driel, die deze belangrijke taak tot en met 1998 op uitstekende wijze heeft vervuld. Maar toch, om er zeker van te zijn dat het jurylidmaatschap op een deskundige wijze zou worden uitgeoefend, werd dit daarna steeds toegekend aan leden die gestudeerd hebben aan de Landbouwhogeschool te Wageningen. En zo werden Henk de Boer (1999-2009), Otto Knottnerus (2010-2014, 2016, 2018 en 2019) en Johan Ebbens (2015 en 2017) onze juryleden.

In de loop der jaren waren er natuurlijk wel wat aanpassingen bij het ringrijden. Deelneming was allang niet meer beperkt tot de lichte tweewielige rijtuigen uit de beginjaren; alle soorten rijtuigen mochten deelnemen. En werd er eerst gestoken aan de Endegeesterlaan, later werd dit aan de noordzijde van het rondje rond het oude gemeentehuis en het Witte Huis. En voor De Harmonie veranderde de locatie waar de oranjeviering en prijsuitreiking

plaatsvond. Wegens de sluiting van het Witte Huis moest in 2010 worden uitgeweken naar de raadszaal van het gemeentehuis en in 2011 en 2012 naar partycentrum La France. Van 2013 tot en met 2018 werd gebruik gemaakt van restaurant Wine & Dine, op de begane grond van zorgvilla het Witte huis en in 2019 van de Captains Bar, de opvolger van Wine & Dine. Maar het ringsteken bleef onveranderd. De naast de koetsier zittende steker moet tijdens de draf met een puntige stok proberen een ring die aan een magneet in een ‘schaats’ is opgehangen aan zijn stok te rijgen, de stok dan omhoogsteken om te laten zien of de ring erop zit en de ring daarna op de grond laten vallen. Er zijn twee schaatsen op enige afstand achter elkaar opgesteld. Bij de eerste twee rondes heeft de ring een doorsnede van ongeveer 4 centimeter, bij de derde omloop is de doorsnede ongeveer 3 centimeter. Zijn er twee of meer deelnemers die gelijk eindigen, dan komt een 2 centimeter kleine barrage-ring in de strijd.

In de eerste jaren, toen De Harmonie een paar jaar achtereen dezelfde vaste ringsteker had, werd twee keer een prijs behaald: In 1993 met Jan Willem Putman Cramer als steker een 3^e prijs, een mooi bewerkt paardenhoofdstel, dat spontaan geschonken werd aan onze koetsier. En in 1996 wist de equipe met Cees Zegveld als steker zelfs een 2^e prijs, een fraaie beker, te behalen. Cees wist met grote trefzekerheid de ringen te steken, geen enkele keer miste hij. Maar hij had een geduchte rivale, de steekster van een damesequipe. Een barrage was noodzakelijk, maar die bleef onbeslist. In de tweede barrage-omloop, met tijdsfactor, heeft Cees toen heel galant een keer misgestoken, de eer aan de dames latend. In 1999 was het niet onze equipe, maar onze koetsier die in de prijzen viel en een mooi voorschoot kreeg, vanwege het mooiste paard. In dat jaar maakte de nieuwe burgemeester van Oegstgeest, mevrouw Timmers-Van Klink ook nog een ronde met onze koets, maar ringsteken bleek niet haar sterkste kant. De voorzitter van de Vereniging het Aangespannen Paard vindt overigens Oegstgeest een prachtlocatie voor een ringrijderij, zoals hij in ons lustrumboek 2004 vertelt: ‘Al is Oegstgeest – anders dan Katwijk en Rijnsburg – natuurlijk geen paardendorp, maar wat een aandachtig publiek! En de leden van De Harmonie gedragen zich immer keurig. Echte heren zijn het! We hopen tot in lengte van jaren met elkaar te kunnen blijven samenwerken.’ Helaas mag dat niet zo zijn. Want na de coronajaren bleek onder andere de terugloop van het aantal leden van het ‘Aangespannen Paard’ zodanig te zijn dat de vereniging zich moest opheffen. Het jaar 2019 werd daardoor het laatste jaar, waarin ringrijden in Oegstgeest plaats vond. Maar dat was een glorieus jaar voor De Harmonie, want voor eerst werd de eerste prijs bij het ringsteken gewonnen, dankzij steker Wim Obermann! Hoewel het verslag in Harmonieuws wat zakelijk en onderkoeld was: ‘Wim ging met vaste hand de ringen te lijf, wat uiteindelijk resulteerde in de eerste prijs: een prachtige beker’, was

dit natuurlijk geweldig. Onze amateur Wim die het kon winnen van semiprofessionele equipes, die jaarlijks aan meerdere ringrijderijen deelnemen!

Dat de deelname aan het ringrijden - en de gezellige oranjeviering/prijsuitreiking daarna - ook door onze dames als een belangrijke activiteit werd gezien bleek wel uit het lied dat het dameskoor Close Harmonie zong tijdens het Herfstdiner in november 2016, op de wijze van 'In een rijtuigje naar Vinkeveen':

Eind april vieren wij de jaardag van de koning
Rijden de koetsen rond Het Witte Huis
Keurige heren getooid met sjerp en hoge hoeden
Eén heeft de steekstok stevig in zijn knuist
Met in zijn hand die stok
Ervaren koetsier op de bok
Genieten we allemaal
Nu dus vocaal
LaLaLaLaLa et cetera

Onder het oog van vele kijkende leden
Steekt hij menig ring aan zijn stok
Dankzij oranjebitter wordt hij overmoedig
Neem hij regelmatig slok na slok
Met als resultaat
Dat de cup naar een ander gaat
Maar niet getreurd
't Is weer gebeurd
LaLaLaLaLa et cetera

11

De positie van de vrouw in De Harmonie 'In het Warme Bad van De Harmonie'

Margriet Duijster

Welkom op de pagina van de vrouw in De Harmonie; zou zij van plan zijn te gaan stalken? De lustrumcommissie voor 2024, het jaar waarin het 90-jarig bestaan van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie wordt gevierd, heeft in zijn wijsheid besloten ook de harmonieuze vrouwen in het zonnetje te zetten. Er is in het lustrumboek ruimte vrij gemaakt voor een paar 'roze' bladzijden, waarin de positie van de vrouw wordt toegelicht. Nu is de grap dat de vrouw binnen De Harmonie formeel geen enkele positie bekleedt, maar deze aandacht moet worden gehonoreerd en mag vrijelijk worden geïnterpreteerd. De vrouwen in De Harmonie zijn kleurrijke en vrolijke bijverschijnselen met eigen inbreng. Zij zetten geen stap over de drempel als de heren bijeen zijn en komen alleen op uitnodiging en dat zijn er nogal wat.

Normaal gesproken ga je voor onderzoek naar Erfgoed Leiden en Omstreken, waarin de archieven van de gemeente Leiden en omliggende gemeenten zijn ondergebracht, behalve die van de gemeente Voorschoten, en ook de archieven van De Harmonie en andere instituties. Zonder de gebruikelijke witte handschoenen werd daar een manuscript van graaf Floris V getoond en de huwelijksakte van Marten en Oopjen, de laatsten vereeuwigd door Rembrandt van Rijn. Nu is het niet gebruikelijk dat dames in een herenarchief gaan snuffelen of rondneuzen en bovendien zou het Harmonie-archief van de laatste 20 jaar gesloten zijn. Bij het Koninklijk Huis is het archief 50 jaar gesloten - behalve voor historicus Cees Fasseur - maar daar zijn ook gegevens van ondegende prinsen of koningen ondergebracht, maar zoveel stoutigheid lijkt mij bij De Harmonie ondenkbaar.

De historische feiten werden aangereikt door Geert van Etten en Jan-Willem Meijeraan, twee betrouwbare leden. Bij de oprichting van De Harmonie in 1934 werden dames toegelaten tot de lokaliteiten voor gezamenlijke bridgedrives, de voornaamste activiteit van De Harmonie. De naam Harmonie was destijds zo populair, dat er in Nederland nog veel gebouwen met dit opschrift te

Doe-het-zelf cabaret bejubelt voorzitter Hein Schrandt

zien zijn. Naar verluidt zou de oprichting van de sociëteit te maken hebben met het samenkomen van wat wij noemen: Oud-Indischgasten - als dat in deze tijd nog gezegd mag worden.

In 1943 - oorlogstijd - werd een damesafdeling opgericht onder leiding van mevrouw Krieger, met een reglement. De dames waren enigszins jaloers op de heren met hun 'divertissement' en zij wilden ook wel wat vrolijkheid, en samenkomen in de verwarmde vertrekken van het toenmalige Witte Huis. In 1950 stierf de afdeling een stille dood en werd opgeheven.

Begin jaren '70 discussieerde het bestuur over de aanwezigheid van dames en dit duurde enige jaren, niet ongebruikelijk bij andere sociëteiten, en de secretaris wiens naam uit piëteit niet vermeld zal worden diende na 13 jaar tegenstand zijn ontslag in. Het reglement voorzag niet in dames bij het Jaardiner, slechts in aanwezigheid bij bridgedrives. De voorstanders lieten zich ook niet onbetuigd en tijdens het 40-jarig jubileum in 1974 vond zowel een receptie als een diner met dames plaats. De wilde jaren '70 in Amsterdam sijpelden langzaam door in de vrouwenemancipatie en -acceptatie.

Onder het bestuur van Han Los in 1986 brak de club pas echt 'los' en werd De Harmonie een echte sociëteit met uiteenlopende activiteiten: naast bridge

en biljart kwamen er lezingen, excursies en stond er sport op het programma. Er werd zelfs een thee-musical opgevoerd met dames en een strijkorkest van tien personen. De partners werden ook toegelaten bij excursies, het lustrum-diner en vanaf 2005 ook tot het Lente- en Herfstdiner. Volgens overlevering ging Han Los langs de deuren om leden te ronselen en heeft hij de sociëteit gereanimeerd.

Mijn fotoalbum bevat veel foto's van Harmoniebijeenkomsten waarbij de partners mochten aanschuiven. Onder meer een foto uit 1994 van een koorzang ter ere van het 90-jarig bestaan, onder leiding van Wim Kotterman, waarop Tineke de Boer, Rietje en Rolf Haafkens nog zichtbaar zijn.

Gemengd Kozakkenkoor

Uit 1999 stammen 3 foto's van het doe-het-zelf cabaret met dames. Een foto waarin voorzitter Hein Schrandt door enige dames wordt bejubeld en ook zijn vrouw Liesbeth zou zeer actief zijn geweest binnen de club. Een andere foto toont een gemengd Kozakkenkoor, waar de heren nauwelijks van de dames te onderscheiden zijn - heel modern in deze tijd - op de snorren na. Tot slot en klap op de vuurpijl: het shinen als een bouwlamp van Corry Kanbier in de modeshow 'Moeders Mooiste', waarin zij met verve de badmode 2000 showt. Jaloersmakend

In 2016 werd een amateurdameszanggroep opgericht, onder de naam Close Harmony, om het Herfstdiner op te luisteren. Het ging er wat preutser aan toe

met behulp van hoge hoeden, sjerpen en dienstbode schortjes. Joan Voormolen zorgde voor het 'indrinken' en trad vervolgens op als cameraman. De voorzitter wilde altijd muziek en de zangeressen: Ineke, Aline, Corry, Louise en Margriet waren ten slotte goedkoper dan een piano die ook nog eens gestemd moest worden. Last minute werd er nog een Roemeense accordeonist ingevlogen die wonderwel alle liedjes zonder repetitie wist te begeleiden. Een bombardon zou de dames hebben weggeblazen. Ook wist de voorzitter eens een doedelzak spelende 'Schot' te strikken voor de broodnodige muziek. De vraag rees welk soort lingerie bij de kilt gebruikelijk is, maar daar kon geen bevredigend antwoord op worden gegeven.

Een foto uit 2021 toont een nevenactiviteit van enige Harmonie dames: de doop van de 4 kippen Meijeraan, die naar hun peetmoeders Ineke, Trudy, Corry en Ellen zijn vernoemd, op het Volkstuincomplex waar je in de zomer altijd welkom bent. De burens zijn Johan en Rita Ebbens van De Harmonie, kortom tuinieren is een besmettelijke activiteit van deze Wageningers. Inmiddels zijn de kippen goed gegroeid en Gellius Leopold trakteerde in 2022 op een vlag met kippenversiering en niet zo'n kleintje ook.

Met uitzondering van de coronaperiode, is er nu jaarlijks een dameslunch in stamkroeg De Oude School in Warmond. De organisatie is in handen van Close Harmony met Ellen Baaijens en Ineke Meijeraan fungeert als Moederoverste; zij kent alle namen van de harmonieuze dames. Ieder heeft haar taak en er gaan daaraan de nodige vergaderingen vooraf met pret en drank. Uitbaatster Els had ooit een kinderwagen staan, gevuld met drank en ging zo de tafel langs, heel praktisch. Traditiegetrouw wordt door haar een foto gemaakt op een trapladder, zoals op Huis ten Bosch als er weer een nieuw kabinet wordt geïnstalleerd. De orde wordt met een schoolbel bewaakt. Aline van Heurn heeft zelfs een mobiele piano aangeschaft. Tegen het einde speelt zij het lied van Vera Lynn: We'll meet again en dat luidt het einde in. De dameslunch is zo'n traditie geworden, dat de heren voor ons een datum willen bedenken, bij voorkeur op hun sportdag, opdat zij hun liefjes geen dag hoeven missen of zij anders hun eigen boterham moeten smeren.

De meest recente foto is van Julia de Boer en Geert van Etten, een toonbeeld van het goede samengaan van dames en heren binnen De Harmonie zoals op Koningsdag 2023, in zoals dat heet 'geanimeerd conversatie' oftewel zij hadden plezier. De burgemeester komt stevast langs, poneert zijn politieke stelling, zoals in het verleden het samengaan van Leiden met Oegstgeest, en omdat het feest is geven de Harmonieleiden geen commentaar. De voorzitter houdt een wervelende toespraak en het Volkslied wordt gezongen. Vaak is er gedonder met de Oranjabitter maar gelukkig zijn er ook geheelonthouders.

Onder de gezamenlijke activiteiten vallen: Nieuwjaarsreceptie, Koningsdagviering, Lente-en Herfstdiner, lezingen op dinsdag, Opera in Den Haag, excursies, fietstochten van niet geringe lengte, bowlen, en bridge wordt nieuw leven ingeblazen. Het meest gelachen heb ik om het Harmonieuwsartikel met hilarische verslag van Charles Pauluis over een fietstocht op de Utrechtse Heuvelrug. Jaap Welvaart vervoerde in een gehuurde aanhangwagen een partij fietsen van de leden en werd op de terugweg aangehouden door de politie, om te controleren of hij geen gestolen waar vervoerde. Gelukkig werd Jaap bijgestaan door zijn bijrijder en enige leden en zo mochten de keurige harmonieleden hun weg vervolgen, aanvankelijk verdacht als een stelletje boeven.

De excursies vormen een van de hoogtepunten en zo hebben we onder meer een tocht met een stoomtrein gemaakt en een rondvaart door en onderdoor Den Bosch. Het feest begint al met een busrit waarin wij ons als kinderen op een schoolreisje wanen.

Dameslunch op 16 augustus 2023

Tijdens het vorige lustrum was er een feestavond in kasteel Duin & Kruidberg. Drie leden: Chris Jansen, Jan Spiekerman en Nico Smit musiceerden als goed ingespeeld trio en er werd nadien vrolijk gedanst, opgezweept door de vrolijke band van Nanne van Hoytema en zingende dochter.

Dan is er nog een mystiek gezelschap: het Papoea Genootschap van heren die daar gewerkt en gewoond hebben al dan niet met hun partner. De dames zouden nog wel eens een lezing willen horen van niemand minder dan John Staats, die over elk onderwerp wel een lezing kan houden. Er is een vlinder

naar hem vernoemd en hij bezit een collectie peniskokers die tot de verbeelding zal spreken. John heeft ooit deelgenomen aan een expeditie naar het Sterrengebergte in Nieuw-Guinea. Het gezelschap nuttigt bij tijd en wijle en plezier een Indische rijsttafel en in coronatijd hebben Julia en Marten de Boer per fiets aan de leden sateh rondgebracht.

Wat de emancipatie van de vrouw betreft: op de bewaarschool op het platteland van Maas en Waal, waar het IQ ver onder het landelijk gemiddelde lag, werd mij het verhaal van de Schepping als volgt uitgelegd. De Schepper, wie het ook moge zijn, schiep de eerste mens Adam en uit zijn rib werd de vrouw geschapen, Eva genaamd. Dat stomme mens at van een verboden vrucht en hup Schepping naar de bliksem en verdoemenis volgde. Wie hangt er nou verboden laaghangend fruit voor een vrouw. Vervolgens kreeg de vrouw de schuld en het duurde eeuwen om die achterstand in te halen. Voor de jonkies onder ons, de bewaarschool was wat later de kleuterschool werd genoemd en nu de basisschool is.

Over de emancipatie van de vrouw hield Harm Habing een informatieve lezing die ook door veel dames werd bijgewoond. De titel was: De dames van Harvard, 1882-1920, een vroeg voorbeeld van de emancipatie van de vrouw. Deze dames kregen alle ruimte om hun werk in te delen, zelfstandig conclusies te trekken en zij zetten een streepjescodesysteem op. Promoveren werd weliswaar ten zeerste ontmoedigd, maar een van hen ontving later nog twee eredocoraten.

Tot slot een prangende vraag: waarom richten de dames geen eigen afdeling op? Zij vinden het prima dat de heren op zaterdag even onder elkaar zijn en weer extra vrolijk thuiskomen. Mochten de heren een verkeerde das om hebben of een vreemde combinatie dragen, dan waren de dames even niet thuis. Voorts heeft De Harmonie geen eigen onderkomen en moeten de heren als aardige, intellectuele daklozen, wellicht weer gaan zoeken naar een nieuw hotel of restaurant. De dames komen dan weer met veel genoegen op bezoek.

In het Warme Bad van De Harmonie voelen de dames zich thuis en het roept associaties op met de vermaarde commercial van Adèle Bloemendaal in de Bros-bros-bros reclame, te zien op YouTube. Moge De Harmonie met glans de toekomst tegemoet gaan en op naar het lustrum van 100 Jaar.

Chapeau!

12

De (her)ontdekking van de beervlinder ‘Blavipelosia staatsi’

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman & Harry Knipschild

Op 20 juli 2022 vernoemde de entomoloog Robert de Vos van Naturalis een vlinder naar haar vinder: de beervlinder *Blavipelosia staatsi* die in 1959 tijdens de Nederlandse expeditie naar het Sterrengebergte in Papoea-Nieuw-Guinea door ons lid John Staats voor transport naar Nederland werd geconserveerd en ingepakt. Deze vlinder heeft 63 jaar in de archieven van Naturalis gelegen alvorens ontdekt werd dat het hier om een geheel nieuwe soort gaat. Vernoeming van nieuwe soorten naar personen is niet uitzonderlijk. In de biologie ritselt het daarvan. Maar een vernoeming naar een lid van de Sociëteit is bijzonder en uniek, en een illustratie van de te onderscheiden diversiteit en achtergronden van de leden.

De beervlinder ‘Blavipelosia staatsi’

Beervlinders (Arctiinae) zijn een onderfamilie van spinneruilen (Erebidae), een familie van vlinders in de superfamilie van uilen (Noctuoidea). De onderfamilie telt 8.000 tot 11.000 soorten. De rupsen waaruit beervlinders ontpoppen zijn harig, waarnaar zowel de Nederlandse als de wetenschappelijke naam verwijst (αρκτος = een beer). Ook de vlinders hebben een harig lichaam, soms met heldere kleuren of veel zwarte vlekken. De voorvleugels hebben meestal een cryptisch patroon; de achtervleugels een contrastrijk patroon met felle kleuren. De *Blavipelosia staatsi* is echter om te zien niet veel bijzonders. Een grauw

Blavipelosia staatsi

nachtvlindertje, niet meer dan twee centimeter groot, waar nog iets van tekening op te vinden is.

John Staats was als bioloog en technicus zoölogie van het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie, nu Naturalis, onder meer verantwoordelijk voor het conserveren, inpakken en transporteren van de vele planten en dieren die tijdens de Sterrenberg Expeditie werden verzameld. Een deel daarvan is nog steeds niet geheel onderzocht en vooral tussen de vlinders worden nog steeds interessante en soms zelfs nieuwe vondsten gedaan, zoals in 2022 de *Blavi-pelosia* staatsi.

De expeditie naar het Sterrenbergte

De Sterrenbergexpeditie van 1959 was de laatste grote Nederlandse wetenschappelijke expeditie naar destijds één van de weinige nog onbekende gebieden van Nederlands-Nieuw-Guinea: het Sterrenbergte (Indonesisch: Pegunungan Bintang) in het oostelijk deel van de centrale bergkam van het eiland, doorlopend tot over de grens van het toen Australische deel, nu Papoea-Nieuw-Guinea. In het kader van de voorbereidingen had al een verkenning naar dit gesloten en onbekende gebied plaatsgevonden. Daarbij was men een volk van berg-Papoea's tegengekomen, die nog leefden in een stenen tijdperk en nog nooit met blanken in aanraking waren geweest. De expeditie van 1959 naar deze witte vlek op de kaart stond onder leiding van Leo Brongersma, zoöloog en van 1958 tot 1972 directeur van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie in Leiden. De samenstelling van de groep voor deze ontdekkingsreis was divers en bestond onder meer uit een fysisch geograaf, cartograaf, een plantkundige, een cultureel en een fysisch antropoloog, een taalkundige en een aantal mariniers. John Staats, op dat moment 28 jaar, ging als bioloog en preparateur mee. Als medewerker van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie had hij zich bekwaamd in het prepareren van gewervelde zoogdieren en verdiept in de evolutietheorie en principes van natuurlijke selectie van Darwin en Wallace.

Toen de voorgenomen expeditie op enig moment dreigde te mislukken door aanhoudende tegenslagen en geldgebrek, verzekerde scheepsbouwer Cornelis Verolme de voortgang van de tocht door een financiële injectie van 200.000 gulden.

De deelnemers aan de expeditie vertrokken uiteindelijk in april 1959, de duur van de expeditie was vastgesteld op zes maanden. In vergelijking met eerdere expedities waren de condities waaronder de Sterrenbergexpeditie werd uitgevoerd sterk verbeterd. Geen lange uitputtende dagmarsen om het binnenland te bereiken. Want tijdens de jarenlange voorbereidingen langs het

voorgenomen expeditietraject waren een vliegveld en een aantal landingsplaatsen voor helikopters aangelegd. Niettemin dienden zich expeditieperikelen van weleer onveranderd aan: ziekten, technische mankementen, kleine planningsfouten en soms een dreigend tekort aan voedsel.

Alhoewel dat laatste, gemakkelijker dan vroeger, kon worden opgelost door

John Staats met een Papoea

droppings vanuit de lucht. De meegenomen ruilmiddelen om aan ethnografica te komen waren ook niet echt anders dan voorheen. Als betaalmiddel voor de inheemse bevolking waren tal van artikelen meegenomen, zoals kralen, knopen om op de neus te dragen of om aan een halsketting te rijgen, plastic limonaderietjes om door de neus te dragen, veiligheidsspelden als oorhangers, scheermesjes, doosjes lucifers, tabak. Als pasmunt biscuits en als groot geld messen, kapmessen, bijlen en gekleurde lappen.

In Nederland was er veel belangstelling voor de expeditie. Ter gelegenheid daarvan werd een postzegel uitgegeven waarop een Papoea met stenen bijl is afgebeeld die vol bewondering kijkt naar een hefschroefvliegtuig. Nederlandse kranten volgden de gebeurtenissen van de expeditie op de voet. John Staats zorgde voor

verslagen in de Leidse Courant. Hij schreef onder meer ‘De verzameling vogels en zoogdieren breidt zich gestadig uit. Onder de vogels zijn bijzonder mooie paradijsvogels, hoewel er hier in het gebergte maar betrekkelijk weinig van deze dieren voorkomen. De insectenkolonie groeit steeds. Dit proces gaat sneller. Iedere avond wordt er op licht gevangen. Wij zijn ’s avonds ook bezig met een ultraviolet lamp. Hier komen andere insecten op af dan op gewoon licht. Onder de insecten lijken zich nieuwe soorten te bevinden. Later onderzoek in Leiden zal uitwijzen of dit inderdaad het geval is.’

Een belangrijk onderzoeksgebied tijdens de expeditie was de Antares, een 3650 hoge berg van het Sterrengebergte. Op ongeveer vijftig kilometer ten westen daarvan ligt de 4670 meter hoge Julianatop, thans Pucak Mandala geheten. Oorspronkelijk was het niet de bedoeling om deze nog nooit verkende top te beklimmen. Maar de verleiding daartoe bleek te groot. Twee ervaren alpinisten in de onderzoeksgroep, een cameraman, arts en legersergeant besloten de tocht te wagen. Het werd een barre, maar niettemin succesvolle tocht. In de Haagsche Courant werd daarover opgemerkt: ‘Het centrale bergland ligt dik onder ijs. Op de hellingen worstelt een groep mannen in de kilte van de hagel, sneeuw en ijsregen naar boven, vierduizend meter boven zee. De bomen die heel het land in een dik groen dek wikkelen, ontbreken geheel.’ De top werd bereikt. Een dicht bij de Julianatop gelegen meer met een lengte van ongeveer 800 meter werd door de klimmers Beatrixmeer genoemd.

Eerste dag van uitgifte van postzegel op 10 april 1959 uitgegeven ter gelegenheid van de expeditie naar het Sterrengebergte in Nederlands-Nieuw-Guinea

Tijdens de expeditie werd cultureel en fysisch antropologisch onderzoek gedaan bij de bewoners van de vallei van de Sibil, een rivier die ver in het noorden uitstroomt in de Digoel en in de noordelijker gelegen nederzettingen van bergbewoners. Alhoewel afgelegen en moeilijk te bereiken door ondoordringbaar oerwoud, was dat geen onbekend terrein. Want aan de bovenloop van de rivier de Digoel was tussen 1926 en 1942 een Nederlands strafkamp gelegen waar Indonesische communisten en nationalisten, zoals Mohammed Hatta en Soetan Sjahrir, geïnterneerd zijn geweest.

Toen het werk van Staats erop zat werd daarover in de Nieuwe Haagsche Courant opgemerkt: ‘De preparateurs zijn met al hun kisten, flessen, chemicaliën en bussen met alcohol op weg naar Nederland. Zij gaan hun rapporten schrijven en gegevens uitwerken. Over vele jaren zullen de wetenschappelijke publicaties verschijnen. Studies over insecten en Papoea’s, over hagedissen en buideldieren, over schedels en woordvormen. En misschien zullen enkele deelnemers promoveren op proefschriften die ontstaan aan de hand van de merkwaardigheden die zij in dit onherbergzame land hebben aangetroffen.’

De recente vernoeming van een tijdens de expeditie naar het Sterrengebergte verzamelde beervlinder illustreert dat het uitwerken van verzamelde gegevens nog steeds aan de gang is.

Hoe komt een vernoeming tot stand

Het recht om te vernoemen ligt in beginsel bij degene die een nieuwe soort voor het eerst beschrijft. Het is uiterst ongebruikelijk dat die ontdekker de nieuwe soort naar zichzelf vernoemt. Alhoewel er wel trucjes zijn om dat te omzeilen. Bijvoorbeeld door de nieuwe soort naar een familielid te vernoemen. Wanneer iemand een nieuwe soort naar zich vernoemd wil hebben maar niet de ontdekker is, kan die de naam kopen van degene die het recht heeft om te vernoemen, hetgeen zelfs via een veiling kan. In het geval van de *Blavipelosia* staatsi is daar echter geen sprake van. Robert de Vos heeft als ontdekker van deze beervlindersoort met respect voor het werk van John Staats tijdens de Sterrenbergexpeditie in 1959 besloten de vlinder naar haar vinder te benoemen. Staats was daardoor verrast en verguld, en heeft daarvoor tevoren zijn chequeboek zeker niet hoeven trekken.

Door de vernoeming van een nieuw soort staat John Staats nu in een lijstje van illustere vernoemden. Zo is er een paardenvlieg vernoemd naar de zangeres Beyoncé. Een nachtvlinder vernoemd naar de voormalige president van de Verenigde Staten, de *Neopalpa donaldtrumpi*, naar verluidt vanwege de gelijkenis tussen beider kapsels. Voorts is er de Agra schwarzeneggeri, een kever vernoemd naar de biceps van de filmacteur Arnold Schwarzenegger, en de *Aleiodes shakirae*, een wesp die vernoemd is naar de heupen van de Colombiaanse zangeres Shakira. Recent werden nieuwe spinnensoort in de Caräben vernoemd naar de VS-senator Bernie Sanders, de acteur Leonardo DiCaprio en de voormalige FLOTUS Michelle Obama. Een cicade (halfvleugelige insect) is vernoemd naar Lady Gaga en vier soorten waterjuffers naar de bandleden van Queen. Een in het Amsterdamse Vondelpark gevonden kever van 2 mm is vernoemd naar The Beatles en heet nu *Ptomaphagus the beatles*. In het Vondelpark werd ook een nieuwe wesp gevonden die nu rondvliegt onder de

naam Aphaereta vondelparkensis. En zo gaat de lijst maar door. Het zijn er echt heel veel. Een vernoeming hoeft ook niet éénmalig te zijn. De Spintharus davidbowiei is niet de eerste diersoort die naar David Bowie is vernoemd. Evenals de Spintharus davidattenboroughi, die bij lange na niet de eerste diersoort is die naar David Attenborough is vernoemd.

Maar dat is allemaal niet van toepassing voor de Blavipelosia staatsi. Die vernoeming is uniek, voor John Staats én zijn Amici harmoniei.

*YouTube-filmpje over de
expeditie naar het Sterrengebergte*

Register van bestuursleden

Volgorde: voorzitter, secretaris, penningmeester, leden

	1934	1940	1945	1951	1957
Knuttel	Gooszen	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger
	Kattenbusch	Wissema	Wissema	Wissema	Wissema
Gooszen	Matray	van Luyken	van Luyken	van Luyken	van Luyken
Krieger	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	van Gijn	van Gijn
Knuttel	Stefels	Simon Thomas	Blok	Blok	Blok
	1935	1940	1946	1952	1958
Gooszen	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger
Krieger	Kattenbusch	Wissema	Wissema	Keuls	Keuls
Knuttel	Matray	van Luyken	van Luyken	van Luyken	van Luyken
Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Dibbits Riemstra	Dibbits Riemstra
Van der Heide	Wissema	Simon Thomas	Blok	Blok	Blok
	1936	1941	1947	1953	1959
Gooszen	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger
Krieger	Kattenbusch	Wissema	Wissema	Keuls	Keuls
Knuttel	Matray	van Luyken	van Luyken	van Luyken	van Luyken
Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	van Gijn	Waasdorp	Waasdorp
Van der Heide	Wissema	Simon Thomas	Blok	Blok	Blok
	1937	1942	1948	1954	1960
Gooszen	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger
Krieger	Wissema	Wissema	Wissema	Keuls	Keuls
Knuttel	Verslijen	van Luyken	van Luyken	van Luyken	van Luyken
Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	van Gijn	Waasdorp	Waasdorp
Los	Simon Thomas	Simon Thomas	Blok	Blok	Blok
	1938	1943	1949	1955	1960
Gooszen	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger
Kattenbusch	Wissema	Wissema	Wissema	Keuls	Keuls
Knuttel	van Luyken	van Luyken	van Luyken	Timmermans	Timmermans
Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	van Gijn	Waasdorp	Waasdorp
Los	Simon Thomas	Simon Thomas	Blok	Blok	Blok
	1939	1944	1950	1956	1961
Gooszen	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger	Krieger
Kattenbusch	Wissema	Wissema	Wissema	de Wilt	de Wilt
Knuttel	Van Luyken	van Luyken	van Luyken	Schuurmans	Schuurmans
Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	Pijnacker Hordijk	van Gijn	Waasdorp	Waasdorp
Stefels	Simon Thomas	Blok	Blok	Blok	Blok

Volgorde: voorzitter, secretaris, penningmeester, leden

1962	1968	1974	1980	1986
Krieger	Waasdorp	Waasdorp	de Wilt	Los
de Wilt	Oonk	Oonk	Oonk	Hofman
Schuurmans	de Wilt	Schelke	Van der Vorm	van der Vorm
Waasdorp	de Geus	Pannentier	Parmentier	Kosten
Blok	Dik	Kaiser	Muskens	Zweers
1963	1969	1975	1981	1987
Krieger	Waasdorp	Waasdorp	de Wilt	Los
de Wilt	Oonk	Oonk	Oonk	van Haeften
Schuurmans	Schelke	Schelke	Van der Vorm	van der Vorm
Waasdorp	de Wilt	Pannentier	Parmentier	Kosten
Blok	Dik	Kaiser	Muskens	Zweers
1964	1970	1976	1982	1988
Blok	Waasdorp	Waasdorp	de Wilt	Los
de Wilt	Oonk	Oonk	Oonk	van Haeften
Schuurmans	Schelke	Schelke	Van der Vorm	Zegveld
Waasdorp	de Wilt	Pannentier	Parmentier	Paul
de Geus	Dik	Kaiser	Muskens	van Werkum
1965	1971	1977	1983	1989
Blok	Waasdorp	Waasdorp	de Wilt	Los
de Wilt	Oonk	Oonk	Oonk	van Haeften
Schuurmans	Schelke	Schelke	Van der Vorm	Zegveld
Waasdorp	Kaiser	Pannentier	Parmentier	Paul
de Geus	Dik	Kaiser	Muskens	van Werkum
1966	1972	1978	1984	1990
Blok	Waasdorp	Waasdorp	de Wilt	Los
de Wilt	Oonk	Oonk	Hofman	van Haeften
Schuurmans	Schelke	Schelke	Van der Vorm	Zegveld
Waasdorp	Dik	Pannentier	Kosten	Delfos
de Geus	Kaiser	Kaiser	Zweers	van Werkum
1967	1973	1979	1985	1991
Blok	Waasdorp	Waasdorp	de Wilt	Los
Oonk	Oonk	Oonk	Hofman	van Haeften
De Wilt	Schelke	Schelke	van der Vorm	Zegveld
Waasdorp	Dik	Parmentier	Kosten	Delfos
de Geus	Kaiser	Muskens	Zweers	van Werkum

Volgorde: voorzitter, secretaris, penningmeester, leden

1992	1998	2004	2010	2016
Los	Schrandt	van Otterloo	Meijeraan	Meijeraan
van Haeften	van Haeften	Bakker	Matze	Voormolen
Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld
Delfos	van Aalst	de Boer	Knottnerus	Welvaart
Hessing	van Otterloo	van Heurn	Welvaart	Koerten
1993	1999	2005	2011	2017
Schrandt	Schrandt	van Otterloo	Meijeraan	Meijeraan
van Haeften	van Haeften	Bakker	Matze	Voormolen
Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld
van Aalst	Putman Cramer	Knottnerus	Knottnerus	Koerten
Nijholt	van Otterloo	van Heurn	Welvaart	den Hollander
1994	2000	2006	2012	2018
Schrandt	van Otterloo	van Otterloo	Meijeraan	Meijeraan
van Haeften	van Haeften	Bakker	Matze	Voormolen
Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld	den Hollander
van Aalst	de Boer	Knottnerus	Knottnerus	Koerten
Nijholt	Helmig	van Heurn	Welvaart	van der PLoeg
1995	2001	2007	2013	2019
Schrandt	van Otterloo	van Otterloo	Meijeraan	van der Ploeg
van Haeften	Bakker	Matze	Matze	Voormolen
Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld	den Hollander
van Aalst	de Boer	Knottnerus	Knottnerus	de Boer
Nijholt	Helmig	Bakker	Welvaart	Matthes
1996	2002	2008	2014	2020
Schrandt	van Otterloo	van Otterloo	Meijeraan	van der Ploeg
van Haeften	Bakker	Matze	Matze	Voormolen
Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld	den Hollander
van Aalst	de Boer	Knottnerus	Knottnerus	de Boer
Nijholt	van Heurn	Meijeraan	Welvaart	Matthes
1997	2003	2009	2015	2021
Schrandt	van Otterloo	Meijeraan	Meijeraan	Van der Ploeg
van Haeften	Bakker	Matze	Voormolen	Voormolen
Zegveld	Zegveld	Zegveld	Zegveld	den Hollander
van Aalst	De Boer	Knottnerus	Welvaart	Coppens
Nijholt	van Heurn	Welvaart	Koerten	Teeling
				de Vos

Volgorde: voorzitter, secretaris, penningmeester, leden

2022			
Teeling			
Voormolen den Hollander			
Coppens de Vos			
2023			
Teeling			
Nieuwenhuijzen Kru- seman den Hollander			
Coppens			
Voormolen			

Register van leden

Legenda * lid van verdienste
 ** erelid
 *** erevoorzitter

lidnr	naam	lid vanaf	tot	
1	N. Ardesch van Hamel	1934	1938	
2	J.G. Arentz	1934	1936	
3	C. Bakker	1934	1940	
4	D.G. Blok	1934	1938	
5	H. Borger	1934	1935	
6	H.W. Borgerhoff Mulder	1934	1947	
7	W.W. Brouwer	1934	1938	
8	J. Dagniaux	1934	1941	
9	M.A.M. van Fraassen	1934	1955	
10	A.J. van Gerrevink	1934	1956	**
11	A.F. Gooszen	1934	1955	**
12	H. Ch. Gooszen	1934	1940	
13	H.E. van der Heide	1934	1936	
14	D. Hogewoning	1934	1940	
15	E.A.W. Houbolt	1934	1936	
16	J. Irish Stephenson	1934	1950	
17	J.A. Kattenbusch	1934	1941	
18	L.M. van Klaveren	1934	1964	
19	A.J. Knuttel	1934	1939	
20	C.C. Krieger	1934	1970	***
21	J. Kruyt	1934	1940	
22	L.J. Liezenberg	1934	1935	
23	A. Los	1934	1939	
24	F. Los	1934	1941	
25	A.A. Meyers	1934	1938	
26	W.G. Pluim Mentz	1934	1940	
27	J.M. Pos	1934	1941	
28	P.A. Pijnacker Hordijk	1934	1954	**
29	E.H. Ris	1934	1935	
30	K. Simon Thomas	1934	1961	
31	J.C. Stefels	1934	1940	
32	F. Versleijen	1934	1951	
33	J.C.J. Witmans	1934	1936	

34	J. Winsemius	1935	1940	
35	A. De Jong	1935	1949	
36	D. Vermeulen	1935	1936	
37	D.J. Gordon Hasselbach	1935	1935	
38	F. van West	1935	1935	
39	H. Varekamp	1935	1937	
40	J. v. d. Brugge	1935	1938	
41	W.Z. Frederiks	1935	1937	
42	Th.W. Sanders	1935	1955	
43	J.J. Temmink	1935	1935	
44	W.H.G. Palm	1935	1958	
45	J.P. Menger	1935	1935	
46	L. Sprey	1935	1962	
47	J. Ph. Wissema	1935	1957	
48	A.B van Lith de Jeude	1936	1936	
49	W.F.L. Keuls	1936	1980	**
50	F.J. Broers	1936	1948	
51	R. de Rochemont	1936	1949	
52	F.E.L. Heuffels	1936	1940	
53	E.O. Stein	1937	1946	
54	J.J.A. de Koning	1937	1940	
55	A. Reedijk	1938	1965	
56	C.F. de Boer	1938	1938	
57	A.D. Bouma	1939	1945	
58	C.O. Matray	1939	1963	
59	A. Rietdijk	1940	1940	
60	W.A.J. Vroom	1940	1952	
61	J.A. Staal	1940	1946	
62	S. Zwarenstein	1940	1943	
63	M.C.W. Sölner	1940	1946	
64	W.L. Olthof	1941	1953	
65	L.F.J. van Luyken	1941	1979	
66	J. der Kinderen	1941	1945	
67	J. Kraayeveld	1941	1946	
68	H.F.C. van Lelyveld	1942	1951	
69	A. van de Sande Bakhuysen	1942	1945	
70	E.W. Wichers Rollandet	1942	1963	
71	J.A. Dekker	1942	1952	
72	A.H. Drost	1942	1944	
73	W. van Meeteren	1942	1952	
74	H.C.J. Sanders	1942	1948	

75	J.G. Dibbitts Rienstra	1942	1958	
76	A.L. Beker	1943	1978	
77	H.P. Blok	1943	1968	**
78	E.A. Kaijadoe	1943	1974	
79	H.Th.C. Menting	1943	1947	
80	C.C. Roëll	1943	1957	
81	B.J. Holthuis	1943	1951	
82	H.D. Buurman	1943	1945	
83	J.F. Wielinga	1943	1952	
84	A.N. Ballego	1943	1973	
85	J. de la Sablonière van Eelde	1943	1950	**
86	A.J. van Hoeken	1943	1944	
87	C.H.D. de Witte	1943	1945	
88	F.W.N. Hugenholtz	1943	1975	
89	Th. Kleyn	1943	1959	
90	H.J. Smit	1943	1961	
91	C. Klein	1943	1950	
92	W.J. Jansen	1943	1949	
93	W. van der Laan	1943	1952	
94	G.J. Jöbsis	1943	1972	
95	J.A.W. Aalbersberg	1944	1949	
96	R. Hilbrands	1944	1963	
97	A. Pezie	1944	1977	
98	J.J.W. Eekhout	1944	1945	
99	N.J. Smeets	1944	1945	
100	J.C. van de Swaagh	1944	1952	
101	W.J. de Tombe	1945	1969	
102	J.W. Spanjaard	1945	1945	
103	P.E.W. Kok	1945	1946	
104	C. Th. Weijnschenk	1945	1951	
105	L.W. Stuurman	1945	1948	
106	J.W. de Tombe	1945	1947	
107	E.J. Plat	1946	1947	
108	A. Thomassen	1946	1946	
109	B. Mijnlieff	1946	1947	
110	C.J.M. de Vlaming Pleysier	1946	1947	
111	J.C. Baumann	1946	1954	
112	J. van Konijnenburg	1946	1987	
113	J.P.J.M. Hollants	1947	1947	
114	B. Hageman	1947	1950	
115	S.G. van Looy	1947	1950	

116	L. Zwarenstein	1949	1951	
117	J. Engers	1950	1964	
118	J. de Wilt	1950	1979	
119	J.H. Pulle	1950	1964	
120	Th.J. Gemet	1950	1952	
121	J.J. Planjer	1950	1957	
122	A.J. de Tombe	1950	1950	
123	K.J.G. Kobes	1950	1983	
124	J.G. Pulle	1951	1970	
125	N. van Gijn	1951	1957	
126	J.G. Doornberg	1951	1968	
127	H. Mouw	1951	1970	
128	J.E. Kroon	1952	1956	
129	J. van der Burch	1952	1957	
130	A.L. Demenint	1953	1971	
131	H.P.G. Luttge	1953	1978	
132	A.C. Bouman	1953	1956	
133	A.H. van Nouhuys	1953	1958	
134	A.C. Gathier	1953	1985	
135	J.J. Mulder	1953	1966	
136	J. Schmans	1953	1969	
137	L.W. van Heurn	1954	1972	
138	A. Parmentier	1954	1971	
139	W.J. de Tombe	1954	1969	
140	J.J. Lan	1954	1962	
141	J.B.J. Planjer	1954	1961	
142	M. Ellerbroek	1954	1977	
143	A.G. Timmermans	1955	1960	
144	J.M. Samson Jr.	1955	1982	
145	K. de Snoo	1955	1957	
146	W.G. Schelke	1955	1982	
147	C.W. Christiaanse	1955	1970	
148	W. Middelbeek	1955	1982	
149	D.G. Waasdorp	1955	1992	***
150	A.E. van Arkel	1956	1956	
151	C.I. Kruisheer	1956	1965	
152	H.J. Kuyper	1956	1958	
153	J. Paauw	1957	1963	
154	J.W. Stapel	1958	1958	
155	A.C. Roëll	1958	1967	
156	H.P. de Geus	1958	1968	

157	W.A. Kasteleijn	1958	1972	
158	A.W.J. de Groot	1959	1959	
159	R.S. Dantuma	1959	1966	
160	N.H. Brummelkamp	1959	1959	
161	J.F.N. Steenmetser	1959	1968	
162	H.E. Evelein	1959	1963	
163	J.D.Th. van Batenburg	1959	1971	
164	H.K.I. Th. Begeman	1959	1969	
165	D. Held	1959	1995	
166	L. Stafleu	1959	1984	
167	W.J. Dalinghaus	1960	1969	
168	C.B. Zaaijer	1961	1967	
169	D. Dik	1961	1999	
170	P.W.G. Pool	1963	1967	
171	J.J.L. Temminck	1963	1977	
172	M. van der Voet	1964	1964	
173	J.B. Oonk	1964	1983	
174	W.H.B. van Dunn'	1964	1969	
175	J.W. Smit	1966	1970	
176	C. Kamsteeg	1966	1981	
177	J.E. Temminck	1967	1999	
178	J.A.M. Zeeuw van der Laan	1968	1972	
179	E.G.A.M. Muskens	1968	1985	
180	C. Varkevisser	1969	1972	
181	H.G. Hartgrink	1969	1969	
182	P.J. Kaiser	1969	1979	
183	J.J. de La Court	1970	1977	
184	C.J. Bakker	1970	1971	
185	W.A. Kosten	1970	1993	
186	C. Smit	1970	1983	
187	K. Verbeek	1970	1976	
188	J. van der Vorm	1972	1996	
189	A. Parmentier	1972	1990	
190	J. Th. Koenraads	1973	1980	
191	M.L.H. Beek	1973	1982	
192	P.J. van Emburg	1973	1976	
193	A.J. van de Weterink	1974	1985	
194	D.O. Geinaert	1974	1974	
195	H. Schenfer	1974	1989	
196	W.S. Jongsma	1974	1975	
197	M.W. Allemans	1974	1981	

198	T. Zweers	1975	1988	
199	E.E. van der Laan	1975	1983	
200	P.J.N.M. van Ommen	1975	1998	
201	A.G. Bijleveld	1975	1982	
202	J.M. Weehuizen	1977	1980	
203	R. Hesselink	1978	1993	
204	Y.S. de Wilt	1978	2014	
205	J.J. van der Sluis	1978	1985	
206	A.A. Verhoef	1979	1983	
207	H.M.A. Los	1980	2011	***
208	J. Laman	1981	2001	
209	W. Nijholt	1981	2011	*
210	H.D. van Welzen	1981	1989	
211	W.L. Hofman	1981	2009	
212	C.H. Hins	1981	1995	
213	L. Waasdorp	1981	1985	
214	W.H. Savalle	1982	1998	
215	A. Diehl	1983	1990	
216	F.H. van Werkum	1983	2012	*
217	W.M. van der Veen	1985	2001	
218	E.W.F. van Walchren	1985	2002	
219	A.C.L. van Aalst	1986	2005	*
220	J.R. Achterberg	1986	1990	
221	H.J. Arendsen	1986	1987	
222	G. Delfos	1986	2006	*
223	W. Drees	1986	1990	
224	M.J. van Gorkom	1986	1988	
225	J.C. van Haeften	1986	2022	**
226	J. Hoekstra	1986	1997	
227	W.H. Kotterman	1986	1994	
228	G.M.D. Ondeï	1986	2010	
229	A. Paul	1986	2009	
230	G.R. Prager	1986	1988	
231	M.J. van Schaijck	1986	1996	
232	P. Sierat	1986	2003	
233	J. Thorn	1986	1987	
234	C. de Vries	1986	2001	
235	M.J. de Wolf	1986	1991	
236	Y. Fok	1987	2009	
237	D.P. Harmsen	1987	1990	
238	Ph.M. Th. Niggebrugge	1987	1990	

239	J.M.A. Hartman	1987	2006	
240	M.W.L. Kuypers	1987	2012	
241	A. Repelaer van Driel	1987	1999	
242	J.L. Kanbier	1987	1997	
243	J.B. Laurijssens	1987	2007	
244	C.E. van der Minne	1987	1999	
245	R. van Win	1987	1989	
246	J.A. Uittenbogaard	1987	2017	
247	C.A.J. Zegveld	1987		**
248	M.J. van Heest	1988	1991	
249	K. Olijnsma	1988	1989	
250	E.R.E. Slaghek	1988	2000	
251	E. Denig	1988	2005	
252	W. Luyendijk	1988	1995	
253	G.A. van der Steenhoven	1988	1999	
254	H.C. de Boer	1988	2009	
255	R.J.A. James	1988	2004	
256	A.C. van der Vlis	1988		*
257	W. Althuijzen	1989	1999	
258	W. Pera	1989	1997	
259	C. Smitsloo	1989	2004	
260	W. de Jong	1989	2022	
261	J.S. Smit	1989	1990	
262	F.H. Ploos van Amstel	1989	2023	
263	D.G.E.M. Steenbergen	1989	2006	
264	H.W. Demmink	1989	2013	
265	H.I.J.A. Schrandt	1989	2005	**
266	Th.A.J.W. Wajer	1990	1999	
267	E.J. Holman	1990	2014	
268	P.J.C. Hoogkamer	1990	2003	
269	G.J.C. Nipper	1990	2009	
270	W. le Grand	1990	1994	
271	J.W. Putman Cramer	1990	2015	
272	H.B. Gerrits	1990	2006	
273	J. Wagenveld	1990	2002	
274	J.J.M. Hessing	1990	1994	
275	F. Kalisvaart	1990	1996	
276	J.C. van Houweninge Graftdijk	1990	1995	
277	H.A. Rijks	1991		
278	Go Lam San	1991	1993	
279	R. Haafkens	1992		

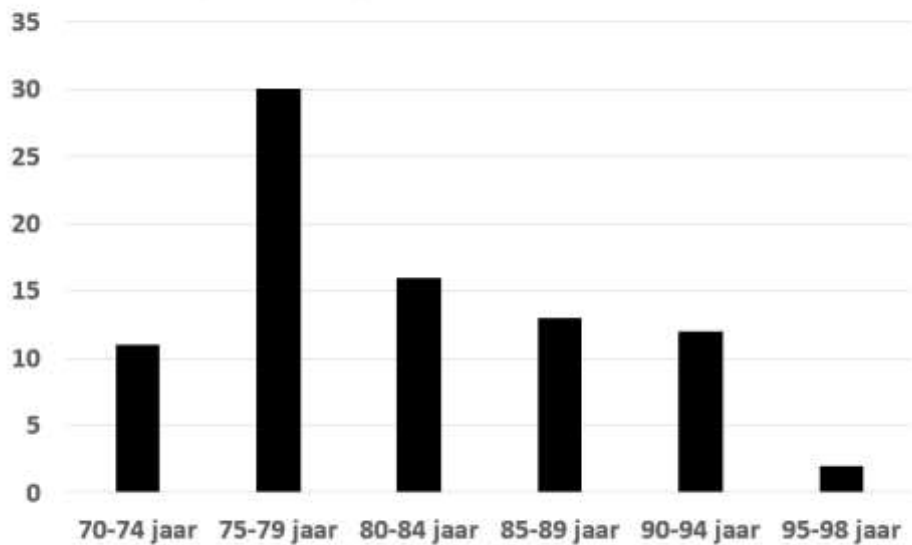
280	G. de Jong	1992	1997	
281	P.J. Boom	1992	1996	
282	F. van Dam	1993		
283	O.C. Knottnerus	1993		*
284	W.J. Dolman	1993		
285	J. Ligteringen	1993	1998	
286	J.G. Wiebenga	1993	1995	
287	H.O. Bussemaker	1994	2018	
288	G.W. van Leeuwen	1994	2010	
289	F. Kroes	1994	2001	
290	J. Bosman	1994	2012	
291	K.M. Krijgsman	1994		
292	J. Lagerberg	1994	2001	
293	J. van Elsen	1994	1995	
	weer lid	1998	2006	
294	J.E. Oele	1994	2005	
295	O. van Wengen	1994	1999	
296	J.C.J. Lodder	1994	2014	
297	G.C. van Dorp	1994	2019	
298	K. de Kloet	1994	2020	
299	R. Wessels Boer	1994	1999	
300	R.A. van Otterloo	1994	2010	**
301	J.P. Buwalda	1994	2020	
302	W. van Dongen	1995	2009	
303	L.C. van Nieuwkoop	1995	2000	
304	J.Th.H. de Beer	1995	2018	*
305	D.A. van der Zwaard	1995	1998	
306	B.M. Willemars	1995	2014	
307	A.E. Mallée	1995	2000	
308	H.W. van Soest	1995		
309	J. Helmig	1995	2015	
310	H. Th. de Goeij	1996	2000	
311	H.J.M.E. de Groot	1996	1999	
312	J. van Waardenburg	1996	2006	
313	M.B.W. Bizôt	1996	2002	
314	H. van Dongen	1998	2007	
315	A. van den Akker	1998	2000	
316	T.L.J. Steenmetser	1999	2002	
317	P. Sanders	1999	2006	
318	F.C. van Heurn	1999		*
319	A. de Bruin	1999	2004	

320	H.W. Bakker	2000	2022	*
321	R. Muijlwijk	2000	2009	
322	M. Vink	2000	2023	
323	P.W.C. van Kessel	2000		
324	O.J. Tromp	2000	2021	
325	F.J.M. Bertens	2001	2013	
326	D.J. Mulder	2001	2017	
327	L.K. Han	2001	2021	
328	G.J. Bos	2001	2010	
329	P. Fornoni	2002	2011	
330	S.E. Bos	2002	2007	
331	R.K.A van Wermeskerken	2002		
332	J. Welvaart	2002	2022	*
333	H.A.M. Janssen	2002	2017	
334	R.R. de Josselin de Jong	2002		
335	J.J.P. Matze	2002	2023	*
336	J.J. Staats	2002		
337	J.C. Heesterman	2003	2014	
338	L.G.L.M. Poell	2003		
339	P. Wijvekate	2003	2016	
340	J.W. Meijeraan	2004		***
341	J.A.M. Wolters	2004	2005	
342	W.W. Timmers	2004		
343	G.M.J. van Kempen	2004		
344	R.Th.J. Buve	2004		
345	J.H. Zaalberg	2005		
346	J.W. Dorresteyn	2005		
347	T. Bouw	2005		
348	Th. Bruins	2005		
349	H.J. Reitsma	2005	2020	
50	F.L. Welter	2006		
351	D. Huthoff	2006		
352	F.W.C. Loudon	2006		
353	H.M. Martens	2006	2008	
354	J.A. Drok	2006		
355	R.E.H. Meyer	2006		
356	W.J. Kakebeeke	2006	2014	
357	F.W. Duijster	2006		
358	P.M.A. Baaijens	2007	2012	
359	B. Westerduin	2007		
360	J.J.J. Noordermeer	2007	2011	

361	N.J. Smit	2008		
362	L.A.C.W. Dusée	2008		
363	A.M. de Witte	2008		
364	H. de Groot	2009	2017	
365	H. van Slooten	2009		
366	H.P. Heemskerk	2009		
367	M.E. van Leeuwen	2009	2022	
368	A. Henderson	2009		
369	H.A.C. Kamphuisen	2009	2013	
370	H.C. Brauckmann	2009		
371	J.H.H. Speekenbrink	2009	2012	
372	L.J.F. Hermans	2010	2023	
373	H.J. Verlinden	2010	2021	
374	A.Th. Schweizer	2010	2011	
375	J.J. Taal	2011		
376	C.C. Sterk	2011		
377	J. Sørensen	2011		
378	J.H.C. Laman	2011	2014	
379	J.J.P. Vink	2011		
380	C.D.A. Pauluis	2012		
381	J.M.J.J. Vossen	2012	2019	
382	J.L. Ebbens	2012		
383	G. Leopold	2012		
384	J.H.C. Voormolen	2012		**
385	S.H. Ellens	2012		
386	A.H. van der Krogt	2012		
387	G.M. van Etten	2013		
388	C.H.M. Jansen	2013		
389	H.K. Koerten	2013	2021	
390	A.H. de Groot	2013		
391	D.W. de Haan	2014	2018	
392	J.C.M. Spiekerman	2014		
393	M.W. de Boer	2014		
394	C.R. von Lindern	2015		
395	H.W. van der Veen	2015		
396	T.C.M. den Hollander	2015		
397	D.J.W. Meijer	2015		
398	C.M. de Vos	2015		
399	C.T. van Kooij	2015		
400	H.J. Habing	2015		
401	W. Obermann	2016	2023	
402	H.M van der Ploeg	2016		

403	W.H.J.C. Dechering	2016		
404	M. Matthes	2017		
405	A.J.H. Pleijsier	2017	2023	
406	M.J. Wieland	2017		
407	J.M. Herman	2017	2020	
408	A. Coppens	2017		
409	J.W. in 't Velt	2019		
410	D. Kapelle	2019		
411	G. Eegdeman	2019		
412	M.T.A. Teeling	2020		
413	W.J. Hofdijk	2020		
414	A.C. Nieuwenhuijzen Kruseman	2020		
415	D.J. Agterhuis	2020		
416	A.T. Polet	2020		
417	H. Knipschild	2021		
418	M. Nubé	2021		
419	H.V. Hogerzeil	2021		
420	G.A. van der Steenhoven	2021		
421	H.J.A.J. Smeets	2022		
422	P.R.N. Verduin	2022		
423	A.R. van der Pol	2022		
423	D.L. de Jong	2022		
424	J.A. Stenfert Kroese	2022		
425	R. Hermans	2022	2023	
426	L.S.J. van Ogtrop	2023		
427	B. Smits	2023		
428	H. Noorlander	2023		
429	C. Roels	2023		
430	A. de Haan	2023		

Leeftijdverdeling van leden van de Harmonie

Overleden leden in de periode 2014 – 2023

	overleden op	lid vanaf
2014		
J.C.J. Lodder	7 maart	1994
E.J. Holman	30 maart	1990
J.C. Heesterman	14 april	2003
Y.S. de Wilt	18 mei	1978
J.H.C. Laman	3 september	2011
2015		
J.W. Putman Cramer	14 april	1990
J. Helmig	3 december	1995
2016		
Paul Wijvekate	6 juni	2003
2017		
Hein Janssen	15 april	2002
Jan Uittenbogaard	2 juni	1987
Denis Mulder	25 juli	2001
2018		
Dick de Haan	12 mei	2014
Jan de Beer	10 augustus	1996
Henk Bussemaker	6 oktober	1994
2019		
Henk van Dongen	21 januari	1998 - 2007
Gerard van Dorp	20 maart	1994
Jaak Vossen	30 april	2012
2020		
Henk Reitsma	26 februari	2005
Kees de Kloet	25 augustus	1994

Jos Herman	16 oktober	2017
Jelle Buwalda	26 november	1994

2021

Hans Verlinden	30 september	2010
Otto Tromp	30 oktober	2000

2022

Carel van Haeften	4 januari	1986
Henk Bakker	16 juni	2000
Max van Leeuwen	23 september	2009
Jaap Welvaart	28 oktober	2002
Wiggert de Jong	27 november	1989

2023

Bram Pleijsier	1 maart	2017
Wim Obermann	15 maart	2016
Marinus Vink	18 april	2000
Hans Ploos van Amstel	4 juli	1989
Jo Hermans	22 augustus	2010
Rob Hermans	7 september	2022
Jan Matze	23 september	2002

Excursies in het voor- en najaar in de periode 2015 - 2024

- 2015 Nationaal Militair Museum in Soesterberg
Themapark 'De Westlandse Druif' in Monster
- 2016 Glasfabriek in Leerdam;
Maeslantkering in Hoek van Holland
- 2017 Kaasmuseum in Alkmaar en Fort Kijkduin in Den Helder
Voerman museum en Anton Pieck museum in Hattem, rondleiding en
orgelconcert in Grote of Andreaskerk van Hattem
- 2018 Telescoop van Westerbork en Radiosterrenwacht in Dwingeloo
Vlaardinger museum en boottocht door de Vlietlanden
Fietstocht naar Dunea in Scheveningen
- 2019 In het kader van het 17e lustrum:
- Bloemenveiling en Tuinbouwmuseum in Aalsmeer
- Koekjesfabriek Punselie in Gouda
- 2020 Vanwege de Codid-19 pandemie waren er in 2020 geen excursies
- 2021 Vanwege de Covid-19 pandemie was er in 2021 slechts één excursie,
naar de Floriade in Almere
- 2022 Grebbenlinie Bezoekerscentrum in Renswoude en maritiem centrum
Marin in Wageningen
Rondvaart door Leiden en bezoek Hortus
Centrum voor waterstof- en watermanagement Swagelok in Waddinx-
veen en Grootemolen in Zoeterwoude
- 2023 Gemeenlandshuis in Leiden en Beeldenkas Schipluiden
- 2024 In het kader van het 18^e lustrum:
- Museum Bronbeek in Arnhem
- Peter Pan Kookstudio in Amsterdam

Het Woord Is Aan... en avondlezingen in de periode vanaf oktober 2014 tot december 2023

2014

06-12 Marten de Boer Uruzgan, gevechts- en wederopbouwmissie? Eigen ervaringen

2015

07-02 Jan Willem Meijeraan Prinz Ernst Heinrich von Sachsen en de Eerste Wereldoorlog

07-03 Raymond Buve België en Nederland in de Grote Oorlog 1914-1918

04-04 Theun Bruins Alpha meets Beta

22-04 Dr. M.E.W. Boers-Goosens (avondlezing) Schilderkunst en kunsthandel in de eerste helft van de 17^e eeuw

02-05 Henk Bussemaker Wereldoorlog ter zee; 1914-1918

13-06 Henk Reitsma Albert Louwen (1722-1789) en zijn kroniek van Purmerend

05-09 Hans Ploos van Amstel Sporen naar het front in de 1^e Wereldoorlog

10-10 Nico Smit Dirk Hannema: alles voor de kunst. De oorlogsjaren voor de directeur van het museum Boijmans

20-10 John Struik (avondlezing) Bodemdaling door aardgaswinning in Groningen

07-11	Raymond Buve	Venezuela en haar buren, waaronder Curaçao
12-12	Joan Voormolen	Van 1957 tot nu in de Neurochirurgie, wat doe je eigenlijk?
2016		
03-02	Rudolf Meyer	Joodse en Christelijke feesten
05-03	Harm Habing	Geschiedenis en betekenis van de Leidse Sterrenwacht
02-04	Nico Smit	Met de fiets door Leiden, op zoek naar ontdekkingen
19-04	Prof. Dr. P.C. Emmer (avondlezing)	De Nederlandse slavenhandel, 1600-1850
07-05	Pieter Bijlaard (gast-spreker)	Hoogste tijd voor een democratische grondwet
11-06	Gert van Etten	Zuid-Afrika; een wankelende democratie
03-09	Kees van der Vlis	Over schelpen gesproken
01-10	Rijk van Kooij	Tarakan, het gezegende eiland
25-10	Martin de Boer (avondlezing)	Naar een geïntegreerde benadering voor conflictbestrijding
12-11	Sander de Groot	Het Sykes-Picot verdrag
03-12	Henk Bussemaker	Nav van zijn recent verschenen boek 'De Tegenaanval'

2017

04-02	Raymond Buve	Arm Mexico, zo ver van God en zo dicht bij de Verenigde Staten
04-03	Aad van der Krogt,
Hans Ploos van Amstel en Raymond Buve	Een hobby op drie sporen
08-04	Rob van Wermeskerken	Polen, een groot land met een huiveringwekkende geschiedenis
06-05	Henk Rijks	Bijzondere ontmoetingen 2 + Rusland
03-06	Wim Obermann	Inleiding in de Radiologie
15-08	Harm Habing
(avondlezing)	Exoplaneten: planeten bij andere sterren dan de zon
07-10	Henk van der Ploeg	Stress, trauma en aanpassing
24-10	Ellen van der Laan
(avondlezing)	Nederlandse deelname aan de VN-missie in Mali, achtergronden van het conflict
04-11	Wim Dechering	De flow van de laagvliegers: vliegtuigen boven Oegstgeest
02-12	Nico Smit	De invloed van de fotografie op de schilderkunst

2018

03-02	Bram Pleysier	De invloed van het erfrecht en het huwelijksvermogensrecht op de materiele positie van de langstlevende
03-03	Rijk van der Kooij	De Nieuw-Guinea kwestie, een herhaling van zetten?

07-04	Harm Habing	Radioastronomie en de Nederlandse inbreng daarin
17-04	Els van Eijck-van Heslinga (avondlezing)	Sailing letters, een Nederlandse schat in een Engels archief
12-05	Henk Koerten	De Horrorheup: bespreking van een oorzaak voor het falen van heupimplantaten
02-06	Diederijk Meijer	Waar treffen de natuurwetenschappen en de menswetenschappen elkaar: twee steden rond 2300 voor Christus
01-09	Geert van Etten	Organisatie van de medische zorg in Nederlands-Indië
06-10	Wim Obermann	Mijn persoonlijke ervaringen met de 1 ^e Wereldoorlog
23-10	Rupert van Heijningen (avondlezing)	Han van Meegeren, zeer kundig meestervervalser
10-11	Raymond Buve	De crisis in Venezuela en de exodus van miljoenen
01-12	Rob van Wermeskerken	Naar de grenzen van het Habsburgse Rijk
2019		
02-02	Jan Willem Meijeraan	De 1 ^e Wereldoorlog in het Midden-Oosten
09-03	Bram Westerduin	Nieuwe inzichten rond de zeespiegelstijging
26-03	Herman Pleij (lustrumlezing)	Leiderschap op z'n Nederlands

06-04	Raymond Buve	Brazilië nu onder een Trump in de Tropics
11-05	Caesar Sterk	U hebt staar, wat nu? Staarsteken of phaco-emulsificatie
01-06	Mauk Matthes	Naar de top in de Kilimanjaro
07-09	Raymond Buve	Trump en Latijns-Amerika, waar gaat dit heen?
05-10	Wim Dechering	Reproduceerbaarheid en de oorlog in Indië: 1945-1950, nieuwe inzichten door 'Big Data'
02-11	Ton Coppens	De bouw en verwijdering van offshore platforms voor olie en gaswinning en de bouw van offshore windturbines
12-11	Yet van Mastrigt (avondlezing)	Het werk van de Zedenteams van de nationale politie
07-12	Jan Willem in 't Velt	Marcel Proust, schrijver op eenzame hoogte
2020		In 2020 was er een beperkt aantal lezingen vanwege de Covid-19 pandemie
01-02	Henk Koerten	Asbestverwijderingsbesluit: hoe gevaarlijk is asbest eigenlijk en wat doen we met de afvalberg?
07-03	Raymond Buve	Corruptie is doodgewoon en komt overal voor, maar er zijn koplopers
10-03	Ruud Grimm (avondlezing)	Geodata bij landbouw en water, vanuit het 'Netherlands Space Office'
05-09	Thijs Teeling	History of Golf, a long walk spoiled

2021

In 2021 waren er slechts digitale lezingen vanwege de Covid-19 pandemie. Een overzicht daarvan wordt gegeven in hoofdstuk 7, pagina 81

2022

26-02	Jops van der Steenhoven	Ieder dag overlijden er in Nederland 5 mensen door suïcide
05-03	Hans Hogerzeil	Essentiele geneesmiddelen voor iedereen een wereldprobleem
15-03	Carolien Roelants (Kees de Kloet ¹³ avondlezing)	Veranderende verhoudingen in het Golfgebied en verderop
02-04	Maarten Nubé	Paul Ehrenfest en de familie Kamerling Onnes
07-05	Bram Pleysier	De Kamerling uit het Moorenland oftewel de castraat uit Ethiopië
17-05	Jan Eduard Craanen (Kees de Kloet avondlezing)	Ooit hadden wij een vaderland, het verdriet van Argentinië
11-06	Rieks Smeets	Oekraïense achtergronden, vooral ethno-linguïstische
06-08	Raymond Buve	De verovering van het Aztekenrijk door de Spanjaarden in de jaren 1518-1521
03-09	Arie Nieuwenhuizen Kruseman	Probleemgestuurd onderwijs in Maastricht

¹³ Deze lezingen worden financieel ondersteund door een legaat van wijlen Kees de Kloet, lid van 1994 tot 2020

01-10	Jan Willem Meijeraan	De Nederlandse Staat als producent van opium en cocaïne
12-11	Harry Knipschild	Popmuziek in de Sixties
15-11	Ewine van Dishoeck (Kees de Kloet avondlezing)	De James Webb Space Telescope; een nieuwe ontdekkingsreis door de kosmos
10-12	Dyo Agterhuis	Productie en aanlanding van LNG
2023		
04-02	Arthur Stenfert Kroese	De NZH een toonaangevende vervoerder in Nederland
04-03	Raymond Buve	1936-1975 Los Famosos 40 anos: veertig jaar dictatuur
14-03	Ben ten Brink (Kees de Kloet avondlezing)	Biodiversiteit
01-04	Adriaan van der Pol	Canada en de bevrijding
06-05	Remi Verduin	Van idealistische tropenarts tot consulent 'Public Health'
03-06	Rob van Wermeskerken	100 jaar spoorwegaffiches
20-06	Harm Habing (midzomeravondlezing)	De dames van Harvard, 1882-1920, een vroeg voorbeeld van de emancipatie van de vrouw
01-07	Harry Knipschild	Daendels, de kleine Napoleon op Java
05-08	Maarten Nubé	Samuel Jesserun de Mesquita

02-09	Dick de Jong	Mijn liefhebberij in beeldende kunst
07-10	Anthony Polet	Gevolgen oorlog Oekraïne voor de Geopolitieke verhoudingen
04-11	Lo van Ogtrop	‘Geological disasters’
14-11	Jan Groot (Kees de Kloet avondlezing)	Gezonde bodem, gezonde plant, gezonde mens
02-12	Anthony Polet	Het Israëliisch-Palestijns conflict

Slotwoord van de lustrumcommissie

Nu u het boek ter gelegenheid van het 18^e lustrum van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie heeft kunnen lezen, is het lustrumjaar al aardig op gang gekomen. Met de nieuwjaarsreceptie in het voormalige ‘Hotel het Witte Huis’ is het lustrumjaar ‘afgetrapt’. Nadien is er een tweetal lustrumlezingen gehouden en een lentelunch waarbij dit lustrumboek is gepresenteerd. En dat is nog maar het begin van het programma dat door de lustrumcommissie voor de viering van 90 jaar Oegstgeester Sociëteit De Harmonie is opgesteld.

Vlnr Jacob Hofdijk, Theo den Hollander, Arie Nieuwenhuijzen Kruseman, Jops van der Steenhoven, Johan Ebbens en Herman Brauckmann

Het organiseren van een lustrum voor een vereniging zoals de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie is één van de leukste onderdelen van het lidmaatschap. Het kostte dan ook weinig moeite om Herman Brauckmann, die in 2014 ook al lid was van de lustrumcommissie, te ‘strikken’ voor het voorzitterschap van de commissie voor de viering van het 18e lustrum. Evenmin kostte het veel

moeite om leden van de Sociëteit te interesseren voor het lidmaatschap van de lustrumcommissie 2024. Jacob Hofdijk als secretaris, met ervaring in digitalisering, Theo den Hollander als penningmeester van de commissie én het bestuur van de Sociëteit, Johan Ebbens, als redacteur van het programmaboek én Harmonieuws, Arie Nieuwenhuijzen Kruseman als redacteur van het lustrumboek en Jops van der Steenhoven als lid en mederedacteur van het programmaboek. Nadien werd Arie Kruseman secretaris van het bestuur van de Sociëteit waardoor de verankering van de werkzaamheden van de lustrumcommissie met het bestuur verdubbeld werd. Hetgeen overigens niet betekent dat het bestuur ook directe invloed heeft uitgeoefend op het lustrumprogramma. Geenzins, het bestuur was op afstand en bleef op afstand tijdens de voorbereidingen.

Sinds het voorjaar van 2023 is de lustrumcommissie een aantal keren bijeengeweest om te ‘brainstormen’ over het lustrumprogramma. In de eerste plaats welk thema daartoe gekozen kon worden. Gezien de inmiddels gevorderde leeftijd van de Sociëteit maar niettemin een bruisend karakter was het niet moeilijk om een thema te benoemen: vitaliteit. Vitaliteit staat immers voor levenskracht, een voldoende mate aan energie. Want ondanks dat niet alleen de Sociëteit maar ook haar leden op leeftijd zijn, is het jaarprogramma van de Sociëteit nog altijd goed gevuld met sportieve en culturele activiteiten en de betrokkenheid van de leden daarbij groot.

Naast rond vitaliteit besloot de lustrumcommissie een programma op te stellen waarin de Indische achtergrond van de Sociëteit herkenbaar is. De Sociëteit werd immers in 1934 door een aantal in Oegstgeest neergestreken Oud-indisch gasten opgericht volgens de traditie van de sociëteit De Harmonie in het Batavia van voor de Tweede Wereldoorlog.

Zowel het lustrumprogramma als het lustrumboek zijn deels in lijn met deze uitgangspunten – vitaliteit en Indische wortels – samengesteld. Zoals ook al door de redactie in haar voorwoord opgemerkt, is het lustrumboek dit keer geen verzameling van verslagen van sociëteitsactiviteiten en van leden afgenomen interviews, maar een beschrijving van de Harmonieuze geschiedenis van de Sociëteit en een aantal voor de Sociëteit belangrijke ontwikkelingen in het afgelopen decennium.

De leden van de Sociëteit hebben tijdens het Herfst diner in oktober 2023 al kennis kunnen nemen van het lustrumprogramma en in de loop van november 2023 al een programmaboekje met toelichting ontvangen. Ook in dit lustrumboek is dit programma opgenomen, opdat het als proeve van veerkracht en vitaliteit bewaard én herinnerd wordt als belangrijk moment in de historie

van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie. Rest ons als lustrumcommissie slechts allen te danken die een bijdrage hebben geleverd en nog zullen leveren bij de voorbereiding en uitwerking van het 18e lustrum en 90e levensjaar van de Oegstgeester Sociëteit De Harmonie.

De Lustrumcommissie 2024

Herman Brauckmann, voorzitter

Jacob Hofdijk, secretaris

Theo den Hollander, penningmeester

Johan Ebbens, redactie programmaboek en Harmonieus

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman, redactie lustrumboek

Jops van der Steenhoven, redactie lustrumboek

Lustrumagenda 2024

Zaterdag 6 januari	Nieuwjaarsreceptie in restaurant Bregje, voorheen ‘Hotel het Witte Huis’
Dinsdag 13 februari	Jo Hermans Memorial Lustrumlezing - Prof. dr. Henri Werij (TU-Delft) over ‘Waterstof en vliegen’
Dinsdag 12 maart	Kees de Kloet-lustrumlezing - Prof. dr. David van Bodegom (Leyden Academy/LUMC) over ‘Vitaal ouder worden’
Dinsdag 26 maart	Lentelunch en presentatie Lustrumboek ‘90 jaar Veerkracht en Vitaliteit’ in restaurant Flamingo Paradise in Wassenaar
Vrijdag 19 april	Puzzelfietstocht en High Tea
Woensdag 21 mei	Excursie landgoed en museum Bronbeek in Arnhem
Woensdag 5 juni	Kunst en Kitsch in samenwerking met Mark Grol
Donderdag 27 juni	Dameslunch op De Kaag
Vrijdag 23 augustus	Olympische Harmoniespelen en barbecue
Woensdag 11 september	Excursie Peter Pan Kookstudio in Amsterdam
Dinsdag 22 oktober	Kees de Kloet-lustrumlezing

- Casper Thomas, journalist en publicist, over ‘Vitaliteit van de democratie in de VS in het licht van de presidentsverkiezingen’

Woensdag 30 oktober

Lustrumfeest in het van der Valk Hotel in Sassenheim

Donderdag 14 november

Opera in Pathé

Colofon

Lustrumuitgave

Oegstgeester Sociëteit De Harmonie,
1934 - 2024

Auteurs

Margriet Duijster
Geert van Etten
Harry Knipschild
Gellius Leopold
Jan Willem Meijeraan
Arie Nieuwenhuijzen Kruseman
Jops van der Steenhoven
Cees Zegveld

Interviews

Geert van Etten
Gellius Leopold (videomontage)
Joan Voormolen (QR-codes en plaatsing website)

Proeflezer

Harry Knipschild

Druk- en bindwerk

Probook, Utrecht

Opmaak

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman

Formaat

24 cm x 17 cm

Oplage

160 exemplaren

Papier

Omslag sulfaatkarton
Binnenwerk houtvrij ongestreken papier 90 gsm, met garen gebonden

Lettertype

Times New Roman

